

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettua lakia, kolttalakia, maatalouden rakennetuista annettua lakia ja maaseudun kehittämisen tukemisesta annettua lakia.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettua lakia muutettaisiin siten, että siinä otettaisiin huomioon Euroopan unionin maaseuturahaston rahastokautta 2014—2020 koskevat muutokset sekä uudistetut Euroopan unionin valtiontukisäännöt. Tarkoituksena on, että laki muutettuna tulisi voimaan vuoden 2016 alusta.

Myös kolttalakiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset. Lisäksi lakien soveltamisalaa täsmennettäisiin siten, että pääsääntöisesti kukin tukikohte voi saada tukea vain yhden rakennetukea koskevan lain perusteella. Kolttalain mukaisia tukikohteita siirrettäisiin siten muun lainsäädännön tukitoimien piiriin. Tämän vuoksi muutettavien lakien soveltamisaloja täsmennettäisiin. Lisäksi kolttalakiin sisällytettäisiin säännökset korkotukilainoista ja valtiontakauksista. Korkotukilainojen korko olisi vaihtuva ja korkoon sisältyvä lainaan liittyvä tuki määriteltävissä.

Sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetusta laista että kolttalaista poistettaisiin vapaaehtoisia velkajärjestelyjä koskevat säännökset. Taloudellisissa vaikeuksissa olevien asemaa helpotettaisiin tämän jälkeen yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain ja yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaisin menettelyin.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategisessa ohjelmassa on painotettu julkisten palvelujen digitalisointia osana hallinnon tuottavuuden ja tehokkuuden lisäämistä samoin kuin asiakkaiden hallinnollisen taakan keventämistä. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettuun lakiin ja kolttalakiin otettaisiin säännökset sähköisestä hakumenettelystä, joka siten laajenisi koskemaan myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukia sekä kolttalain mukaisia etuuksia. Tätä varten kolttalain mukaisia tukimenettelyjä yhdenmukaistettaisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain mukaisten menettelyjen kanssa.

Maatalouden ja luontaiselinkeinojen käsitteet yhtenäistettäisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa, kolttalaissa ja maatalouden rakennetuista annetussa laissa.

Lisäksi lakeihin ehdotetaan tehtäväksi eräitä teknislounteisia muutoksia.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	11
2.3 Nykytilan arviointi.....	17
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	19
3.1 Tavoitteet.....	19
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	19
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	20
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	21
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	21
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	22
4.3 Ympäristövaikutukset.....	23
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	23
5 ASIAN VALMISTELU.....	23
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	23
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	24
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	25
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	26
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	26
1.1 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista.....	26
1.2 Kolttalaki.....	35
1.3 Laki maatalouden rakennetuista.....	44
1.4 Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta.....	45
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	45
3 VOIMAANTULO.....	46
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	46
LAKIEHDOTUKSET.....	50
Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta.....	50
Laki kolttalain muuttamisesta.....	60
Laki maatalouden rakennetuista annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	67
Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta.....	68
LIITTEET.....	69
RINNAKKAISTEKSTIT.....	69
Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta.....	69
Laki kolttalain muuttamisesta.....	91
Laki maatalouden rakennetuista annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	105
Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta.....	106

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Poronhoitoa harjoitetaan Suomessa poronhoitolaissa (848/1990) tarkoitettulla poronhoitoalueella, joka käsittää Lapin maakunnan alueen Kemiä, Keminmaata ja Torniota lukuun ottamatta sekä Kuusamon, Taivalkosken, Pudasjärven, Suomussalmen ja Hyrynsalmen kunnat ja eräitä alueita Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien pohjoisimmista osista. Kaikkien poronomistajien on kuuluttava poronhoitoalueella paliskuntaan ja paliskunta vastaa porojen hoidossa tarvittavista töistä, laitumista ja poromääristä. Maanomistuksesta riippumatta poronhoitoalueella poroja saa laiduntaa vapaasti, mutta toisaalta paliskunta on velvollinen estämään poroja tekemästä vahinkoa. Laitumien riittävyden turvaamiseksi poronhoitolaissa säädetään myös suurimmista sallituista poromääristä, jotka maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa jokaiselle paliskunnalle sekä paliskunnan osakkaalle.

Vuonna 2014 poronomistajia oli 4 464 henkilöä. Suurin sallittu eloporomäärä kyseisenä vuonna oli 203 700 eloporoa, mutta todellinen eloporomäärä oli vain 186 776 poroa. Poronomistajien määrä on ollut pitkään laskusuuntainen, mutta viime vuosina myös luettujen eloporojen määrä on vähentynyt. Poronhoitovuonna 2014—2015 2014 vähintään 100 poroa omistavien osuus poronomistajista oli 15,8 prosenttia ja yli 150 poroa omistavien 8,8 prosenttia.

Poroja omistavat sekä saamelaiset että muut pohjoisen asukkaat. Saamelaiden osuus poronomistajista on suurin maan pohjoisimmissa paliskunnissa Utsjoen, Enontekiön ja Inarin kunnissa saamelaiden kotiseutualueella.

Poronhoitotavat perustuvat pohjoisissa paliskunnissa pääosin laidunkiertoon ja vapaaseen laiduntamiseen läpi vuoden. Eteläisissä paliskunnissa Lapin läänin eteläosassa ja Oulun läänissä on tapana ottaa porot osaksi vuotta tarharuokintaan. Toisaalta merkittävässä osassa alueen pohjoisimmissa paliskunnista harjoitetaan porojen lisäruokintaa viemällä lisäruoka porolaitumelle ja paimentamalla poroja. Poronhoitotavat voivat kuitenkin myös pohjoisissa ja eteläisissä paliskunnissa erota paliskunnittainkin huomattavasti samoin kuin ne ovat vaihdelleet myös eri aikoina ja ne eroavat yhä alueittain.

Suurimmat porokarjat ovat pohjoisissa paliskunnissa olevilla poronomistajilla. Myös keskimääräinen poromäärä on pohjoisissa paliskunnissa suurempi kuin eteläisissä. Samoin yksinomaan porotaloutta harjoittavia poronomistajia on lähinnä pohjoisissa paliskunnissa, muualla alueella porotaloutta usein harjoitetaan muun elinkeinon tai palkkatyön ohella.

Poronlihasta maksettava tuottajahinta on säilynyt aikaisemmalla tasolla, mutta muun muassa polttoaine- ja lisäruokintakustannusten nousun johdosta porotalouden kannattavuus on viime vuosina heikentynyt.

Maan kaikkein pohjoisimmissa osissa olosuhteet eivät ole suotuisia tavanomaisen maatalouden eli peltoviljelyn ja kotieläintalouden harjoittamiselle. Päätoiminen poronhoito antaa toimeentulon osalle alueen asukkaista, mutta usein suurella osalla porotalouden harjoittajistakin toimeentulo on totuttu saamaan useista eri lähteistä yhdistämällä sekä eri alkutuotannon muotoja kuten metsästystä, marjastusta ja kalastusta että erilaista elinkeino- ja yritystoimintaa ja palkkatyötä, usein lyhytaikaisissa työsuhteissa. Tällaisen toiminnan jatkumisen turvaamiseksi on erityisesti alkutuotantoon eli muihin luontaiselinkeinoihin liittyviä toimenpiteitä tuettu samantyyppisillä toimenpiteillä kuin porotalouden harjoittamistakin. Vielä yksilöidymmin on tuki-

toimia kohdennettu Inarin kunnassa, jossa kolttaluonnot on ollut mahdollista tukea sekä poronhoitoon ja muihin luontaiselinkeinoihin että muuhun yritystoimintaan liittyviä toimenpiteitä.

Maatalouden rakenteen parantamiseksi on useiden viime vuosikymmenten aikana myönnetty kansallista tukea erilaisten rakennetukijärjestelmien avulla. Pääasiallisesti kyse on ollut maatilojen investointien tukemisesta, mutta myös maatilojen sukupolvenvaihdoksia ja tilanpidosta luopumista on tuettu. Tällöin tavoitteena on ollut maatilojen sukupolvenvaihdosten edistäminen ammattitaitoisten nuorten viljelijöiden saamiseksi tiloille elinkeinon jatkajiksi. Rakennetukiin on kuulunut myös tilojen asuinrakennusten rahoittaminen.

Vastaavia toimenpiteitä on tuettu myös porotaloudessa. Koska poronhoito kuitenkin eroaa luonteeltaan tavanomaisen maatalouden harjoittamisesta, porotaloutta on edistetty tavanomaisesta maataloudesta erillisten tukijärjestelmien avulla. Erityisellä luontaiselinkeinoalueella on tuettu myös muita elinkeinoja kuten metsästystä, marjastusta ja kalastusta.

Suomen liityttyä Euroopan unioniin vuonna 1995 tuli mahdolliseksi myös Euroopan unionin (EU:n) maatalousrahastojen ja ohjelmien käyttäminen osittain vastaaviin tarkoituksiin. Toisaalta tukijärjestelmissä on jouduttu ottamaan huomioon myös EU:n kilpailunrahoituksia koskeva lainsäädäntö erityisesti valtiontukien osalta. Kansallinen lainsäädäntö on sopeutettava kulloinkin voimassa olevaan tätä koskeviin EU:n säädöksiin. Näin on myös menetelty porotalouden ja luontaiselinkeinojen tukien osalta. Viimeksi EU:n lainsäädäntö unionin maatalousrahastojen osalta on uudistettu vuoden 2013 lopussa ja valtiontukisäännöt pääosin vuonna 2014. Kansalliseen lainsäädäntöön ei vielä sisälly muutoksia, jotka mahdollistaisivat niiden mukaisten tukijärjestelmien käytön nykyisin voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä laajemmin.

Kolttalain mukaiset tukijärjestelmät on ilmoitettu komissiolle heti Suomen liityttyä Euroopan unioniin. Vuoden 2015 alusta Euroopan komissio on edellyttänyt, että kaikkia kansallisia tukijärjestelmiä koskeva lainsäädäntö täyttää uusien valtiontukisääntöjen mukaiset edellytykset, yksinomaan hallinnolliset toimenpiteet, kuten sitoutuminen valtiontuki-ilmoituksessa valtiontukisääntöjen noudattamiseen, eivät riitä. Kansalliseen lainsäädäntöön on sisällytettävä takeet siitä, että tukijärjestelmä täyttää asianomaista alaa ja toimenpidettä koskevat valtiontukisäännöt.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseksi on vuodesta 2001 alkaen myönnetty tukea porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) nojalla. Tukijärjestelmän uusimiseksi on säädetty laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista (976/2011, jäljempänä *porotalouden rakennetukilaki*), mutta sitä ei ole saatettu toistaiseksi voimaan. Erityisesti lakiin sisältyvä vapaaehtoisia velkajärjestelyjä koskeva tuki on ollut EU:n lainsäädännön kannalta ongelmallinen.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki vastaa rakenteeltaan maaseutuelinkeinojen rahoituslakia (329/1999), joka sisälsi sekä maatalouden rakennetukijärjestelmän että maaseudun yritystoiminnan ja kehittämishankkeiden tukijärjestelmät. Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki korvattiin maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetulla lailla (1443/2006) ja

maatalouden rakennetuista annetulla lailla (1476/2007). Molempien lakien nojalla toteutettiin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa vuosina 2006—2013. Vuosien 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanemiseksi maaseudun kehittämisen tukemisesta annettu laki on korvattu lailla maaseudun kehittämisen tukemisesta (28/2014) ja maatalouden rakennetuista annettua lakia on muutettu lailla 1187/2014. Kumpikin laki täyttää myös valtiontuen myöntämisen edellytykset vuosina 2015—2020.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain nojalla on osaltaan voitu toteuttaa edellisen ohjelmakauden maaseudun kehittämisohjelmaa, sillä porotalouden tai muun luontaiselinkeinojen harjoittamisen aloittavalle nuorelle henkilölle on voitu myöntää ohjelman mukaisin tukijärjestelmin tukea vuoden 2014 loppuun edellisen rahastokauden EU:n lainsäädännön mukaisesti. Myös elinkeinonharjoittajien ja paliskuntien toteuttamiin investointeihin on voitu myöntää kansallista tukea aikaisemmin voimassa olleen EU:n valtiontukea ja muuta kansallista tukea koskevan EU:n lainsäädännön nojalla.

Vuoden 2015 alusta sen sijaan on ollut mahdollista myöntää tuotantotoimintaan vain investointitukea ja sitäkin ainoastaan kansallisista varoista. Tämä on toteutettu muuttamalla porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitustuesta annettua valtioneuvoston asetusta (175/2001) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitustuen kohdentamisesta annettua maa- ja metsätalousministeriön asetusta (176/2001) sekä tekemällä Euroopan komissiolle tiettyjen maa- ja metsätalouseläinten ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 702/2014, jäljempänä *maatalouden ryhmäpoikkeusasetus*, tarkoitettu ryhmäpoikkeusilmoitus. Tällöinkin tuki elävien eläinten hankintaan, maanhankintaan, metsätaloustoimenpiteisiin sekä kalastukseen ja vesiviljelyyn on jouduttu jättämään tukikelpoisten investointien ulkopuolelle. Samoin aloitustukien ja vapaaehtoisten velkajärjestelyjen myöntäminen on keskeytetty, koska kansallinen lainsäädäntö poikkeaa EU:n lainsäädännöstä. Sen sijaan tutkimuksen rahoitusta on jatkettu, mutta ainoastaan siltä osin, kuin rahoitus ei muodostu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä *SEUT*, 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi. Myös kolttalain mukaisten tukien myöntämistä on rajoitettu samasta syystä. Asuntojen rakentamisen tukemista on jatkettu, koska asumisen tukemista komissio ei ole pitänyt valtiontukena.

Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

Porotalouden rakennetukilakia säädettäessä tavoitteena oli saattaa laki vastaamaan rakenteeltaan pääosin maatalouden rakennetuista annettua lakia niin, ettei siihen enää sisälly yritystoiminnan ja kehittämishankkeiden tukijärjestelmiä, vaan tukijärjestelmät kohdistuvat yksinomaan alkutuotantoon liittyviin toimenpiteisiin. Sopeutusta EU:n uuteen rahastolainsäädäntöön ja uusiin valtiontukisäädäntöihin ei ole tehty. Sen sijaan jo lakia säädettäessä muuhun kuin alkutuotantoon liittyvän yritystoiminnan tukeminen sekä kehittämishankkeiden tukeminen siirrettiin tuolloin voimassa olleeseen lakiin maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista, joka on korvattu lailla maaseudun kehittämisen tukemisesta. Tässä lainsäädännössä on otettu huomioon muuttunut EU:n lainsäädäntö, jonka vuoksi näihin tarkoituksiin on mahdollista hakea tukea myös porotaloutta tai muita luontaiselinkeinoja koskevaan yritystoimintaan, kuten muiden kuin maataloustuotteiden valmistukseen, matkailuun ja palvelutoimintaan.

Samoin kuin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslakia, myös porotalouden rakennetukilakia sovelletaan ainoastaan poronhoitolaissa tarkoitettulla poronhoitoalueella. Porotalouteen liittyviä toimenpiteitä voidaan tukea koko lain soveltamisalueella. Sen sijaan muihin luontaiselinkeinoihin liittyviä toimenpiteitä voidaan tukea ainoastaan laissa määritellyllä luontaiselinkeinoalueella, joka käsittää kokonaan neljä ja osittain neljä muuta maan pohjoisinta

kuntaa. Luontaiselinkeinoina pidetään lain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan poronhoitoa, kalastusta ja metsästystä, muun luontaiselinkeinon ohella harjoitettavaa pienimuotoista maa- ja metsätaloutta sekä muuta luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntämistä, kuten ammattimaista marjastusta ja sienestystä.

Lain 3 §:n mukaan lakiin sisältyviä tukijärjestelmiä ovat elinkeinonharjoittajan investointituki, nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuki, elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistuki, paliskunnan investointituki, paliskunnan aitojen kunnossapitotuki, vapaaehtoinen velkajärjestely, tutkimusrahoitus ja erityiset etuudet. Kukin tukijärjestelmä voidaan ottaa käyttöön valtioneuvoston asetuksella.

Samoin kuin vastaavassa aikaisemmassa lainsäädännössä, myös porotalouden rakennetukilaisa elinkeinon harjoittajalle myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksenä on vähintään 18 vuoden ja pääsääntöisesti enintään 65 vuoden ikä. Hakijalla on oltava riittävä ammattitaito ja hänen on hallittava porotalous- tai luontaiselinkeinotilaa omistuksen tai vuokrauksen perusteella. Hakijan edellytetään myös asuvan porotalous- tai luontaiselinkeinoalueella, minkä lisäksi hakijan on joko harjoitettava tai ryhdyttävä harjoittamaan porotaloutta tai muuta luontaiselinkeinoa. Aloitustukea voidaan kuitenkin myöntää ainoastaan porotalouden yhteydessä harjoitettua muuta luontaiselinkeinoa varten. Elinkeinoa on harjoitettava siten, että se antaa pääasiallisen osan toimeentulosta. Porotalouden katsotaan antavan pääasiallisen toimeentulon, jos hakijalla on 80 eloporoa. Jos poroja on tätä vähemmän tai kysymys on yksinomaan muun luontaiselinkeinon harjoittamisesta, pääasiallisen toimeentulon katsotaan antavan tulot, joiden määrästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lakia säädettäessä vähimmäismääränä pidettiin 8 300 euron vuotuisia elinkeinotuloja. Määrää on tarkoitus tarkistaa vuosittain indeksimuutosta vastaavasti. Harjoitetulla elinkeinolla on lisäksi oltava mahdollisuudet kannattavuuteen.

Elinkeinoharjoittajan investointitukea voidaan myöntää porotaloudessa tarpeellisiin investointeihin, jotka lisäävät tehokkuutta, parantavat laatua, turvaavat toimintaedellytyksiä tai helpottavat elinkeinon sopeutumista uusiin olosuhteisiin tai vaatimuksiin. Tukea voidaan myöntää sekä irtaimen että kiinteän omaisuuden hankintaa koskeviin kustannuksiltaan kohtuullisiin investointeihin. Kiinteisiin investointeihin kuuluu myös maanhankinta. Vastaavasti tukea voidaan myöntää myös muun luontaiselinkeinon harjoittamisessa tarpeellisiin investointeihin. Tuki myönnetään prosentuaalisena osuutena tukikelpoisista kustannuksista.

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää porotalouden harjoittajalle, joka saa hallintaansa porotaloustilan ja joka ensimmäistä kertaa ryhtyy poronhoidosta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi. Tukea voidaan myöntää myös muun luontaiselinkeinon harjoittajalle, joka saa hallintaansa muun luontaiselinkeinon harjoittamiseen soveltuvan tilan ja ryhtyy ensimmäistä kertaa porotalouden yhteydessä muun luontaiselinkeinon harjoittajaksi. Aloitustukea ei myönnetä sille, joka tukea hakiessaan on täyttänyt 40 vuotta.

Elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea voidaan myöntää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittajalle sellaiseen investointiin, jonka tarkoituksena on porotaloustilan tai luontaiselinkeinotilan asunto-olojen parantaminen. Tukea ei myönnetä, jos samaan tarkoitukseen voidaan myöntää muuta tukea julkisista varoista. Edellytyksenä on tuen kohteena olevan asunnon käyttäminen hakijan, tämän perheenjäsenten tai tilan sukupolvenvaihdoksen yhteydessä elinkeinon harjoittamisesta luopuvan henkilön vakinaisena asuntona, jos luopuja on tällöin pidättänyt itselleen oikeuden asua tilalla. Asunnon tulee olla kooltaan ja varustelultaan tarkoituksenmukaisessa suhteessa käyttötarkoitukseen sekä sijaita elinkeinon harjoittamisen kannalta tarkoituksenmukaisesti. Tuen myöntämisen tulee lisäksi olla hakijan taloudelliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisia. Tällöin tarkastellaan hakijan ja hänen puo-

HE 81/2015 vp

lisonsa kokonaistuloja. Tuki myönnetään prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista.

Pysyviin taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille porotalouden ja luontaiselinkeinojen harjoittajille voidaan myöntää myös vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvää tukea. Tällaisiin vaikeuksiin lainansaajan voidaan katsoa joutuneen, jos hän on tullut tai on ilmeisessä vaarassa tulla maksukyvyttömäksi eikä maksukykyä voida pysyvästi palauttaa myöntämällä korkotukilainojen ja valtionlainojen lyhennysmaksuille lykkäystä tai valtionlainoille korkovapautta taikka sellaisilla varoilla, jotka ovat saatavissa hakijan yrityspääomia haitallisesti vähentämättä. Edellytyksenä velkajärjestelylle on, että sen odotetaan olennaisesti parantavan lainansaajan taloudellista tilannetta, velallisen tilanteesta ja toimenpiteistä sen parantamiseksi on laadittu toteutettavissa oleva suunnitelma ja velallinen osallistuu itse toimenpiteisiin. Asunnon turvaamiseksi vapaaehtoinen velkajärjestely voidaan myöntää myös elinkeinotoimintansa lopettaneelle velalliselle. Lähtökohtana on, että vapaaehtoinen velkajärjestely myönnetään vain kerran. Pääsääntöisesti edellytetään myös muiden velkojen osallistuvan myöntämiensä lainojen ehtojen muutoksiin lainansaajan velanhoitokulujen alentamiseksi.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä voidaan pidentää valtionlainojen ja valtion myyntihintasaamisten takaisinmaksuaikaa, alentaa korkoa sekä myöntää lyhennysten ja korkojen suorittamisesta maksuvapautusta tai lykkäystä. Velalliselle voidaan myös myöntää valtiontakaus lyhytaikaisten velkojen korvaamiseksi tavanomaisin ehdoin myönnettävällä pankkilainalla. Valtiontakaus voi kattaa enintään 80 prosenttia lainan kokonaismäärästä. Maksuvapautusta valtionlainan lyhennyksille ei myönnetä, jos lainan esinevakuus tai lainalle liike- tai siihen verrattavassa toiminnassa annettu takaus turvaa lyhennysten maksun, jollei kysymys ole velallisen asunnon säilyttämisestä, yrityksen toiminnan jatkumisen turvaamisesta tai muusta erityisen painavasta syystä.

Velkajärjestelyssä voidaan myöntää valtionlainaan tai -saamiseen ja takaukseen liittyvää tukea lainoihin ja saamiin aikaisemmin sisältyneen tuen lisäksi enintään 20 000 euroa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuesta, joka lisää aikaisemmin myönnettyä tukea, sekä sen määrän tai arvon määrittämisestä ja tuen seurannasta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää velallisen hakemuksesta suostumisesta velkajärjestelyyn valtion puolesta sekä suostumuksen edellytyksistä, minkä jälkeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä velallinen ja luottolaitos allekirjoittavat yhdessä valtionlainojen ja korkotukilainojen vapaaehtoisen velkajärjestelyn toteuttamista koskevan sopimuksen. Sopimus voidaan määrätä valtion osalta raukeamaan, jos sopimus on perustunut oleellisesti virheellisiin tietoihin tai velallinen ei ole noudattanut sopimuksen ehtoja.

Erityiset etuudet koskevat elinkeinonharjoittajan mahdollisuutta käyttää valtionmaata laissa säädetyllä tavalla. Luontaiselinkeinoalueella elinkeinon harjoittajalla, joka hallitsee porotalous- tai luontaiselinkeinotilaa ja asuu sillä, on ilman eri korvausta oikeus valtion maa- ja vesialueilla sijoittaa saamelaisten kotiseutualueella poronhoidon kannalta välttämätön tukikohta, erityisen painavista syistä tukikohta metsästykselle varten ja kalastusta varten tukikohta sekä kalakellareita ja varastosuojia elinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömille paikoille kalastuselinkeinojen kannalta merkittävien vesistöjen välittömään yhteyteen. Erityiset etuudet käsittävät myös oikeuden laiduntaa karjaa sekä koota sille heinää, lehdeksiä, järviluhtaa ja -kortetta. Etuuden käyttämisen edellytyksenä on Metsähallituksen päätöksellään myöntämä lupa. Lupa voidaan antaa vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai maan käyttämistä on pidettävä porotalouden tai muun luontaiselinkeinojen harjoittamisen kannalta välttämättömä-

HE 81/2015 vp

nä. Luvassa on lisäksi mainittava etuuteen sisältyvän tuen määrä. Lupa voidaan myös peruuttaa.

Paliskunnan investointituki on tarkoitettu investointeihin, jotka ovat tarpeellisia sellaisten poronhoitoon liittyvien tehtävien suorittamiseksi, jotka poronhoitolaissa säädetään paliskunnan velvollisuudeksi tai jotka muuten on paliskunnan poronhoidossa tarpeen. Tällaisia investointeja ovat valtakunnan välisiä esteaitoja lukuun ottamatta poronhoidossa tarpeellisten aitojen rakentaminen ja peruskorjaaminen, teurastamon peruskorjaaminen, muiden tarpeellisten rakennusten rakennushankkeet sekä tällaisten rakennusten, rakenteiden ja rakennelmien käyttämisessä välttämättömät tie- tai vesihuoltoliittymien tai vastaavien muiden liittymien hankinta. Tukikelpoisia ovat myös sellaiset rakennushankkeet ja irtaimistohankinnat, joilla helpotetaan poronhoitotöitä, mahdollistetaan investointien käyttäminen tai vähennetään poronhoidosta aiheutuvia kustannuksia. Tuki myönnetään prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista.

Paliskunnalle voidaan myöntää tukea myös paliskunnan poronhoidossa tarpeellisten aitojen kunnossapitoon. Tuen tarve arvioidaan paliskunnan hoidettavina olevien aitojen määrän, iän, kunnan ja tarpeellisuuden perusteella. Tuen perusteena ovat hyväksytyt kustannukset.

Tutkimusrahoitus puolestaan voidaan myöntää porotalouden ja luontaiselinkeinojen toimintaedellytyksiä ja kehittämistä koskeviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Näiden rahoittamisen ohjaamista ja seurantaa varten voidaan asettaa neuvottelukunta. Sen lisäksi, mitä lain 49 §:ssä, 50 §:n 1 momentissa, 53 §:n 1 momentissa sekä 54 ja 58 §:ssä säädetään, tutkimusrahoituksesta tiedottamiseen sekä rahoituksen hakemiseen, myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja takaisinperintään sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä rahoituksesta, tuettavista tutkimuksista ja selvityksistä, hyväksyttävistä kustannuksista, rahoituksen muodosta ja enimmäismäärästä sekä neuvottelukunnasta ja sen tehtävistä.

Tuki voidaan myöntää avustuksena, valtionlainaan liittyvänä tukena, korkotukilainan korkotukena, valtiontakaukseen liittyvänä tukena, vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä myönnettyinä velkahelpotuksina tai valtion maan käyttöoikeutena. Sekä valtionlainat että korkotukilainat myöntää Maaseutuviraston hyväksymä luottolaitos, jolla on tarpeelliset valmiudet tuettujen lainojen hoitamiseen.

Tukijärjestelmien rahoittamiseen on mahdollista käyttää sekä kokonaan EU:n rahoitusta, EU:n osarahoitusta kansallisen rahoituksen ohella sekä kokonaan kansallista rahoitusta. Rahoitustukeen voidaan käyttää valtion talousarviossa ja maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa osoitettuja varoja. Myös EU:lta peräisin olevat varat ohjataan joko talousarvioon tai maatilatalouden kehittämisrahastoon.

EU:n lainsäädäntö huomioon ottaen EU:n osarahoitus voi käytännössä koskea investointitukea ja nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea. Sen sijaan EU:n maatalousrahastoista ei ole mahdollista rahoittaa asuntorakentamisen tukea eikä paliskunnan aitojen kunnossapitotukea, vapaaehtoisia velkajärjestelyjä tai erityisiä etuuksia. Tutkimusrahoitukseen sisältyy osittain myös sellaisia selvityksiä, jotka saattaisivat tulla osarahoitetuiksi, mutta käytännössä vastaavista selvityksistä muodostetaan kehittämishanke ja niitä rahoitetaan maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain nojalla.

Porotalouden rakennetuki laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella. Toistaiseksi asetusta ei ole annettu eikä lakia siten ole vielä sovellettu. Lakia valmisteltaessa arvioitiin, että sen nojalla myönnetään tukia pääosin samassa laajuudessa kuin voimassa olevan lain nojallakin. Va-

HE 81/2015 vp

rojen tarpeen arvioitiin hiukan lisääntyvän uuden aitojen kunnossapitotuen ja tukiehtojen muutosten johdosta.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisia tukia on myönnetty vuosina 2010—2014 seuraavasti:

<i>Elinkeinoon harjoittajien investoinnit</i>	Laina kpl	euroa	Avustus kpl	euroa
Porokarjan hankinta	22	414 612		
Muun irtaimiston hankinta	1	11 505	852	1 869 389
Maanostot	18	1 213 056		
Asuntorakentaminen	35	3 377 605	25	42 849 ¹
Taloussrakennukset	6	111 187		
Tiet	1	9 520		
Yhteensä	88	5 128 485	877	1 912 238

<i>Paliskuntien investoinnit</i>	Avustus kpl	euroa
Laidunaidat	17	651 257
Viljelysten suoja-aidat	199	775 599
Rakentaminen	90	2 264 269
Työmaa-asunnot	6	57 042
Poroteurastamot	9	113 820
Tiet	4	12 823
Koneet	38	141 550
Muu käyttöomaisuus	226	864 167
Yhteensä	589	4 990 527

<i>Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuki</i>	Laina kpl	euroa	Avustus kpl	euroa
Aloittaminen porotaloustilalla	45	1 918 149	61	1 500 000
Aloittaminen luontaiselinkeino-tilalla	1	12 800	1	25 000
Tilan vuokraus			5	125 000
Maan hankinta	18	664 108	20	500 000
Yhteensä	64	2 595 057	87	2 150 000

¹ luontaiselinkeinoalueella

Kolttalaki

Kolttalaki koskee yksinomaan Inarin kunnassa sijaitsevaa koltta-alueetta, joka perustettiin viime sotien jälkeen siirrettäessä silloisen Neuvostoliiton alueelle jääneellä alueella asuneet kolttaamelaisten Suomen uuden rajan sisäpuolelle. Alueelle rakennettiin tarvittava tiestö, sähköistys ja vesihuolto valtion toina sekä perustettiin valtionmaasta kolttatilat ja rakennettiin niille asuinrakennukset. Kolttalainsäädäntö oli alkuun tyypillistä asutuslainsäädäntöä, mutta sen soveltaminen on myöhemmin muuttunut elinkeinoja ja kulttuuria painottavaksi rahoituslainsäädännöksi.

Voimassa oleva kolttalaki (253/1995) on säädetty ennen nykyistä perustuslakia ja käsitelty eduskunnassa ennen Suomen liittymistä EU:hun. Lain tavoitteena on edistää koltta-alueen elinolosuhteita ja toimeentulomahdollisuuksia sekä ylläpitää ja edistää kolttakulttuuria. Toimenpiteissä on kiinnitettävä huomiota muun muassa elinkeinojen monipuolistamiseen, asunto-olojen sekä asuin- ja työympäristön parantamiseen, tilojen kehittämiseen sekä niiden säilymiseen kolttien omistuksessa ja hallinnassa, ympäristönäkökohtiin sekä koltta-alueen kehittämiseen.

Laissa määritellään koltta-alue ja koltta, tukikelpoiset yritykset ja yhteisöt sekä yritystoiminta ja säädetään kolttien erityisistä etuuksista, joilla tarkoitetaan mahdollisuutta käyttää korvaukselta muun muassa elinkeinossa tarvittavaan rakentamiseen valtionmaata. Lakiin sisältyy myös mahdollisuus vapaaehtoisten velkajärjestelyjen toteuttamiseen. Tuki myönnetään avustuksena tai kolmen prosentin kiinteäkorkoisena valtionlainana maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Sekä avustuksen että valtionlainan myöntää Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtionlainan hoitaa Valtiokonttori. Lisäksi lakiin sisältyvät säännökset maan hankkimisesta kolttalain tarpeisiin, maan myymisestä, valtiossaamisista, palvelutuesta, kalanistutuksista, tutkimusten ja selvitysten rahoittamisesta sekä kolttien asiainhoidosta, mihin sisältyvät kyläkokoukset sekä kolttaaneuvostojen ja kolttien luottamusmiehen toiminta. Myös niiden kustannukset korvataan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Laki noudattaa rakenteeltaan ja tukijärjestelmiltään maatalouden rakennetukea koskevaa lainsäädäntöä, joka oli voimassa ennen liittymistä ja jossa ei ole vielä juurikaan otettu huomioon esimerkiksi EU:n valtiontukea koskevan lainsäädännön vaatimuksia. Komissio on käsitellyt tukijärjestelmästä tehdyn valtiontuki-ilmoituksen lähinnä liittymissopimuksen porotaloutta koskevan poikkeuksen sekä saamelaisia koskevan liittymissopimuksen pöytäkirjan n:ro 3 perusteella.

Kolttalain mukaisia avustuksia ja valtionlainoja on vuosina 2011—2014 myönnetty seuraavasti:

	Laina kpl	euroa	Avustus kpl	euroa
Maanhankinta	1	102 000		
Elinkeinoon käynnistäminen			2	278 600
Investoinnit	16		5	125 000
Asuntorakentaminen	32	664 108	20	500 000
Yhteensä	49	2 595 057	87	2 150 000

pimus, on oikeudellisesti sitova, kansallisten vähemmistöjen suojelua yleisesti koskeva monenvälinen asiakirja, jossa määritellään pääasiassa ohjelmaluonteisin normein ne periaatteet, jotka velvoittavat osapuolia suojelemaan kansallisia vähemmistöjä ja saattamaan niihin kuuluvien henkilöiden oikeusolot sopimuksen mukaiseen tilaan kansallisella lainsäädännöllä, hallintokäytäntöä muuttamalla tai tekemällä kahden- tai monenvälisiä sopimuksia. Tämä koskee muun muassa syrjinnän kiellon ja yhdenvertaisuuden periaatteen noudattamista samoin kuin sitoutumista eri tavoin tukemaan vähemmistökulttuurien ylläpitämistä ja kehittymistä.

Kansainvälisistä sopimuksista johtuvat veloitteet saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon osalta on otettu huomioon jo lakia alun perin säädettyä siten, että saamelaiskäräjien vaikutusmahdollisuuksia tukivarojen käytössä ja toimenpiteiden kohdentamisessa lisättiin. Samoin tukitoimenpiteissä otettiin huomioon erityisesti saamelaiseen elinkeinoharjoittamiseen kuuluvat erityispiirteet siten, että niiden avulla voidaan turvata saamelaisten mahdollisuudet jatkaa perinteisten elinkeinojensa harjoittamista.

Porotalouden rakennetukilaissa keskitytään ja tuki kohdennetaan erityisesti sellaisiin toimenpiteisiin, joilla edistetään porotalouden harjoittamisen edellytyksiä. Lain tavoitteina sen 1 §:n 1 momentin mukaan on parantaa porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakennetta ja toimintaedellytyksiä sekä edistää näitä elinkeinoja harjoittavien elinkeinotoimintaa ja poronhoito- ja luontaiselinkeinoalueen kehittämistä asuinalueena kestävä kehityksen periaatteita noudattaen. Pykälän 2 momentin mukaan lain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota saamelaisten mahdollisuuksiin alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja saamelaisten kotiseutualueella.

Porotalouden rakennetukilaissa tukitoimilla siten edistetään poronhoitoalueen poronhoitajien mahdollisuuksia harjoittaa poronhoitoa, joka kuuluu saamelaisten keskeisiin perinteisiin elinkeinoihin. Tukitoimissa ei erotella poronhoitotapaa, paimennetaanko poroja laitumilla ympäri vuoden vai otetaanko ne osaksi vuotta tarhaan. Huolimatta siitä, että pääosin paimennukseen perustuvaa poronhoitoa harjoitetaan etenkin poronhoitoalueen pohjoisimmissa osissa, jossa myös saamelaisten kotiseutualue sijaitsee, tukikohteet ovat kuitenkin samat koko alueella, koska yhteiskunnan teknisen kehittymisen myötä poronhoidossa käytettävät välineet ja tuotanto-omaisuus eivät juurikaan eroa alueen eri osissa.

Vaikka poronhoidon perinteisenä elinkeinona katsotaan kuuluvan saamelaiseen kulttuuriin, lähtökohtana kuitenkin on, että tällöinkin elinkeinolla on sen harjoittajalle taloudellista merkitystä siten, etteivät elinkeinon harjoittamisesta saadut tulot voi perustua merkittävältä osin pelkkiin julkisiin tukiihin. Laissa ei suljeta mitään poronhoitoalueen osaa tuen ulkopuolelle, mutta esimerkiksi tukitasoja on mahdollista tarvittaessa erilaistaa alueen eri osissa.

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehtyyn sopimukseen (SopS 103/1994) sisältyy saamelaisia koskeva pöytäkirja nro 3. Sen 1 artiklassa määrätään, että saamelaisväestölle saadaan EY:n perustamissopimuksen määräysten estämättä myöntää perinteisillä saamelaisalueilla yksinoikeuksia poronhoidon harjoittamiseen. Pöytäkirjan 2 artiklan nojalla pöytäkirja voidaan laajentaa koskemaan muitakin perinteisiin saamelaiselinkeinoihin liittyviä saamelaisten yksinoikeuksia niiden vastaisen kehityksen huomioon ottamiseksi. Tällainen pöytäkirjan muutos edellyttää unionin neuvoston yksimielistä päätöstä.

Päinvastoin kuin Ruotsissa ja Norjassa, poronhoito ei ole Suomessa saamelaisten yksinoikeus, vaan sitä voivat harjoittaa kaikki poronhoitoalueella asuvat ETA-maiden kansalaiset. Oikeudesta harjoittaa poronhoitoa Suomessa säädetään poronhoitolaissa.

Porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen tukemista rajoittaa kuitenkin EU:n lainsäädäntö mukaan lukien kilpailupolitiikkaan kuuluvat valtioneuvoston päätökset.

SEUT 38 artiklan mukaan unioni määrittelee yhteisen maatalous- ja kalastuspolitiikan ja toteuttaa sitä. Sisämarkkinat käsittävät myös maatalouden, kalastuksen ja maataloustuotteiden kaupan. Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin. Viittauksilla yhteiseen maatalouspolitiikkaan tai maatalouteen ja ilmauksella ”maatalous-” tarkoitetaan myös kalastusta tämän alan erityispiirteet huomioon ottaen.

Sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei SEUT 39–44 artiklassa toisin määrätä. Tuotteet, joihin sovelletaan 39–44 artiklan määräyksiä, mainitaan sopimuksen liitteessä I olevassa luettelossa. Maataloustuotteiden sisämarkkinoiden toiminnan ja kehittämisen yhteydessä on toteutettava yhteinen maatalouspolitiikka.

SEUT 42 artiklan 1 kohdassa säädetään yhteisen maatalouspolitiikan ja kilpailupolitiikan suhteesta. Artiklan mukaan maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan kilpailusääntöjä koskevan luvun määräyksiä vain siltä osin kuin Euroopan parlamentti ja neuvosto 43 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja niissä määrättyä menettelyä noudattaen sekä ottaen huomioon 39 artiklassa luetellut tavoitteet määrittää. Artiklan 2 kohdan mukaan neuvosto voi komission ehdotuksesta antaa luvan tuen myöntämiseen rakenteellisista syistä tai luonnonolojen vuoksi epäedullisessa asemassa olevien yritysten suojelemiseksi taloudellisten kehitysohjelmien mukaisesti.

SEUT VII osaston 1 luku sisältää kilpailua koskevat säännökset. Luvun 2 jaksossa säädetään valtioneuvoston päätöksellä. Jaksoon sisältyvän 107 artiklan 1 kohdan mukaan jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä tuki valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Artiklan 3 kohdassa säädetään sallittavista tuista. Kohdan a alakohdan mukaan sisämarkkinoille soveltuvana voidaan muun muassa tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma, sekä 349 artiklassa tarkoitetuilla alueilla, niiden rakenteellinen, taloudellinen ja sosiaalinen tilanne huomioon ottaen sekä c kohdan mukaan tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

Lukuun ottamatta EU:n neuvoston yksimielisesti tekemiä jonkin jäsenvaltion yksittäisiä tukia tai tukijärjestelmiä koskevia päätöksiä EU:n komissiolla on yksinomainen toimivalta päättää jäsenvaltion valtioneuvoston päätöksistä soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.

Vaikka porotaloustuotteet kuuluvat SEUT liitteen I mukaisiin maataloustuotteisiin ja siten yhteisen maatalouspolitiikan piiriin, niillä ei ole omaa markkinajärjestelyä eikä EU:n maatalouden tukirahastosta myönnetä yksinomaan EU:n rahoittamaa tukea porotalouteen. Sen sijaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013, jäljempänä *EU:n maaseutuasetus*, mukaisiin porotaloutta koskeviin maaseudun kehittämistoimenpiteisiin voidaan myöntää EU:n osittain rahoittamaa tukea edellyttäen, että tukitoimet on sisällytetty komission hyväksymään jäsenvaltion valtakunnalliseen tai alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa tietämyksen siirto eli koulutustoimenpiteet, neuvonta, inves-

toinnit fyysiseen omaisuuteen, tila- ja yritystoiminnan kehittäminen, joka kattaa myös nuorille viljelijöille suunnatun yrityksen perustamistuen, sekä ympäristöön, luonnonhaittojen korvaamiseen, metsätaloustoimenpiteisiin ja yhteistoiminnan edistämiseen liittyvät tuet. Maaseuturahaston tuen myöntämistä investointeihin on rajoitettu, muun muassa elävien eläinten tai pelkän maan hankintaa ei tueta. Metsätalouden tukea ei pääsääntöisesti myönnetä toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on metsän talouskäyttö, eikä asetus koske kalastusta tai vesiviljelyä.

Parlamentin ja neuvoston asetuksen nojalla on annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 808/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 soveltamissäännöistä, jossa säädetään muun muassa aloitustuen edellytyksenä olevan liiketoimintasuunnitelman noudattamisesta, sekä komission delegoitu asetus (EU) N:o 807/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 täydentämisestä ja siirtymäsäännöksistä, jossa säädetään aloitustuen saamisen edellytyksistä, kun nuori tilanpidon aloittaja ei ryhdy pitämään tilaa ainoana tilanpidosta vastaavana yrittäjänä, ammattitaidon hankkimisen määräajasta, liiketoimintasuunnitelman sisällöstä sekä investointien tukemista koskevista rajoituksista.

Sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki että porotalouden rakennetukilaki sisältää mahdollisuuden myöntää tukea EU:n osarahoittamana. Tätä mahdollisuutta on myös käytetty koko jäsenyyssajan, mutta viimeisimmissä ohjelmissa porotaloudessa vain aloitustuen osalta. Ohjelmakaudella 2007—2013 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta on tuettu nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittamista mukaan lukien tilanpidon aloittaminen porotalous- tai luontaiselinkeinotilalla. Myös kuluvalle ohjelmakaudella porotalouden ja luontaiselinkeinojen harjoittamisen aloittavien aloitustuki on sisällytetty Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2013—2020. Sen sijaan investointien tukeminen osarahoitettuna koskee yksinomaan maatalouden rakennetuista annetun lain nojalla tuettavia hankkeita. EU:n osaksi rahoittamina on tuettu myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen kehittämishankkeita, mutta näissä kansallisena rahoitusperusteena on ollut ensin maaseutuelinkeinojen rahoituslaki, 2007—2013 laki maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista ja vuodesta 2014 alkaen laki maaseudun kehittämisen tukemisesta.

Yritys- tai elinkeinotoiminnan tukeminen kokonaan kansallisin varoin edellyttää, että kysymys on joko niin sanotusta vähämerkityksisestä tuesta, jäljempänä *de minimis* -tuki, tai että tuki täyttää jonkin komission valtiontukea koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen tai valtiontukisuuntaviivojen mukaiset ehdot ja että tuki on SEUT 108 artiklan mukaisesti ilmoitettu komissiolle. Poikkeuksen muodostavat vain toimenpiteet, jotka on sisällytetty maaseutuohjelmaan kansallisena lisärahoituksena ja tulleet hyväksytyiksi osana ohjelmaa.

Siltä osin, kuin kysymys on maataloudeksi katsottavasta tuotantotoiminnasta, komissio arvioi hyväksyttävyyttä antamiensa suuntaviivojen mukaisesti. Näihin ovat kuuluneet myös yhteisön suuntaviivat maatalousalan valtiontuesta (EYVL 28 C 1.2.2000/2), joihin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain hyväksyntä on osaksi perustunut. Suuntaviivat on korvattu uusilla suuntaviivoilla, viimeksi Euroopan unionin suuntaviivoilla maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014–2020 (2014/C 204/01).

Pääsääntöisesti tukijärjestelmästä on ilmoitettava ennakkoon komissiolle. Komissio kuitenkin sallii antamiensa niin sanottujen ryhmäpoikkeusasetusten perusteella tietyissä tilanteissa tuen myöntämisen pelkästään Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL) julkaistun ilmoituksen perusteella, jollei komissio määräajassa ole ilmoittanut vastustavansa tukea. Tällainen on muun muassa komission asetus (EU) N:o 702/2014 tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maa-

HE 81/2015 vp

seutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti, jäljempänä *maatalouden ryhmäpoikkeusasetus*. Asetuksessa annetaan samanlaisia rajoitteita investointien tukemiselle kansallisin varoin kuin EU:n maaseudun kehittämisasetuksessa.

Lisäksi komissio voi sallia Suomen myöntää porotaloudelle tukea Suomen liittymisestä Euroopan unioniin koskevan liittymissopimuksen mukaisesti. Sopimuksen liitteessä I kohta V koskee maataloutta. Sen yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevan B.XII kohdan mukaan tiettyjen perustamissopimuksen liitteessä II (nykyisin liite I) lueteltujen tuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 827/68 5 artiklaa sovitettiin täydennettäväksi siten, että komission suostumuksella Norja, Ruotsi ja Suomi voivat kuitenkin myöntää tukea porojen ja porotuotteiden (CN 0208:sta ja 0210:stä) tuotantoon ja markkinoille saattamiseen siltä osin kuin ei aiheudu perinteisten tuotantotasojen kasvua. Nykyisin säännös sisältyy maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013, jäljempänä *markkinajärjestelyasetus*, 213 artiklaan.

Vaikka kalat luetaan maataloustuotteisiin, kalastusta ja muita kalatalouteen liittyviä toimenpiteitä rahoitetaan erillisestä Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta, josta säädetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2328/2003, (EY) N:o 861/2006, (EY) N:o 1198/2006 ja (EY) N:o 791/2007 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1255/2011 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 508/2014, jäljempänä *meri- ja kalatalousrahastoasetus*. Rahaston varojen käyttämisestä säädetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1093/2014). Lain nojalla voidaan rahaston varoin tukea muun muassa ympäristön kannalta kestävän kaupallisen kalastuksen edistämistä. Lisäksi kalastusta ja siihen liittyviä toimenpiteitä koskee laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta (1139/1994) sekä kalastuslaki (379/2015).

Kokonaan kansallisin varoin kalastukseen ja muuhun kalatalouteen liittyvistä toimenpiteistä säädetään komission asetuksessa (EU) N:o 1388/2014 tiettyjen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävien tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti, jäljempänä *kalatalouden ryhmäpoikkeusasetus*. Komission on lisäksi hiljattain antanut tiedonannon uusista kalastuksen ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevista suuntaviivoista (C(2015) 4361 final).

Muun yritys- ja elinkeinotoiminnan valtiontuesta säädetään tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 651/2014, jäljempänä *yleinen ryhmäpoikkeusasetus*. Asetukseen sisältyvät muun muassa säännökset investointituen myöntämisestä muuhun kuin maatalouden alkutuotantoon tai kalastukseen. Muun muassa kaupallisen metsätalouden tukijärjestelmien hyväksyttävyyden arvioidaan tämän asetuksen säännösten mukaisesti, jos tukijärjestelmän hyväksyttävyyden perusteena halutaan käyttää ryhmäpoikkeuksia.

Ryhmäpoikkeusasetusten mukaisessa menettelyssä vastuu siitä, että tukijärjestelmä täyttää asianomaisen asetuksen mukaiset edellytykset, on jäsenvaltiolla. Komissio ei tee asiassa päätöstä, vaan ainoastaan julkaisee jäsenvaltion ilmoituksen EU:n virallisessa lehdessä, joskin komission virkamiehet saattavat ilmoituksia käsitellessään pyytää ilmoitusasiakirjoihin täydennyksiä tai selvennyksiä. Ryhmäpoikkeusasetukset koskevat pääsääntöisesti pk-yritysten tukia ja tukijärjestelmiä. Tukea ei saa myöntää taloudellisissa vaikeuksissa oleville yrityksille

eikä yrityksille, joita koskee aikaisemmin myönnetyn laittoman valtiontuen takaisinperintämääräys, tuen on oltava läpinäkyvää ja sillä on oltava kannustava vaikutus, millä tarkoitetaan tuen hakemista ennen tuettavan toimenpiteen aloittamista. Jäsenvaltion on julkaistava kaikki valtiontukijärjestelmänsä kattavalla valtiontukisivustolla ja yksittäiset tuet on lisäksi julkaistava, jos tuen määrä ylittää asetuksessa säädetyn enimmäismäärän, mikä maatalouden alkutuotannossa on 60 000 euroa. Asetukset sisältävät tuen kasautumista koskevia rajoituksia sekä vuotuisen raportointivelvollisuuden. Paitsi tukitoimenpidettä koskevia rajoituksia, asetuksissa edellytetään, että tuen tai tukijärjestelmän enimmäistukimäärä ei ylitä asetuksessa säädettyä määrää. Maatalouden alkutuotantoon liittyvissä investoinneissa tuen enimmäismäärä on 500 000 euroa yritystä ja investointihanketta kohti.

De minimis -tukea koskevissa asetuksissa sallitaan jäsenvaltioiden myöntää vähäisiä tukia ilman, että niistä ilmoitetaan komissiolle, edellyttäen, että tuki on läpinäkyvää, tukea ei myönnetä taloudellisissa vaikeuksissa oleville ja tuen määrä muiden valtiontukien de minimis -tuet mukaan lukien kasautuneenakaan kolmen verovuoden jakson aikana ei ylitä asetusten mukaisia enimmäismääriä. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla annetun komission asetuksen (EU) N:o 1408/2013, jäljempänä *maatalouden de minimis -asetus*, mukaan enimmäismäärä on 15 000 euroa, tiettyjen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävien tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 1388/2014, jäljempänä *kalastuksen de minimis -asetus*, mukaan 30 000 euroa, ja tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014, jäljempänä *yleinen de minimis -asetus*, mukaan 200 000 euroa.

Lisäksi komissio on antanut useita sekä horisontaalisia että tukivälinekohtaisia suuntaviivoja ja tiedonantoja. Tällaisia ovat muun muassa komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C 155/02) ja komission tiedonantona suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (2014/C 249/01). Pelastustuki on enimmillään kuuden kuukauden ajaksi myönnettyä lainaa tai takausta tai molempia maksuvalmiuden turvaamiseksi, minkä jälkeen laina on maksettava tai takauksen lakattava taikka yrityksessä on tehtävä rakenneuudistus, joka ei voi olla yksinomaan rahoitustukea. Rakenneuudistustuen edellytyksenä on rakenneuudistussuunnitelma, jossa esitetään realistinen suunnitelma yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiseksi. Yrityksen omistajien edellytetään lisäksi osallistuvan rakenneuudistuksen rahoittamiseen vähintään 50 prosentilla rakenneuudistuksen kustannuksista. Jos jäsenvaltio osoittaa poikkeusolojen ja erityisten vaikeuksien olemassaolon, komissio voi hyväksyä rahoitusosuuden, joka on pienempi kuin 50 prosenttia rakenneuudistuskustannuksista, edellyttäen että rahoitusosuus on kuitenkin merkittävä.

Porotaloutta tuetaan myös Suomen naapurivaltioissa Ruotsissa, Norjassa ja Venäjällä. Tätä on yksityiskohtaisemmin selvitetty porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettua lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 247/2010 vp.) sivuilla 22—26.

Suomen lisäksi Ruotsi on ainoa EU:n jäsenvaltio, jossa harjoitetaan porotaloutta. Ruotsin vuosia 2014—2020 koskevaan maaseutuohjelmaan on otettu mahdollisuus tukea porotaloutta EU:n osaksi rahoittamana. Tukea voidaan myöntää sekä porotalousyrityksen investointeihin että porotalousyrityksen perustamiseen. Lisäksi porotalousyritykset voivat päästä osallisiksi neuvontaa ja koulutusta koskevista toimenpiteistä. Tukikohteina nämä poikkeavat Manner-Suomen maaseutuohjelmasta ainoastaan investointien osalta siten, että Suomen voimassa olevan ohjelman mukaan porotalouden investointeja tuetaan yksinomaan kansallisin varoin.

2.3 Nykytilan arviointi

Koska laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista ei ole vielä voimassa, sen toimivuutta käytännössä ei tässä vaiheessa ole mahdollista arvioida. On kuitenkin selvää, että sekä EU:n lainsäädännön muutokset että yhteiskunnassa ja taloudessa tapahtuneet muutokset vaikuttavat myös kyseiseen lakiin sisältyviin tukijärjestelmiin. Lisäksi hallinnossa toteutuneet ja suunnitellut muutokset aiheuttavat muutostarvetta.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettua lakia säädettäessä tarkoituksena oli helpottaa erityisesti nuoren poronmistajien asemaa ja auttaa paliskuntia saamaan työvoimaa poronhoitotoihin. Lisäksi tavoitteena oli helpottaa paliskuntien aitojen kunnossapitoa, mikä on tärkeää varsinkin paimentavassa poronhoidossa, mitä harjoitetaan erityisesti maan pohjoisimmissa kunnissa saamelaisalueella. Samalla vahvistettiin saamelaiskäräjien vaikutusmahdollisuuksia tukijärjestelmien toimeenpanossa.

Edellä mainitut päämäärät ovat edelleen ajankohtaisia eikä tältä osin nähtävissä ole muutostarvetta. Sen sijaan on mahdollista, että tuen saamisen edellytyksissä tai tukikohteissa ilmenee tarvetta tarkistaa lakia vastaamaan uutta EU:n maaseutuohjelmia koskevaa lainsäädäntöä ja valtiontukisääntöjä.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategisen ohjelman kärkihankkeisiin sisältyy muun muassa julkisten palvelujen digitalisointi, jossa hallinnon sisäiset prosessit digitalisoidaan ja entiset prosessit puretaan. Tämä edellyttää lainsäädännön saattamista vastaamaan tavoitetta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on jo viljelijätuissa ja osin yritys- ja hanketuissa mahdollistettu sähköinen hakeminen, minkä osuus tukihauissa on noussut vuosittain ja oli vuoden 2015 kevään viljelijätukihauissa yli 86 prosenttia. Jotta digitalisoinnista myös rakennetukien osalta saataisiin paras mahdollinen hyöty, ei tukijärjestelmissä enää voida säilyttää kohteita, joissa ainoastaan perinteinen paperisella lomakkeella tapahtuva hakeminen olisi mahdollista.

Sähköistämiseen ohjaa myös hallinnon supistuvat henkilöresurssit, jonka vuoksi tehtävien organisointia on tarpeen muuttaa, mutta myös tukijärjestelmien sisällöt on säädettävä siten, että niiden toimeenpano annetuilla resursseilla on mahdollista.

Nykyisin kolmessa eri laissa säädetään osittain samanlaisista toimenpiteistä tukiehdoin, jotka vain hiukan eroavat toisistaan erityisesti avustusten osalta. Samantapaisia tukijärjestelmiä sisältyy sekä maatalouden rakennetuista annettuun lakiin, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettuun lakiin että kolttalakiin. Näissä säädetään myös lainamuotoisista tuista, jotka nykyisin eroavat ehdoiltaan enemmän ja ovat tietojärjestelmien kannalta siksi raskaita.

Tukijärjestelmien sisältöjä tarkasteltaessa on tarpeen myös välttää epäyhtenäisiä käsitteitä. Esimerkiksi maatalouden ja luontaiselinkeinojen sisältö on nyt perusteeltaan epäyhtenäinen, kun otetaan huomioon, että eri lainsäädännöissä kuitenkin taustalla on EU:n maatalouspolitiikka ja maataloustuotteiksi luettavat tuotteet.

Hajanainen ja päällekkäinen tukilainsäädäntö aiheuttaa sen, että EU:n osarahoittamia tukia tai valtiontukia koskevan EU:n lainsäädännön muuttuessa kansallista lainsäädäntöä on tarpeen muuttaa enemmän kuin jos tukijärjestelmät ja niitä koskeva lainsäädäntö olisivat yhtenäisemmät.

Edellä sanottu koskee valtaosin myös kolttalainsäädäntöä, mutta kyseinen laki on lisäksi huomattavan vanhentunut eikä tukilainsäädäntönä enää vastaa niitä periaatteita, joita sekä EU:n

lainsäädännön että perustuslain mukaan nykyisin noudatetaan. Laki noudattaa rakenteeltaan ennen EU:hun liittymistä sovellettuja periaatteita ja tukijärjestelmien sisältöjä. Valtionlainojen kiinteä korko ei ota huomioon korkotason vaihtelua eikä mahdollista lainaan sisältyvän tuen käytön seuranta. Säännökset valtion maankäyttötoiminnasta eivät kaikilta osin täytä EU:n valtioneuvoston mukaisia vaatimuksia. Lisäksi lakia, joka koskee hyvin pientä aluetta ja väestömäärää, mutta sisältää nykyisellään lähes vastaavat toimenpiteet kuin maatalouden rakennetuista annettu laki, porotalouden rakennetukilaki ja maaseudun kehittämisen tukemisesta annettu laki, ei voida pitää varojen käytön ja hallinnollisten resurssien käytön kannalta asianmukaisena, vaikka otettaisiin huomioon korostunut tarve suojata saamelaiseen alkuperäiskansaan kuuluvan väestönosan kulttuurin säilyttämisen edellytyksiä. Vastaavaan lopputulokseen tuen saajan kannalta olisi mahdollista päästä myös säätämällä kustakin tukitoimesta vain yhdessä laissa niin, että tällöin kuitenkin otettaisiin huomioon olosuhteet maan eri osissa.

Porotalouteen ja muihin luontaiselinkeinoihin ja niiden harjoittamisen edellytyksiin vaikuttavat monet muutkin seikat kuin niihin myönnettävät rakennetuet. Tärkein porotalouden kannattavuuteen vaikuttava tekijä on poronlihasta saatava hinta ja elinkeinoharjoittamisen muuttuvat kustannukset, joista huomattava osa muodostuu polttoainekustannuksista elinkeinon nykyi-kaistumisen ja koneellistumisen johdosta. Toisaalta laitumien kuluneisuus aiheuttaa osaltaan merkittävän rajoitteen porotalouden harjoittamiselle ja tuotantokustannuksia poroille annettavan lisärehun vuoksi. Poronhoitolain mukaisista, paliskuntakohtaisista suurimmista sallituista eloporomääristä on viimeksi päätetty vuonna 2010, jolloin on annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus merkkipiireistä ja suurimmista sallituista poromääristä (450/2010). Laiduntilannetta on tarkoitus selvittää ennen kuin eloporomäärät tulevat seuraavan kerran tarkasteltavaksi vuonna 2020 ja poronhoitolaki mahdollisesti uusitaan.

Olemassa olevan rakennetukijärjestelmän avulla on kuitenkin voitu helpottaa elinkeinoharjoittajien mahdollisuuksia jatkaa toimintaansa, kun erityisesti investointitukien avulla on voitu pienentää elinkeinossa välttämättömiä investointikustannuksia. Merkittävä osa näistä tuista myönnetään porotalouden harjoittajien maastossa liikkumista helpottavien kulkuneuvojen kuten moottorikelkkojen ja maastoajoneuvojen, niin sanottujen mönkijöiden, hankintaan. Porotalouden rakennetukilaissa tämä on säilytetty olennaisena tukikohteena eikä ehdotetulla lailla on tarkoitus puuttua kyseiseen tukikohteeseen.

Myös aloitustuen avulla on voitu helpottaa nuorten elinkeinoharjoittajien siirtymistä porotalouden harjoittajiksi. Tuen saaminen edellyttää tilan hankintaa. Tällä tarkoitetaan joko perinteistä porotilaa tai luontaiselinkeinotilaa, jotka on aikanaan asianomaisten lakien nojalla muodostettu, tai niitä vastaavia tiloja. Kun samalla kuitenkin edellytetään myös tietyn kokoisen porokarjan hankintaa, etenkin maan pohjoisimmissa osissa näiden kahden vaatimuksen soveltaminen yhteen on joissakin tapauksissa osoittautunut vaikeaksi. Koska porotila- ja luontaiselinkeinotilajärjestelmä on kuitenkin olemassa ja aloitustuen myöntäminen EU:n lainsäädännön nojalla edellyttää tilanpidon aloittamista, ei tilavaatimuksesta luopuminen tässä yhteydessä ole tarkoituksenmukaista. Sen sijaan tarkempia säännöksiä lain toimeenpanosta annettaessa on tarpeen tarkastella, mitä tilalta edellytetään, kun aloitustukea tai investointitukea myönnetään.

Sekä voimassa olevan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain että porotalouden rakennetukilain mukaan porotalouden harjoittajan katsotaan saavan pääasiallisen toimeentulon porotaloudesta, kun hänellä on vähintään 80 eloporoa. Määrä on nykyisiin elinkeinosta saataviin tuloihin nähden matala, mutta toisaalta vastaa ruokakuntakohtaista eloporotuen saamisen eloporomäärää. Elinkeinojen rakenteen parantamiseksi ja laiduntilan huomioon ottaen eloporomäärän nostamiselle olisi perusteita. Ilman, että nykyiseen elinkeinorakenteeseen ja elinkeinon kannattavuusedellytyksiin vaikuttavia seikkoja on tarkemmin selvitetty, ei kuitenkaan vä-

himmäiseloporomäärään tässä yhteydessä ole tarkoituksenmukaista puuttua. Sama koskee luontaiselinkeinoista saatavien tulojen vähimmäismäärää.

Siitä, miten porotalouden rakennetuki lakiin lisätyt saamelaiskäräjiä koskevat menettelyt tukivarojen ohjaamisesta vaikuttavat, ei ole toistaiseksi kokemusta. On kuitenkin asianmukaista säilyttää nämä menettelyt ottaen huomioon Suomea sitovat kansainväliset sopimukset vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja tarkastella myöhemmin lain tavoitteiden toteutumista samalla, kun arvioidaan laajemmin, miten kyseiset vaikutusmahdollisuudet ovat toteutuneet.

Suomea koskevien kansainvälisten sopimusten, erityisesti KP-sopimuksen, TSS-sopimuksen ja ILO-sopimuksen soveltamisessa ja jälkimmäisen ratifiointissa ongelmallisena on pidetty erityisesti saamelaisten oikeuksia maahan. Porotalouden rakennetukilaissa ei kuitenkaan ole kysymys siitä, kenellä on oikeus käyttää maa-alueita porotalouden harjoittamiseen tai kuka nämä maat omistaa. Poronhoidon osalta vapaasta laiduntenkäyttöoikeudesta säädetään poronhoitolaissa. Vaikka ajoittain esiintyy voimakkaitakin vaatimuksia poronhoitolain uudistamiseksi siten, että siinä erikseen säädettäisiin erityisistä saamelaisalueella harjoittavista poronhoitotavoista, ja tukijärjestelmien uudistamiseksi vastaavasti, poronhoitolain uudistaminen pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman valossa tässä vaiheessa ei ole ajankohtaista. Toisaalta porotalouden rakennetukilain ja kolttalain sopeuttaminen EU:n maaseutuasetukseen ja uusiin valtioneuvoston päätöksiin on välttämätöntä tukitoimien käynnistämiseksi vuonna 2016.

Tarkasteltaessa muutettavia lakeja vähemmistöjen suojaa koskevien kansainvälisten sopimusten, erityisesti ihmisoikeussopimuksen ja vähemmistöpuitesopimuksen valossa, laeissa on otettu huomioon saamelaisen vähemmistön harjoittamien elinkeinojen säilyminen. Koska poronhoitoa harjoittavat sekä saamelaiset että muut alueen asukkaat, tukitoimia ei ole kolttia lukuun ottamatta kohdennettu tuen hakijan etnisen taustan perusteella. Toisaalta kaikkia tuen hakijoita kohdellaan tällöin tasa-arvoisesti syrjimättä ketään. Sen sijaan lain nojalla on mahdollista kohdentaa tukitoimia siten, että niiden vaikutukset ovat voimakkaimmat saamelaisten kotiseutualueella.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa porotaloudenrakennetukilain voimaantulo siten, että tukijärjestelmissä on otettu huomioon EU:n lainsäädännön ja valtioneuvoston päätösten muutokset.

Tavoitteena on myös osaltaan keventää tukijärjestelmiä yhdenmukaistamalla niiden käsitteitä ja tukiehtoja ja mahdollistamalla samojen tukivälineiden käyttö.

Lisäksi tavoitteena on siirtyä sähköiseen menettelyyn myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukia ja kolttalain mukaisia tukia myönnettäessä ja maksettaessa.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Porotaloudenrakennetukilaki perustuu maa- ja metsätalousministerin asettaman porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain uudistamistyöryhmän loppuraporttiin (Työryhmämuistio mmm 2008:10), jossa on esitetty uudistuksia tukijärjestelmiin varsin maltillisesti. Työryhmä on lähtenyt työssään olemassa olevasta eli porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisesta tukikokonaisuudesta, tarkastellut kutakin tukijärjestelmää ja ehdottanut niihin muutoksia siltä osin, kuin työryhmä on nähnyt epäkohtia voimassa olevassa järjestelmässä.

Erityisesti työryhmä pohti nuorten elinkeinonharjoittajien asemaa ja keinoja helpottaa sitä. Samoin työryhmä mietti keinoja paliskuntien työvoiman saannin helpottamiseksi sekä keinoja turvata paliskuntien rakentamien aitojen säilyminen. Ensiksi mainittuun ongelmaan työryhmä ehdotti investointituen saamisen edellytyksiä madallettavaksi siten, että myös alle 80 eloporoa omistavat voisivat saada investointitukea, mutta puuttuvat eloporot olisi korvattava paliskunnan hyväksi tehdyillä töillä. Jälkimmäiseen ongelmaan työryhmä ehdotti lakiin otettavaksi uutena tukena paliskunnan aitojen korjaustuen. Kumpikin ehdotus otettiin hallituksen esitykseen ja ne sisältyvät vahvistettuun lakiin. Työryhmä ehdotti muitakin uudistuksia, jotka koskevat lähinnä valtioneuvoston asetuksella annettavia tarkempia säännöksiä. Tällaisia olivat muun muassa mahdollisuus myöntää moottorikelkkojen ja maastoajoneuvojen hankintaan tukea nykyistä useammin.

Työryhmän jätettyä loppuraporttinsa on sekä elinkeinon harjoittamisen olosuhteissa että muussa lainsäädännössä, etenkin EU:n lainsäädännössä, tapahtunut merkittäviä muutoksia, minkä lisäksi hallinnon rakenteet ovat muuttumassa. Esitystä valmisteltaessa on kuitenkin katsottu, ettei ilman uutta työryhmää tukijärjestelmien perusteiden oleelliselle muuttamiselle ole pohjaa, varsinkin kun lain toimeenpanosta ei ole kokemusta. Tämän vuoksi valmistelussa on päädytty porotalouden rakennetukilain osalta ainoastaan ehdottamaan niitä muutoksia, jotka ovat tarpeen lain saattamiseksi vastaamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä ja valtioneuvoston päätöksiä siten, että tukijärjestelmän toimeenpano säilyisi kuitenkin hallinnollisesti kohtuullisena. Lisäksi lainoituksen laina-ajat on tarkoituksenmukaista tässä yhteydessä yhtenäistää. Samoin sähköinen hakeminen ja tukikäsitteily on tarpeen ulottaa myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukiin.

Kolttalaki on sisällöltään ja rakenteeltaan yli 20 vuotta vanha eikä enää vastaa rakennetukilainsäädännölle asetettavia vaatimuksia. Laki pohjautuu vanhaan asutuslainsäädäntöön, missä pääpaino oli tilojen muodostamisella valtionmaasta ja niiden luovuttamisessa pitkillä maksuajoilla tuen saajille. Ainoastaan kolttien asiainhoitoa koskeva sääntely toimii vielä asianmukaisesti, mutta muutoin olisi tarpeen suorittaa koko lain uudelleen tarkastelu. Tällainen uudistus tässä yhteydessä ei kuitenkaan ole mahdollista, jotta tukijärjestelmät saataisiin kohtuullisessa ajassa jälleen toimiviksi. Sen vuoksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi ainoastaan ne muutokset, jotka ovat tarpeen lakiin sisältyvien tukijärjestelmien uusimiseksi EU:n lainsäädännön mukaiseksi, soveltamisalaltaan sellaiseksi, ettei tarpeetonta päällekkäisyyttä tukijärjestelmien kesken ole ja tukiehdoiltaan sellaiseksi, että se on kohtuullisin resurssein saatettavissa osaksi sähköistä tukihallinnointia.

Valmisteltaessa seuraavaa ohjelmakautta on kuitenkin tarpeen selvittää nyt eri lakeihin sisältyvien rakennetukien lainsäädännöllinen perusta kokonaisuutena, jossa otetaan huomioon sekä ohjelmaan sisällytettävät tuet että tuet, jotka toteutetaan kokonaan kansallisin varoin ohjelman ulkopuolella.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Porotalouden rakennetukilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä otettaisiin huomioon maaseutuohjelmaan sisällytetyjä tukia koskevan EU:n lainsäädännön muutokset, kuten tilanpidon aloittamista ja tuen hakemista koskevat määräajat. Samoin ehdotetaan muutettavaksi tukikohteita siten, että ne paremmin vastaisivat nykyisten EU:n valtioneuvoston päätösten edellytyksiä. Tämän vuoksi muun muassa maanosto ehdotetaan poistettavaksi investointituen kohteista.

Maatalouden ja luontaiselinkeinojen käsitteitä ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi siten, että maataloutta olisi kaikki maataloustuotteiden ensi asteen tuotanto ja porotalouden rakennetukilaissa luontaiselinkeinot käsittävät yksinomaan maataloudeksi luettavan toiminnan. Laissa

eroteltaisiin kuitenkin porotalous ja muu alkutuotanto, koska lain soveltamisala eroaa sen mukaan, tuetaanko porotaloutta vai muuta alkutuotantoa. Kalastusta ja metsätaloutta ei kuitenkaan enää luettaisi porotalouden rakennetukilain mukaisiksi luontaiselinkeinoiksi, vaikka niistä saadut tulot voitaisiinkin ottaa huomioon porotalous- tai luontaiselinkeino yrityksen toimintaedellytyksiä tarkasteltaessa. Kalastusta tuettaisiin muutoksen jälkeen erityisiä etuuksia lukuun ottamatta EU:n meri- ja kalatalousrahastoa koskevan lainsäädännön nojalla ja metsätaloustoimenpiteitä joko kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) tai maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain nojalla. Myös kummankin lain soveltamisalaa koskeviin säännöksiin sekä maatalouden rakennetuista annetun lain maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain soveltamisalasäännöksiin tehtäisiin vastaavat täsmennykset.

Laina-ajat on tarkoitettu yhdenmukaistaa siten, että myös porotalouden rakennetukilain mukaisen lainojen laina-aika olisi 25 vuotta samoin kuin maatalouden rakennetuista annetussa laissa ja kolttalaissa.

Kolttalakiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat EU:n lainsäädännöstä johtuvat muutokset. Valtionlainojen ehdot ja menettelyt säilyisivät ennallaan ja ne poikkeaisivat porotalouden rakennetukilain mukaisista säännöksistä. Lakiin ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi mahdollisuus myöntää myös korkotukilainoja ja valtiontakauksia, jolloin lainatukijärjestelmä olisi olemassa myös siinä tapauksessa, että sekä porotalouden rakennetukilain että kolttalain toimeenpanossa siirryttäisiin yksinomaan korkotukilainoittukseen.

Kummastakin laista poistettaisiin vapaaehtoisia velkajärjestelyä koskeva tukijärjestelmä. Velkajärjestelyjä on viime vuosina tehty harvakseltaan eikä niiden säilyttäminen laeissa enää ole tarkoituksenmukaista ottaen huomioon EU:n valtiontukisääntöjen vaatimukset sekä sen, että sekä asunnon säilyttämiseksi että yritystoiminnan jatkamiseksi on olemassa yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) ja yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukainen menettely. Viimeksi mainitun lain 2 §:ssä nimenomaan todetaan, että saneerausmenettelyn kohteena voi olla yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, osuuskunta, asunto-osakeyhtiö tai taloudellista toimintaa harjoittava yhdistys tai säätiö. Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan mainitussa lainkohdassa myös ammatin taikka maatilatalouden tai kalastuksen harjoittajaa.

Kumpaankin lakiin lisättäisiin sähköistä hakua koskevat menettelyt, jotka koskisivat sekä tuen että sen maksun hakemista sekä lainaan liittyvän nostoluvan hakemista. Sähköinen menettely koskisi myös perinteisillä paperilomakkeilla laadittuja hakemuksia, jotka elinkeino- ja ympäristökeskuksessa siirrettäisiin sähköiseen järjestelmään ja tämän jälkeen käsiteltäisiin yksinomaan sähköisesti.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset valtion talouteen

Sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain että kolttalain mukaiset tuet on myönnetty maatilatalouden kehittämisrahastosta, jonka käyttösuunnitelmassa on pitkään vuosittain osoitettu yhteensä noin 4 miljoonaa euroa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain ja kolttalain mukaisiin elinkeinotukiin ja kolttien asiainhoitoon. Määrään ei odoteta tulevan lähi-vuosina muutoksia.

Esityksen taloudellisten vaikutusten ennakoidaan valtiontalouden kannalta jäävän vähäisiksi. Maanoston tuen poistumisen vuoksi voidaan arvioida vuositasolla jäävän myöntämättä noin 250 000 euroa valtionlainaa pääasiassa porotalouden osalta. Velkajärjestelyitä ei porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitusjärjestelmän mukaisesti ole toteutettu sitten vuoden 2005, joten on vaikea arvioida, mikä niiden tarve nykyisin olisi. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen harjoittajilla aloitustuen saamisen vähimmäisporomäärä ja tuloajat säilyisivät pääosin ennallaan, samoin kuin avustuksen määrä olisi 25 000 euroa. Sellaisilla tiloilla, joilla on sekä poroja että perinteistä maataloutta, tulot voivat ylittää maatalouden rakennetukilain mukaisen tuen saamisen edellytykset. Tällaisille tiloille voitaisiin myöntää avustusta 35 000 euroa. Avustusmenojen arvioidaan tämän vuoksi lisääntyvän noin 50 000 eurolla vuotta kohden.

Myös kolttalakiin tulisi mahdollisuus myöntää valtionlainten sijasta korkotukilainoja. Jos tätä mahdollisuutta ryhdytään käyttämään, ei se niin kauan kuin nykyiset matalat korot vallitsevat, vaikuttaisi kolttalainojen korkomenoihin, mutta kokonaiskoron noustessa yli neljän prosentin korkorasitus kasvaisi. Korkotukilainojen valtiontakaus tulisi esityksen mukaan mahdolliseksi myös kolttilainojen. Tämän vaikutus valtion menoihin, mikäli korkotukilainoitukseen siirrytään, arvioidaan kuitenkin marginaaliseksi, kun isoja investointihankkeita ei elinkeinojen luonteen mukaisesti juurikaan ole. Porokarjan ostotuki myönnettäisiin myös kolttilainojen rakennetukilain mukaisesti. Jos tällöin kolttilainojen ei erikseen kohdenneta tähän tarkoitukseen avustusta, vähenisivät avustusmenot arviolta 20 000—30 000 euroa vuodessa. On todennäköistä, että kolttien pienyritystoimintaan saaman tuen taso laskisi. Jos kolttien pienyritystoimintaan saama 60 prosentin investointi- ja käynnistysavustus alentuisi maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain mukaiseksi 35 prosentin avustukseksi, vähentäisi se valtion avustusmenoja arviolta noin 70 000 euroa vuodessa.

Jos valtiontakauksia ryhdytään myöntämään, saa valtio takauksista tuloina takausmaksuja. Toisaalta on ilmeistä, että joissakin tapauksissa takauksista aiheutuu maksuvelvollisuus luottolaitoksille. Tulojen ja menojen arvioidaan pitkällä aikavälillä tasoittavan toisensa.

Vaikutukset elinkeinonharjoittajiin ja yksityisiin henkilöihin

Tukijärjestelmän sopeuttaminen EU:n lainsäädäntöön ja valtiontukisääntöjen huomioon ottaminen merkitsee joissakin tapauksissa tukikohteiden karsimista ja voi merkitä myös tukitason alenemista. Toisaalta tukijärjestelmien yksinkertaistamisen ja sähköisten menettelyjen odotetaan helpottavan elinkeinonharjoittajien tuen hakemiseen liittyviä vaatimuksia ja osittain myös tuovan jonkin verran säästöjä näiden menettelyjen kustannuksissa.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Porotalouden rakennetukilain mukaisten valtionlainten myöntäminen säilyy luottolaitoksilla, samoin kuin kolttalain mukaisten valtionlainten myöntäminen Lapin elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksella. Myös valtionlainten hoito säilyy ennallaan, porotalouden rakennetukilain mukaisten valtionlainten luottolaitoksissa ja kolttalainojen Valtiokonttorissa. Kolttalain mukaisten pienien lainamäärien käsittely elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa vaatii huomattavan suuren työmäärän lainaa kohti, koska pankkiala vaatii paljon erikoisosaamista. Myös Valtiokonttorissa on ollut haasteellista pienien erikoislainamäärien sisällyttäminen Valtiokonttorin lainajärjestelmiin. Kahden erilaisen valtionlainten myöntö- ja hoitomenettelyn säilyttäminen ei ole hallinnollisesti tarkoituksenmukaista. Luottolaitokset eivät kuitenkaan ole valmiita ottamaan hoitaakseen kolttalain mukaisia valtionlainta juuri vähäisen asiakaskunnan ja prosessin merkittävien ohjelma- ja toimintakulujen vuoksi. Koska myös kolttalakiin on tarkoitettu lisätä korkotukilainotusta ja valtiontakauksista koskevat säännökset, tulevaisuudessa on mahdollista luopua kokonaan valtionlainoista ja siirtyä yksinomaan korkotukilainoitukseen ja

valtioneuvoston, jolloin tuki- ja lainaehdot sekä menettelyt on mahdollista yhdenmukaistaa. Tämä vähentää sekä hallinnon että luottolaitoksen lainoituksesta johtuvia kustannuksia.

Valtionlainojen ehtojen ja menettelyjen säilyminen erilaisena muuhun valtionlainoitukseen verrattuna hidastaa kolttalain mukaisena valtionlainana myönnettävien tukien sisällyttämistä uuteen sähköisiä menettelyjä koskevaan tietojärjestelmään. Sen sijaan korkotukilainojen ja valtioneuvoston yhdenmukaistaminen porotalouden rakennetukilain mukaisten ehtojen ja menettelyjen kanssa helpottaa myös kolttalain mukaisten tukien viemistä uuteen tietojärjestelmään. Tältä osin tukien haun sähköistämisen odotetaan säästävän merkittävästi niin hakijoiden kuin viranomaisten työtä. Myös asiakkaan ja rahalaitosten kannalta yhteneväinen käytäntö monissa suhteissa rinnakkaisissa tukijärjestelmissä olisi nykyistä selkeämpi.

4.3 Ympäristövaikutukset

Esitetyillä muutoksilla ei arvioida olevan juurikaan ympäristövaikutuksia.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitetyt suureksi osaksi EU-säännöistä johtuvat muutokset vähentäisivät hieman porotalouden, luontaiselinkeinojen ja kolttien tukea, mutta mahdollistaisivat eräiden vuonna 2015 keskeytyksissä olleiden tukikohteiden, kuten poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisen aloitustuen jatkumisen vuonna 2016. Vaikka joitakin tukitoimia ja kohteita poistuisi tai siirtyisi eri lakeihin, esitettyjen muutosten ansiosta tukijärjestelmät yhtenäistyisivät, selkeytyisivät ja yksinkertaistuisivat. Kokonaisuutena muutoksilla ja niiden toteuttamisella aiotussa aikataulusa voidaan katsoa olevan positiivinen vaikutus niin kyseisille elinkeinoille kuin kolttille ja vähentävän viranomaistyötä ja -kustannuksia sekä vähentävän tuen hakijoiden hallinnollista taakkaa.

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutuksia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Porotalouden rakennetukilain mukaista tukea saavat sekä saamelaiset että muut elinkeinonharjoittajat. Kolttalain mukaista tukea saisivat edelleen yksinomaan kolttasaamelaiset, mutta tukien erot sisältyvät jo nykyiseen lainsäädäntöön eikä eroja lisätä ehdotetuilla muutoksilla.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä ja se noudattaa maa- ja metsätalousministeriön työryhmämietinnön (mmm 2008:10) linjauksia.

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Maa- ja metsätalousministeriö teki 31.1.2013 päätöksen lainvalmisteluhankkeesta porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukia koskevan lain muuttamiseksi ja tarvittaviksi valtioneuvoston asetuksiksi. Hankkeen tavoitteena oli tehdä lakiin tarvittavat muutokset sen sopeuttamiseksi EU:n rahoituskautta 2014–2020 koskevan maaseudun kehittämissäädännön ja vastaavien valtioneuvoston päätösten puitteisiin. Päätöstä muutettiin 5.3.2015 annetulla päätöksellä lähinnä valmisteluajataulua koskien.

Muutospäätöksen jälkeen ilmeni tarvetta muuttaa myös kolttalakia suurelta osin vastaavista syistä. Kolttalain muutos katsottiin tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa osana samaa lainsäädäntöhanketta.

Esityksestä on neuvoteltu saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:n mukaisesti saamelaiskäräjien kanssa.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Maaseutuvirastolta, Metsähallitukselta, Valtiokonttorilta, Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Nellimin kolttaneuvostolta, Näätämön-Keväjärven kolttaneuvostolta, saamelaiskäräjiltä Danske Bank Oyj:ltä, Nordea Pankki Oyj:ltä, OP ryhmältä, Paikallisosuuspankkiliitolta, Paliskuntain yhdistykseltä, Luontaiselinkeinojen liitto ry:ltä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Suomen porosaamelaiset ry:ltä ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f:ltä.

Lausunnon antoivat oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, Maaseutuvirasto, Metsähallitus, Valtiokonttori, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, saamelaiskäräjät Nordea Pankki Oyj, OP ryhmä, Paliskuntain yhdistys, Nellimin kyläkokous yhdessä Näätämön-Keväjärven kyläkokouksen kanssa kolttaneuvostoja kuultuaan, Luontaiselinkeinojen liitto ry., Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry. ja Suomen porosaamelaiset ry. Lisäksi Sámi árvt -yhdistys on esittänyt asiassa kannanoton.

Useimmissa lausunnoissa ehdotettuja muutoksia pidettiin tarpeellisina tai lausuntopyynnön mukaisiin lakiehdotuksiin esitettiin muutoksia vain joiltakin osin. Oikeusministeriö esitti täsmennyksiä sääätämisyjärjestysosaan. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus esitti useita täsmennyksiä lähinnä porotalouden rakennetukilakia koskevaan muutokseen. Kolttalain mukaisten valtionlainojen koron muuttamista vaihtuvakorkoiseksi ja myöntämisen ja hoidon siirtämistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja Valtiokonttorilta luottolaitokselle vastustivat sekä kolttien kyläkokoukset että toimivaltamuutoksia Nordea Oyj ja OP-ryhmä. Kolttien kyläkokoukset vastustivat muutoinkin muutoksia ja esittivät työryhmää kolttalain kokonaisuudistusta varten. Samoin saamelaiskäräjät ja Suomen porosaamelaiset ry. lausunnoissaan ja Sámi árvt -yhdistys kannanotossaan ovat pääosin vastustaneet muutoksia ja katsoneet, että ennen tukilainsäädännön uusimista tulisi uusia poronhoitolaki siten, että siinä otettaisiin huomioon saamelaisten tavat hoitaa poroja, poronhoidossa tulisi ottaa käyttöön paimennustuki ja näiden kaikkien valmistelu tulisi tehdä laajaan edustukseen perustuvassa työryhmässä.

Esityksen sääätämisyjärjestysperusteluja on muutettu oikeusministeriön lausuntojen johdosta sekä yleisperusteluja ja yksityiskohtaisia perusteluja täsmennetty saamelaisten yhteisöjen sekä Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen lausuntojen johdosta. Lisäksi soveltamisaläsäännöksiä on täsmennetty. Esityksessä on myös luovuttu kolttalain mukaisten lainojen koron yhdenmukaistamisesta ja toimivaltamuutoksista. Metsähallituksen ja kolttien kyläkokousten lausuntojen johdosta kolttalain mukaisiin erityisiin oikeuksiin sisältyvää tukimenettelyä on muutettu siten, että kalastukseen liittyviä oikeuksia ei katsottaisi valtioneuoksi. Lisäksi lakeihin on tehty joitakin teknisluonteisia muutoksia.

Sen sijaan tässä yhteydessä ei ole pidetty mahdollisena ryhtyä muuttamaan poronhoitolakia miltään osin. Porotalouden rakennetukijärjestelmä perustuu siten edelleen paliskuntapohjaiseen poronhoitolain mukaiseen poronhoitoon. Esityksessä ei myöskään ole säännöksiä saamelaiskäräjien ja saamelaisten yhteisöjen ehdottamasta paimennustuesta. Tällainen tukijärjestelmä olisi luonteeltaan elinkeinon toimintatuki eikä sovellu elinkeinon rakenteen parantamista koskevaan lainsäädäntöön. Lausunnoissa ehdotetun uuden tuen suhdetta muihin toimintatukiin kuten eläinkohtaiseen tukeen ja petovahinkokorvauksiin ja muihin korvauksiin sekä tuen rahoitus olisi myöskin selvitettävä huomattavasti perusteellisemmin kuin tämän esityksen yhteydessä on ollut mahdollista.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnalle on tarkoitus antaa hallituksen esitys laeiksi maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta, saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain 14 §:n muuttamisesta sekä alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta, jolla saattaa olla vaikutusta maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamista koskevan lain käsittelyyn.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

2 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momentin mukaan lakia sovelletaan porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen ja toimintaedellytysten parantamiseksi ja kehittämiseksi myönnettävään tukeen, joka rahoitetaan kokonaan tai osittain Euroopan unionin varoista tai yksinomaan kansallisista varoista. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä rajoitettaisiin kalastukseen kohdentuvien toimenpiteiden soveltaminen ainoastaan erityisiä etuuksia koskeviksi. Muita kalataloutta koskevia toimenpiteitä rahoitettaisiin tämän jälkeen osaksi Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi rajaus, jonka mukaan lakia ei sovelleta Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen perusteella rakennettavan poroaidan rahoittamiseen tai sen ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin. Tällaisia sopimuksia on Suomen ja Norjan välillä ja parhaillaan valmistellaan uuden sopimuksen ratifiointia.

Pykälän 2 ja 3 momentissa täsmennetään tässä laissa säädettyjen tukitoimenpiteiden suhdetta vastaaviin maatalouden rakennetuista annetun lain ja maaseudun kehittämisestä annetun lain mukaisiin tukitoimenpiteisiin. Maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisia toimenpiteitä voidaan tukea myös siinä tapauksessa, että porotalouden lisäksi hakijalla on muuta maataloutta, jos hakija tulojensa puolesta täyttää mainitun lain mukaiset tuen saamisen edellytykset. Aloitustuen osalta tuki voidaan myöntää maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisesti, vaikka hakijalla ei olisi tavanomaista maataloutta. Muussa tapauksessa tuki voidaan 2 momentin mukaan myöntää porotalouden rakennetukilainporotalouden rakennetukilain mukaisesti. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rajanvedossa sekatilojen osalta olennaista olisi maataloudesta saatava maatalouden yrittäjätulo. Tällöin metsätalouden tuloja ei enää luettaisi maatalouden tuloksi. Lisäksi maatalouden rakennetuista annettua lakia ehdotetaan jäljempänä muutettavaksi siten, että tuki henkilölle, jonka eloporomäärä alittaa porotalouden rakennetukilainporotalouden rakennetukilain mukaisen vähimmäismäärän, voidaan tukea myöntää maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisesti, jos viimeksi mainitun lain mukaiset tulovaatimukset täyttyvät. Käytännössä tällä on merkitystä erityisesti ratkaistaessa, milloin tilanpito on aloitettu ja minkä lain nojalla voidaan myöntää nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea. Jos porotaloudesta saadut tulot yksin ylittävät maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisen vähimmäistulon, sovellettaisiin kuitenkin porotalouden rakennetukilakia. Yleensä porotalouden harjoittajalla tällöin on myös riittävä määrä eloporoja, mutta joissakin tilanteissa, jos esimerkiksi poroja on menehtynyt poikkeuksellisen paljon, tuen hakijan tulot porotaloudesta ovat saattaneet olla merkittävät ja ylittää maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisyritystulon vähimmäismäärän. Koska alle 80 eloporon sekatilojen tukeminen porotalouden rakennetukilain nojalla on pääsääntöisesti mahdollista ainoastaan luontaiselinkeinoalueella maan kaikkien pohjoisimmassa kunnissa, valtaosaan tiloista, joilla on sekä porotaloutta että muuta maataloutta, sovellettaisiin käytännössä maatalouden rakennetuista annettua lakia.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan lisäksi ensiasteen jalostukseen ja markkinointiin myönnettävä tuki muutettavaksi jalostukseen ja kaupanpitämiseen myönnettäväksi tueksi EU:n lain-säädännön mukaisesti.

Pykälän 4 momentti säilyisi ennallaan. Sen sijaan 5 momenttiin lisättäisiin erityisiä etuuksia koskeva poikkeus, jonka mukaan niihin sovellettaisiin porotalouden rakennetukilakia. Muu-

toin lakia ei sovellettaisi edelleenkaan Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan meri- ja kalatalousrahaston varoista rahoitettavaan tukeen eikä Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvaan toimenpiteeseen.

3 §. Tukijärjestelmät. Pykälässä luetaan tukijärjestelmät, joihin kuuluvat elinkeinonharjoittajan investointituki, nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuki, elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistuki, paliskunnan investointituki, paliskunnan aitojen kunnossapitotuki, vapaaehtoinen velkajärjestely, tutkimusrahoitus ja erityiset etuudet. Pykälän 5 kohta eli vapaaehtoinen velkajärjestely ehdotetaan poistettavaksi tukijärjestelmistä, koska sen ehdot eivät täytä voimassa olevien pelastus- ja rakennetukisuuntaviivojen mukaisia valtiontuen edellytyksiä. Lisäksi pykälän kohtien numerointi ehdotetaan korjattavaksi ja pykälään lisättäväksi valtuus säättää tukijärjestelmistä valtioneuvoston asetuksella.

4 §. Maantieteellinen soveltamisala. Pykälässä määritellään lain soveltamisalaksi poronhoitolain mukainen poronhoitoalue ja muiden luontaiselinkeinojen kuin porotalouden soveltamisalueeksi laissa luellut kunnat ja kunnan osat. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jossa säädettäisiin valtuudesta valtioneuvoston asetukseen liittää myös kartta kyseisestä luontaiselinkeinoalueesta.

6 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan luontaiselinkeinoilla tarkoitetaan poronhoitoa, kalastusta ja metsästystä, muun luontaiselinkeinojen ohella harjoitettavaa pienimuotoista maa- ja metsätaloutta sekä muuta luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntämistä, kuten ammattimaista marjastusta ja sienestystä. Kohta ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisen maatalouden käsitteen kanssa, joka sisältää tavanomaisen peltoviljelyn ja kotieläintuotannon lisäksi poronhoidon, metsästyksen sekä ammattimaisen marjastuksen ja sienestyksen. Tässä yhteydessä tavanomainen maatalous kattaisi myös esimerkiksi kasvihuonetuotannon ja avomaavihannesviljelyn. Pienimuotoisena tavanomaisena maataloutena pidettäisiin tuotantoa, jonka vaatima vuotuinen työpanos ei keskimäärin ylitä 1 000 henkilötyötuntia. Luontaiselinkeinojen määritelmä käytännössä kattaisi saman kuin maatalous, kun kalastusta ja metsätaloutta ei enää pidettäisi porotalouden rakennetukilain mukaisena luontaiselinkeinona. Rajoitus pienimuotoisuudesta ei koskisi sellaista toimintaa, joka kyllä luetaan maataloudeksi kuten ammattimaista marjastusta, sienestystä ja metsästystä, mutta joita ei pidettäisi tavanomaisena maataloutena. Poronhoidon sijaan määritelmässä käytettäisiin momentin 1 kohdassa määriteltyä porotaloutta. Myös muu luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuva toiminta voisi olla vain maataloustuotteiden tuotantoon kuuluvaa alkutuotantoa. Kalastus ja metsätalous eivät tällöin enää olisi porotalouden rakennetukilain mukaisesti tuettavia luontaiselinkeinoja, mutta ne katsottaisiin momentin 3 kohdan mukaisesti luontaiselinkeinoon liittyväksi elinkeinoksi, joka voitaisiin ottaa huomioon tarkasteltaessa yrittäjän ja yrityksen taloudellista asemaa aloitustukea myönnettäessä. Tätä koskeva muutos ehdotetaan otettavaksi 3 kohtaan.

Pykälän 3 momentin valtuutusta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetuksella säädettäisiin luontaiselinkeinoiksi katsottavasta maataloudesta. Asetuksella määriteltäisiin lähinnä tavanomaisen maatalouden laajuus. Lisäksi tarkempia säännöksiä annettaisiin porotaloudesta ja luontaiselinkeinotilasta. Tarkemmat säännökset koskisivat lähinnä tilojen vähimmäis- ja enimmäiskokoa ja rakennuksia. Lisäksi asetuksenantovaltuus kattaisi tarkemmat säännökset luontaiselinkeinoon liittyvistä elinkeinoista sekä siitä, miten nämä voidaan ottaa huomioon porotalous- ja luontaiselinkeinoyrityksen tukikelpoisuutta arvioitaessa.

8 §. *Ohjelmaan sisältyvä tuki.* Pykälän mukaan ohjelmaan sisältyvään tukeen sovelletaan, mitä maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista annetussa laissa (28/2014) säädetään. Lain säädösnumero on 27/2014, mikä ehdotetaan muutettavaksi säännökseen.

10 §. *Tuen saaja.* Pykälässä säädetään siitä, mitä tukia voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, paliskunnalle ja yksityis- ja julkisoikeudelliselle yhteisölle ja säätiölle. Pykälän mukaan vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvää tukea myönnetään luonnolliselle henkilölle. Koska vapaaehtoinen velkajärjestely ehdotetaan poistettavaksi tukijärjestelmistä, pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti. Pykälästä ehdotetaan myös poistettavaksi maan ja kiinteistön hankintaa koskevat ikärajat, koska kyseiseen tarkoitukseen ei enää myönnettäisi investointitukea. Lisäksi asuntorahoituksen tuen sijaan pykälässä käytettäisiin 3 §:n 3 kohdan mukaista asunnonrakentamistukea.

11 §. *Tuettavan toimenpiteen aloittaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan pääsääntönä tuen myöntämisessä on, ettei jo aloitettuun toimenpiteeseen myönnetä tukea. Tämä säilyisi edelleen. Sen sijaan aikaisempaan EU:n lainsäädäntöön perustunut mahdollisuus hakea nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea 18 kuukauden kuluessa aloittamisesta ehdotetaan muutettavaksi siten, että tukea ei myönnetä, jollei tukihakemus ole tullut vireille ennen tilanpidon aloittamista.

Pykälän 3 momentin valtuutusta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että paliskunnan investointituen osalta täsmennettäisiin, milloin aloittaminen on ollut välttämätöntä ennen hakemuksen jättämistä. Asetuksella täsmennettäisiin aloittamista erityisesti viljelyksille aiheutuvan vahingon välttämiseksi.

14 a §. *Avustuksen muodot.* EU:n maaseutuasetukseen sisältyy mahdollisuus käyttää erilaisia perusteita avustuksen määrästä päätettäessä sekä avustusta maksettaessa. Näitä ovat hyväksyttävien kustannusten tai niiden osan kertakorvaus 100 000 euroon saakka, yhtä tai useampaa kustannuslajia koskevaan ennalta vahvistettuun prosenttiosuuteen perustuva kiinteämääräinen tukiosuus kaikista tukikelpoisista kustannuksista tai niiden osasta, korvattava osuus hyväksytyjä kustannuksia varten ennalta vahvistetuista vakiokustannuksista tai korvaus todellisista hyväksyttävistä kustannuksista. Tätä koskeva säännös on otettu maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 13 §:ään. Vastaava mahdollisuus ehdotetaan lisättäväksi myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettuun lakiin. Kertakorvausta lukuun ottamatta avustusmuotoja voitaisiin käyttää myös lainamuotoiseen tukeen.

22 §. *Liiketoimintasuunnitelma.* Pykälässä säädetään elinkeinonharjoittajalta edellytettävästä elinkeinosuunnitelmasta. EU:n maaseutuasetuksen 19 artiklassa edellytetään liiketoimintasuunnitelmaa henkilöltä, jolle myönnetään nuoren tilanpidon aloittajan aloitustukea. Elinkeinosuunnitelma ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla liiketoimintasuunnitelmaksi. Suunnitelman sisältöön muutoksella ei ole vaikutusta. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin kuitenkin mahdollisuus olla vaatimatta liiketoimintasuunnitelmaa investointitukihakemuksiin, jotka koskevat vähäisiä investointeja. Tällaisia olisivat lähinnä moottorikelkkoja ja vastaavia kulkuvälineitä koskevat hankinnat. Pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuutta muutettaisiin siten, että se sisältäisi myös tarkemmat säännökset siitä, milloin liiketoimintasuunnitelmaa ei vaadita.

26 §. *Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuen edellytykset.* Pykälän 1 momentin mukaan nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää porotalouden harjoittajalle, joka saa hallintaansa porotaloustilan ja joka ensimmäistä kertaa ryhtyy porotaloudesta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi. Vastaavalla tavalla voidaan myöntää aloitustukea luontaiselinkeinoalan hallintaansa saavalle. Koska tilan hallinnan saanti ja sen ajankohta ovat ratkaisevia aloitus-

tuen myöntöedellytyksiä arvioitaessa, tätä ehdotetaan täsmennettäväksi momentissa korostamalla tilan hallinnan saamisen ensisijaisuutta elinkeinon harjoittamisen aloittamiseen nähden. Lisäksi 3 momentin mukainen tuen saajan enimmäisikä tukea haettaessa ehdotetaan nostettavaksi 39 vuodesta EU:n maaseutuasetuksen mukaiseen 40 vuoteen.

34 §. Tuen muodot. Pykälän 1 momentin mukaan tuki voidaan myöntää avustuksena, erilaisina valtionlainaan liittyvinä tukina, korkotukena, valtiontakaukseen liittyvänä tukena, luottojen ehtojen muutoksena vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä sekä valtionmaan käyttöön liittyvänä etuna. Koska vapaaehtoinen velkajärjestely ehdotetaan poistettavaksi tukijärjestelmistä, ehdotetaan sitä koskeva momentin 5 kohta kumottavaksi.

36 §. Valtionlainan myöntämisen edellytykset. Pykälässä säädetään valtionlainojen rahoituksesta, niiden laina-aikaa ja korkoa koskevista ehdoista sekä lainaan liittyvästä tuesta. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan valtionlainan enimmäislaina-aika on 30 vuotta. Tämä ehdotetaan muutettavaksi 25 vuodeksi, jolloin se olisi yhdenmukainen maatalouden rakennetuista annetun lain ja kolttalain mukaisten laina-aikojen kanssa. Maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisen korkotukilainan laina-aika on lyhennetty lailla 1187/2014 30 vuodesta 25 vuoteen.

37 §. Valtionlainaan sisältyvä tuki. Pykälän 1 momentissa luetellaan valtionlainaan sisältyvät eri tukimahdollisuudet. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus.

38 §. Korkotuen myöntämisen edellytykset. Pykälässä säädetään korkotukilainojen laina-ajasta ja korkoa koskevista ehdoista sekä lainaan liittyvästä tuesta. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan korkotukilainan enimmäislaina-aika on 30 vuotta. Tämä ehdotetaan muutettavaksi 25 vuodeksi kuten valtionlainojen laina-aikakin.

43 §. Toimenpiteen toteutusaika. Pykälässä säädetään enimmäisajasta, jonka kuluessa tuettava toimenpide on saatettava loppuun. Lähtökohtana on, tutkimus- ja selvityshankkeita lukuun ottamatta tämä on enintään 2 vuotta. Määräaika koskee myös vapaaehtoisia velkajärjestelyjä. Koska ne ehdotetaan poistettavaksi tukijärjestelmistä, ehdotetaan vastaava muutos tehtäväksi pykälän 1 momenttiin.

44 §. Tuen käyttöä koskevat ehdot. Pykälän 1 momenttiin sisältyy lähinnä informatiivinen säännös siitä, että tavaroiden tai palvelujen hankinnasta taikka urakalla teettämisestä säädetään julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007). Säännös ehdotetaan korvattavaksi viittauksella maatalouden rakennetuista annetun lain 20 §:n 1, 5 ja 6 momenttiin ja 40 a §:ään, joihin on lisätty maatilainvestointeja koskeva kevennetty kilpailuttamismenettely.

45 §. Kirjanpitovelvollisuus. Pykälän 2 momentissa säädetään EU:n osarahoittamaan ohjelmaan sisältyvää tukea koskevan aineiston säilytysajasta. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi EU:n toimielimen nimeä koskevat korjaukset.

48 §. Tukihakemus. Pykälän 1 momentissa säädetään tukihakemusta koskevista vaatimuksista sekä siinä esitettävistä selvityksistä. Tukea on haettava kirjallisesti ja tutkimusrahoitusta lukuun ottamatta tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Pykälän 2 momenttiin sisältyy Maaseutuvirastolle valtuus antaa lähinnä menettelyä koskevia määräyksiä.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että tukea ensisijaisesti haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakija tunnistettaisiin verkkopalvelussa käyttäen vahvasta sähköisestä tun-

nistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain (617/2009) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista. Tukihakemus voitaisiin edelleen tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka olisi allekirjoitettava. Samoin hakemukseen olisi liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat, mutta myös nämä voitaisiin toimittaa sähköisesti käytettäessä mahdollisuutta hakea tukea sähköisesti. Myös muu hakemuksen ja sen liitteiden käsittely tapahtuisi arkistointia myöten pääasiassa sähköisesti tietojärjestelmässä.

Maaseutuviraston määräysvaltuutta ehdotetaan laajennettavaksi siten, että se koskisi myös sähköisen hakemisen menettelyjä.

49 §. Tuen hakeminen. Pykälän 1 momenttiin sisältyy mahdollisuus tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja velvoite toimittaa tukihakemus Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi mahdollisuus ratkaista hakemukset tukijaksoittain siinä tapauksessa, ettei määräaikaa hakemiselle aseteta. Tällöin tukihakemuksia voidaan jättää jatkuvasti, mutta saman jakson aikana tulleet hakemukset ratkaistaan yhtä aikaa. Tällä on merkitystä käytettäessä varojen ohjaamisessa valintakriteerejä. Menettely olisi yhdenmukainen maatalouden rakennetuista annetun lain 30 §:n 1 momentin ja maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 34 §:n 1 momentin kanssa.

Pykälän 2 momenttiin sisältyvää valtuutusta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä asetettavasta määräajasta ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös hakujaksoja. Samalla Maaseutuvirastolle säädettäisiin valtuus antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä ja hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

Toimivaltainen viranomainen olisi edelleen Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

52 §. Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa. Pykälän 2 momentissa säädetään tarkemmin neuvoteltavista asioista. Momentin 2 kohdan mukaan näitä ovat muun muassa varojen ohjaaminen porotalouteen ja luontaiselinkeinoihin. Koska myös porotalous on luontaiselinkeino, ehdotetaan kohtaa täsmennettäväksi siten, että neuvottelu koskisi varojen ohjaamista porotalouteen ja muihin luontaiselinkeinoihin.

53 §. Tukipäätös. Pykälässä säädetään tukipäätöksen tekevästä viranomaisesta, tuki- ja valtiontakauspäätökseen otettavista tiedoista sekä lupapäätöksen esittämisen laiminlyönnin seuraamuksista. Pykälän 5 momentin mukaan nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustukea koskeva päätös on tehtävä 18 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta. Koska määräaika ei enää sisälly voimassa olevaan EU:n maaseutuasetukseen, momentti ehdotetaan kumottavaksi.

57 §. Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen. Pykälässä säädetään menettelystä maksettaessa avustusta, kun tuki on myönnetty investointiin, asunnon rakentamiseen tai aitojen kunnossapitoon. Pykälän 1 momentissa säädetään avustuksen maksamisen hakemisesta. Avustuksen saajan on haettava avustuksen maksua kirjallisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella ja allekirjoitettava maksuhakemus. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Pykälän 2 momentissa säädetään maksueristä ja 3 momentissa tuen maksamisen edellytyksistä sekä maksuhakemuksen liitteistä ja 4 momentissa valtuudesta tarkempien säännösten antamiseen valtioneuvoston asetuksella sekä Maaseutuviraston määräyksistä.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 momentin mukaan ensisijaisesti avustuksen maksamista haettaisiin sähköisesti verkkopalvelussa. Menettely olisi samanlainen kuin tukea haettaessakin. Edelleen olisi kuitenkin mahdollista hakea maksamista myös paperisella, tarkoitukseen vahvistetulla allekirjoitettavalla lomakkeella, joka toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Mahdollisuus asettaa hakemuksen jättämislle määräaika säilyisi ennallaan.

Pykälän 2 momentti jäisi ennalleen ja 3 momenttikin pääosin, mutta viimeksi mainittuun momenttiin lisättäisiin mahdollisuus nostaa asuntorakentamiseen myönnetty avustus kustannukset osoittavien tilinpitoasiakirjojen sijaan rakentamisen valmiusasteen osoittavan todistuksen perusteella. Viimeiseen momenttiin lisättäisiin valtuus valtioneuvoston asetuksella antaa tarkempia säännöksiä myös valmiusasteen osoittamisesta.

61 §. Nostolupa. Pykälä koskee myönnetyn lainan nostamista ja menettelyä siinä. Lainaa ei saa nostaa ilman, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hakemuksesta myöntää luvan lainan tai sen erän nostamiseen. Hakemusta koskevat vaatimukset ja menettely vastaavat pitkälti sitä, mitä avustuksen maksamiseksi edellytetään.

Myös lainan nostamista koskevan luvan hakeminen on tarkoitus siirtää sähköiseen verkkopalveluun. Sen vuoksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että nostoluvan hakemiseen sovellettaisiin, mitä 57 §:n 1 momentissa säädetään avustuksen maksun hakemisesta. Luvan tuetun lainan tai sen erän nostamiseen myöntäisi edelleen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Hakemukseen olisi jatkossakin liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Asunnon rakentamiseen myönnettyä lainaa koskevaan hakemukseen olisi kuitenkin liitettävä tilinpitoasiakirjojen sijaan valmiusastetodistus. Myös nostoluvan hakemiselle voitaisiin asettaa määräaika, jota voidaan hyväksyttävästä syystä pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta.

70 §. Valtionlainojen varojen välittäminen. Valtionlainat myönnetään maatilatalouden kehittämisrahaston varoista siten, että Maaseutuvirasto valtion puolesta antaa tarvittavat varat lainaksi luottolaitoksille, jotka myöntävät tuetun lainan lainansaajalle. Lainaa maksettaessa luottolaitos välittää lainavarat ja korot Maaseutuvirastolle rahastoon tilitettäväksi. Maaseutuvirasto laatii valtion ja luottolaitoksen välisestä velkasuhteesta velkakirjan, jonka on vastattava kulloistakin lainatilannetta. Tämä toteutetaan siten, että velkasaldo täsmäytetään vuosittain ja aikaisempi velkakirja korvataan uudella velkakirjalla. Pykälässä säädetään varojen välittämistä koskevasta menettelystä. Sen 4 momentin mukaan muutokset, jotka tehdään valtionlainaan vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä, yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä sekä yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä, tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

Koska vapaaehtoisista velkajärjestelyistä on tarkoitus luopua, ehdotetaan 4 momenttia muutettavaksi siten, ettei siinä enää mainittaisi vapaaehtoisesta velkajärjestelystä johtuvia velan muutoksia.

73 §. Valtionvastuu. Pykälässä säädetään siitä, miten vastuu jakautuu valtion ja luottolaitoksen kesken silloin, kun velallisen maksukyvyttömyyden johdosta aiheutuu lopullisia pääoman ja koron menetyksiä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja ja menettelystä vastuun toteuttamisessa.

Pykälän 2 momentin mukaan valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luotonantaja huolehtii lainasta ja sen vakuuksista kysymyksessä olevan lain mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luotonantaja on myös velvollinen valvomaan valtion etua, kun lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi yrityssaneerauksessa, yksityishenkilön velkajärjestelyssä, pakkohuutokaupassa tai konkurssimenettelyn yhteydessä. Pykälän 3 momentissa kielletään tekemästä vapaaehtoista velkajärjestelyä tai siihen verrattavaa muuta järjestelyä taikka muuttamasta lainan vakuutena olevaa omaisuutta vapaaehtoisesti rahaksi lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumusta. Maaseutuvirasto on valtuutettu antamaan tarkempia määräyksiä valtion edun valvomiseen liittyvästä menettelystä.

Koska vapaaehtoisista velkajärjestelyistä on tarkoitus luopua, ehdotetaan näitä koskeva toimenpide poistettavaksi 3 momentista.

19 luku. **Vapaaehtoinen velkajärjestely.** Luvun 77—86 §:ään sisältyvät säännökset vapaaehtoisesta velkajärjestelystä, joka voidaan toteuttaa sekä valtionlainoille, valtion myyntihintasaamisille että korkotukilainoille. Vaikka edellytyksenä velkajärjestelylle on, että sen odotetaan olennaisesti parantavan lainansaajan taloudellista tilannetta, velallisen tilanteesta ja toimenpiteistä sen parantamiseksi on laadittu toteutettavissa oleva suunnitelma ja että velallinen osallistuu itse toimenpiteisiin, velallisilla harvoin enää on sellaista omaisuutta, jota realisoimalla voidaan parantaa yritystoiminnan edellytyksiä. Käytännössä velkajärjestelyt ovat painottuneet velkahelpotuksiin silloin, kun niitä voimassa olevan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain nojalla on tehty.

Porotalouden rakennetukilain saattamiseksi voimaan lain vahvistamisen jälkeen ryhdyttiin valmistelemaan kahta valtioneuvoston asetusta, joista toinen koski yksinomaan vapaaehtoisia velkajärjestelyjä ja toiseen sisältyivät tarkemmat säännökset muista tukijärjestelmistä. Velkajärjestelyjä koskeva luonnos valtioneuvoston asetukseksi käsiteltiin valtioneuvoston rahasiainvaliokunnassa 21.11.2012, minkä jälkeen helmikuussa 2013 sen perusteella laadittiin silloin voimassa olleisiin komission pelastus- ja rakennetukisuuntaviivoihin perustunut valtioneuvoston tuki-ilmoitus komissiolle.

Komissio pyysi useaan otteeseen lisätietoja valtioneuvoston tukijärjestelmästä. Erityisesti komissio kiinnitti huomiota tiloihin, jotka harjoittavat joko porotalouden yhteydessä tai yksinomaan muuta elinkeinotoimintaa kuin porotaloutta. Komissio katsoi, etteivät näiden tukiedellytykset täysin noudattaneet pelastus- ja rakennetukisuuntaviivojen mukaisia edellytyksiä. Lisäksi komissio huomautti, ettei suuntaviivojen mukaan tukea voida myöntää toimintansa lopettaneille ja että valtioneuvoston tukien sisältyvää tukea ei voida laskea samalla tavalla kuin myönnettäessä tukea terveille yrityksille. Lopulta komissio epäili myös, että vapaaehtoisiin velkajärjestelyihin sisältyy tukea pankeille. Suurin este vapaaehtoisten velkajärjestelyjen katsomiselle pelastus- ja rakennetukisuuntaviivojen mukaiseksi valtioneuvoston tukijärjestelmäksi oli kuitenkin se, ettei velallisilta edellytetty tiettyä prosenttimäärää omarahoitusta rakenneuudistuksen toteuttamiseksi. Porotalous- ja luontaiselinkeinotiloilla velkajärjestelytilanteessa yleensä kaikki ylimääräiset varat ja omaisuus on jo käytetty velkojen maksuun eikä elinkeinonharjoittajilla ole mahdollista samalla tavalla kuin yhteisömuotoisilla yrityksillä hankkia lisäpääomia ulkopuolisilta sijoittajilta.

Koska komissiota ei ollut mahdollista saada vakuuttamaan tukijärjestelmän suuntaviivojen mukaisuudesta, valtioneuvoston tuki-ilmoitus peruttiin syksyllä 2013.

Vastaavat kysymykset tulisivat ongelmiksi myös uusien pelastus- ja rakennetukisuuntaviivojen soveltamisessa, jotka sisältyvät komission tiedonantoon suuntaviivoiksi valtioneuvoston tuesta ra-

hoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (EUVL 2014 C 249/01), jos komissiolle tehtäisiin niiden mukainen valtioneuvoston ilmoitus.

Otaen huomioon, että myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen harjoittajilla on mahdollisuus turvautua joko yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaiseen menettelyyn lopetettuaan elinkeinon harjoittamisen tai yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaiseen menettelyyn elinkeinotoiminnan jatkamiseksi, erillisen vapaaehtoisen velkajärjestelyn säilyttäminen laissa ei enää ole tarkoituksenmukaista. Tämä vuoksi lukuun sisältyvät säännökset tukijärjestelmästä ehdotetaan kumottaviksi.

89 §. Liiketoimintasuunnitelman seuranta. Lain 89 §:ssä säädetään elinkeinosuunnitelman seurannasta. Koska vaadittava suunnitelma on tarkoitus muuttaa liiketoimintasuunnitelmaksi, ehdotetaan pykälän otsikkoa ja 1 momenttia muutettavaksi vastaavasti. Muutos ei vaikuta itse seurantaan.

91 §. Seurannan tietojärjestelmä. Osana maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää on rekistereistä koostuva seurannan tietojärjestelmä tukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä niiden vaikutusten seurantaan varten. Rekistereiden ylläpidosta ja käytämisestä sekä niihin sisältyvien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008). Pykälän 2 momentissa luetellaan tarkemmin, mitä tietoja järjestelmään voidaan tallentaa. Näihin kuuluvat muun muassa momentin 3 kohdan mukaan elinkeinosuunnitelmaan ja rakentamista koskevaan suunnitelmaan sisältyvät tiedot.

Momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että seurattaviin asioihin kuluisi elinkeinosuunnitelman sijaan liiketoimintasuunnitelma.

92 §. Tietojen säilyttäminen. Pykälässä säädetään tietojärjestelmään sisältyvien tietojen säilyttämisajasta. Säilytysaikoihin vaikuttaa muun muassa se, onko kysymys EU:n osaksi rahoittamasta tuesta. Tältä osin ehdotetaan unionin asianomaisen toimielimen nimi korjattavaksi. Säännöstä ehdotetaan muutenkin täsmennettäväksi siten, että osarahoitettua tukea koskevat tiedot on säilytettävä vähintään viisi vuotta ohjelman toteuttamiseksi suoritetun unionin viimeisen rahoitusosuuden maksusta, vaikka yksittäisen avustuksen viimeisen erän maksusta olikin kulunut jo kymmenen vuotta.

94 §. Tarkastuksen suorittaminen. Pykälässä säädetään tarkastuksen laajuudesta ja menettelystä tarkastusta toteutettaessa. Pykälän 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta valtuuttaa ulkopuolinen tilintarkastaja suorittamaan tarkastus ja tällaisen tilintarkastajan kelpoisuudesta ja tarkastukseen sovellettavasta lainsäädännöstä. Momentin mukaan tilintarkastajaan sovelletaan tilintarkastuslakia (459/2007) tai julkishallinnon tilintarkastajista annettua lakia (467/1999). Ensiksi mainittu laki on korvattu tilintarkastuksesta annetulla lailla (1141/2015) ja viimeksi mainittu lailla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta (1142/2015). Molemmat lait tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Tilintarkastusta koskevien lakien viittaukset momentissa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan vastaavia uusia lakeja.

Pykälän 5 momentissa säädetään poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua tarkastuksen suorittamisessa. Momentin viittaus poliisilain (493/1995) 40 §:ään ehdotetaan korjattavaksi viittauksella voimassa olevan poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 momenttiin.

97 §. Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto. Pykälän 1 momenttiin sisältyy velvoite ilmoittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisesta tuen, valtionlainan tai valtioneuvoston myöntämisen perusteena olleiden tai tuen maksun taikka lainan nostamisen edel-

lytyksenä olevien olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa aiheuttaa tuen takaisinperimisen tai lakkauttamisen taikka valtionlainan irtisanomisen. Toisaalta 2 momentin mukaan tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee sitoumusta hankkia ammattitaito, elinkeinosuunnitelmaa, harjoitettua elinkeinoä tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, tuen maksun keskeyttämisen tai takaisinperinnän taikka valtionlainan määräämisen irtisanottavaksi.

Elinkeinosuunnitelma 2 momentissa ehdotetaan muuttavaksi liiketoimintasuunnitelmaksi.

111 §. Päätöksen maksullisuus. Porotalouden rakennetukilain mukaiset päätökset ovat tuen saajille pääsääntöisesti maksuttomia, poikkeuksen muodostavat ainoastaan erityisiä etuuksia koskevat Metsähallituksen päätökset, joiden maksullisuuteen sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992) lukuun ottamatta erityiseen etuuteen sisältyvää tukea. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi 97 §:n 2 momentissa tarkoitetut ennakkotiedot sellaisina päätöksinä, joihin myös sovellettaisiin valtion maksuperustelakia. Maksullisuus edellyttää, että siitä säädetään valtioneuvoston asetuksella, joka koskee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisia suoritteita. Viimeksi tästä on säädetty vuotta 2015 koskien valtioneuvoston asetuksella 1397/2014. Maksullisuus on perusteltua sen vuoksi, että jotkut tuen saajat pyytävät monta kertaa ennakkotietoa, jolloin asia kuormittaa olennaisesti tuen myöntänyttä viranomaista. Maksullisuus ohjaisi tuen saajaa suunnitelmallisempaan toimintaan siten, että tuen myöntäneelle viranomaiselle toimitettaisiin vasta sellainen ennakkotietohakemus, jossa tuen saaja itse on ottanut huomioon tukiedellytykset ja suunnitellun muutoksen vaikutuksen niiden täyttymiseen.

114 §. Tekninen apu. Teknisen avun käyttämistä laissa tarkoitetun tuen toimeenpanoon koskeva viittaus maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain 54 §:ään ehdotetaan korvattavaksi viittauksella voimassa olevan maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 65 §:ään.

117 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentin mukaan laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana ja 2 momentin mukaan sillä kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki. Pykälän 3 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Koska voimaantuloa koskevaa asetusta ei ole annettu, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki on ollut toistaiseksi voimassa ja tukijärjestelmiä on voitu toimeenpanna se nojalla. Vuoden 2015 alusta mahdollisuus on kuitenkin ollut hyvin rajoitettu eikä lain voimassa pitäminen enää ole tarkoituksenmukaista. Pykälää ehdotetaan siksi muutettavaksi siten, että laki tulisi voimaan laissa määrättyä ajankohtana, joka olisi tammikuun 1 päivä 2016. Lakia kuitenkin sovellettaisiin vain niihin tukijärjestelmiin, jotka on otettu käyttöön valtioneuvoston asetuksella. Tämä mahdollistaisi tilanteen, jossa yksi tai useampi tukijärjestelmä, jonka soveltuvuutta yhteismarkkinoille komissio epäilisi tai jonka käsittely komissiossa viivästyy, ei kuitenkaan estäisi lain toimeenpanemista muilta osin.

Lain 11 §:n 2 momenttia eli mahdollisuutta aloittaa paliskunnan aitananke ennen tukihakemuksen jättämistä ei kuitenkaan sovellettaisi, ellei Euroopan unionin komissio ole antanut suostumustaan tuen myöntämistä tällaiseen tarkoitukseen. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että investointitukijärjestelmiä ei voitaisi muuten alkaa toteuttaa maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla tehtävän ilmoituksen perusteella, vaan olisi odotettava komission suostumusta parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 2013 artiklan mukaisen kansallisen tuen myöntämiseen. Varmuutta siitä, että komissio ehtii tehdä päätöksen vuoden 2015 aikana, ei ole.

Koska nykyisin on pidetty mahdollisena antaa myös asetuksia ennen niiden perusteena olevan lain voimaantuloa, voimassa olevan 3 momentin mukaista säännöstä ei enää sisältyisi pykälään

1.2 Kolttalaki

2 a §. *Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja ohjelmaan.* Vaikka nykyisin Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan ei sisälly kolttalain mukaisia tukia, on kuitenkin mahdollista, että myöhemmin voi syntyä tarvetta sisällyttää ohjelmaan myös alueellisesti tai paikallisesti toteutettavia tukia tai tukia, joiden ehdot ja määrä poikkeavat alueellisten syiden perusteella. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista todeta myös kolttalaissa tämä mahdollisuus. Sen vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi viittaus porotalouden rakennetukilainporotalouden rakennetukilain 5 §:ään, jonka 1 momentissa säädetään EU:n lainsäädännön soveltamisesta, sekä 8 §:ään, jossa säädetään ohjelmasta.

Myös kolttalain mukaisia tukia on tarkasteltava siitä lähtökohdasta, soveltuvatko ne EU:n valtiontukisääntöihin. Tämä ehdotetaan otettavaksi huomioon siten, että pykälässä viitattaisiin myös tältä osin porotalouden rakennetukilainporotalouden rakennetukilain 5 §:ään, jonka 2 momentissa asiasta säädetään.

2 b §. *Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset.* Tuen myöntämisen edellytyksenä tähänkin asti on ollut, että tarvittavat varat siihen ovat olemassa. Tätä koskeva nimenomainen säännös ehdotetaan otettavaksi lakiin lisäämällä uusi 2 b §, jossa olisi asiaa koskeva viittaus porotalouden rakennetukilainporotalouden rakennetukilain 7 §:ään. Viittaus sisältäisi samalla rajoitteen myöntää tukea enemmän kuin EU:n lainsäädäntö sallii. Tällöin otettaisiin huomioon myös samaan tarkoitukseen myönnetty muu julkinen tuki.

3 §. *Yritystoiminta.* Voimassa olevan lain 3 §:n 1 momentin mukaan luontaiselinkeinolla tarkoitetaan pienimuotoista maataloutta ja erikoismaataloutta sekä kalastusta, metsästystä ja porotaloutta samoin kuin marjastusta, sienestystä ja muuta luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntämistä. Kolttalain mukainen luontaiselinkeinon käsite esitetään yhdenmukaistettavaksi porotalouden rakennetukilainporotalouden rakennetukilain mukaisen luontaiselinkeinon käsitteen kanssa siten, että se olisi lisäksi yhdenmukainen maatalouden rakennetuista annetun lain maatalouden käsitteen kanssa. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että luontaiselinkeinolla tarkoitettaisiin porotaloutta ja muuta maataloutta, kuten muun luontaiselinkeinon ohella pienimuotoisesti harjoitettua tavantomaista maataloustuotantoa, ammattimaista metsästystä, marjastusta ja sienestystä sekä, lukuun ottamatta kalastusta ja metsätaloutta, muuta luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntämistä. Muutettua lainkohtaa sovellettaisiin samalla tavalla kuin edellä porotalouden rakennetukilain 6 §:n 1 momentin 2 kohtaa koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa on esitetty taikka mainitun 6 §:n 3 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Pykälän 2 momentti, jonka mukaan laki koskee myös muuta pienyritystoimintaa, joka työllistää yrittäjän ja hänen perheenjäsentensä lisäksi muita henkilöitä, alkutuotanto mukaan luettuna enintään kolmea vuosityöpaikkaa vastaavasti, jäisi ennalleen. Samoin voitaisiin tukea edelleen edellä mainittua suurempaakin yritystoimintaa, milloin yrityksen toiminnalla on erityistä merkitystä kolttien toimeentulolle. Tukivälineet täsmennettäisiin siten, että avustuksen lisäksi voitaisiin myöntää tuettua lainaa ja uutena tukimuotona valtiontakausta. Tällöinkin sovellettaisiin sen lisäksi, mitä kolttalaissa säädetään, maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain säännöksiä siten, kuin jäljempänä 8 §:n 3 momentissa on ehdotettu.

5 §. *Tuettavat henkilöt ja yritykset.* Pykälässä säädetään yleisistä edellytyksistä kolttalain mukaisen tukien saamiseksi. Näitä ovat muun muassa asuminen kolttaluonon alueella ja hakijan ja hänen puolisonsa tulot. Pykälän 2 momentin mukaan erityisistä syistä voi kolttalain mukaisista toimenpiteistä päästä osalliseksi myös alaikäinen henkilö. Rakennetukilainsäädännössä on siirrytty tukemaan yksinomaan täysi-ikäisiä henkilöitä, mitä edellytetään täysivaltaisilta henkilöiltä. Momentti ehdotetaan sen vuoksi kumottavaksi.

8 §. *Eräät muun lainsäädännön mukaiset tukitoimenpiteet.* Voimassa olevan lain 8 §:n 1 momentin mukaan kolttaluonon alueella toimivia paliskuntia tuetaan porotalouden rakennetukimukaisesti. Elinkeinonharjoittajalle myönnetään viimeksi mainitun lain mukaisia etuuksia kolttalain mukaisesti.

Tukien myöntöperustaa ehdotetaan selkeytettäväksi ja yhdenmukaistettavaksi siten, että kolttalaki ei enää olisi rahoitustukien pääasiallinen myöntöperusta, vaan tuet myönnettäisiin pääosin sen lainsäädännön nojalla, joka sisältää asianomaisten tukien tärkeimmän tukilainsäädännön maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

Kolttaluonon alueella toimivia paliskuntia tuettaisiin edelleen porotalouden rakennetukilain mukaisesti. Samoin elinkeinotuki, joka koskee porotalouden ja muun maatalouden investointeja ja elinkeinon harjoittamisen aloittamista näillä aloilla, myönnettäisiin porotalouden rakennetukilain nojalla. Myös koltan tulisi täyttää mainitun lain 15 ja 17 §:ssä tarkoitettujen elinkeinon harjoittamista ja ammattitaitoa koskevat edellytykset ja hänen harjoittamansa elinkeino kyseisen lain 21—23 §:ssä säädetty kannattavuutta, suunnitelmaa ja tuotanto-olosuhteita koskevat edellytykset. Sen sijaan kolttaluonon ei sovellettaisi porotalouden rakennetukilain mukaisia tulorajoja, vaan kolttalain mukaisia enimmäistuloja. Suunnitelmalla tarkoitettaisiin liiketoimintasuunnitelmaa siten, kuin porotalouden rakennetukilain muuttamista koskevassa lakiehdotuksessa edellä on ehdotettu muutettavaksi. Se, että tuensaaja on kolttalainen, vaikuttaisi siten, että mainitun lain nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen voitaisiin ottaa esimerkiksi avustus lainamuotoisen tuen rinnalle tai sitä korvaamaan tilanteissa, joissa muuten myönnetään pelkästään lainamuotoista tukea. Samoin tukitaso olisi mahdollista tarvittaessa erilaistaa. Tätä kuitenkin rajoittaisi EU:n lainsäädäntö, kuten se rajoittaa muutenkin elinkeinon tukemista.

Muuhun kuin maataloutta ja kalastusta koskevaan yritystoimintaan tuki ehdotetaan myönnettäväksi maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) nojalla. Tämä tarkoittaisi siirtymistä muun kuin maataloutta ja kalastusta koskevan yritystoiminnan tukemisesta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla pääosin yhteen säädösperustaan, mikä selkeyttäisi yritystoiminnan tukemista ja toisi läpinäkyvyyttä toimintaan ja mahdollistaisi sovellettaviksi tulevien valtioneuvoston päätösten yhdenmukaisen valinnan. Tarvittaessa olisi kuitenkin mahdollista mainitun lain nojalla annettua yritystoiminnan tukemista koskevaa valtioneuvoston asetusta muuttamalla erilaistaa esimerkiksi tukitasoja. Lisäksi tuki rahoitettaisiin kokonaan kansallisista varoista. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että avustuksiin käytettäisiin edelleen maatalouden kehittämisrahaston varoja eikä valtion talousarvion määrärahoja, kuten muutoin kyseisen lain mukaista yritystoimintaa tuettaessa. Avustusten lisäksi olisi kuitenkin mahdollista myöntää kolttalain mukaista lainamuotoista tukea, joka käytännössä voisi koskea korkotukilainoja ja valtiontakauksia.

Lukuun ottamatta erityisiä etuuksia ja kalapirttien rakentamista, joihin sovellettaisiin kolttalakiä, kalastusta tuettaisiin Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1093/2014). Tätä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 4 momentiksi. Säännös on lähinnä informatiivinen. EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevasta EU:n sääntelystä johtuu, että myös kolttalain mukaisiin kansallisiin tukiin tulisi soveltaa kalastusta koskevia EU:n valtioneuvoston päätöksiä. Kalastukseen

koltta-alueella myönnettävien tukien vähäisen määrän johdosta ei ole tarkoituksenmukaista ylläpitää samantapaisia rahoitustukia kahdessa eri laissa.

9 §. Erityiset etuudet. Voimassa olevassa pykälässä säädetään siitä, miten koltat voivat käyttää valtionmaata. Koltta-alueella asuvalla koltalla on pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan tällä alueella sijaitsevilla valtion maa- ja vesialueilla ilman eri korvausta oikeus käyttää omaa polttopuutarvetta varten valtion metsissä olevaa maapuuta ja kuivaa puuta. Oikeus ei kuitenkaan koske rakennuspuuksi kelpaavaa puuta. Koltalla on myös 2 kohdan mukaan oikeus saada välttämättömiin tarpeisiin metsähallintoviranomaisen osoituksen mukaan määrätyiltä paikoilta rakennus-, poltto- ja muuta kotitarvepuuta sekä rakennus- ja muuta kotitarvetta varten soraa ja täytemaata sekä 3 kohdan mukaan oikeus sijoittaa metsähallintoviranomaisten luvalla poro-, metsästys- ja kalapirttejä, kalakellareita ja varastosuojia tarvittaville paikoille. Lisäksi koltalla on 4 kohdan mukaan oikeus pitää venevalkamia ja kalastusvälineiden kuivatuspaikkoja ilman erityistä lupaa, 5 kohdan mukaan laiduntaa karjaa sekä koota sille heinää, lehdeksiä, järviluh- ta ja -kortetta sekä 6 kohdan mukaan metsähallintoviranomaisen luvalla myös jäkälää, kun- nostaa metsähallintoviranomaisten luvalla peltoa, niittyä ja laidunta ja 7 kohdan mukaan har- joittaa kalastusta valtion vesialueilla.

Metsähallintoviranomaisen luvalla voidaan 2 momentin mukaan puunotto-oikeus, venevalka- mien ja kuivatuspaikkojen pitoa sekä kalastuksen harjoittamista koskeva oikeus erityisestä syystä antaa myös kolttien muodostamille yhteisöille. Lisäksi Metsähallintoviranomainen voi myöntää poro-, metsästys- ja kalapirttien, kalakellareiden ja varastosuojien pitoa koskevan oi- keuden myös kalataloutta harjoittavalle yhteisölle sekä pellon, niityn ja laitumen kunnostamis- ta koskevan etuuden paikalliselle paliskunnalle. Pykälän 3 momentissa rajoitetaan pirttien, kellareiden ja suojien pitämistä sekä laidunnus- ja keräilyoikeutta koskevan luvan myöntämi- nen tilanteisiin, joissa asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai jäkälän keräämistä on pidet- tävä koltan ja hänen perheensä toimeentulon tai luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta pe- rusteltuna.

Lukuun ottamatta 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia myös näitä oikeuksia koskevista erityisistä etuuksista on kysymys valtioneudesta. Valtiontukea on SEUT 107 artik- lan 1 kohdan mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kil- pailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, eikä sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Koska unionin alueella toteutetaan yh- teistä maatalouspolitiikkaa ja sen osana kalastuspolitiikkaa, komissio pitää jo hyvin pieniäkin kyseisellä alalla myönnettäviä tukia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttavina. Ainoas- taan tukea, joka alittaa de minimis -tuen enimmäisrajan, voidaan myöntää ilman, että komissio pitää sitä jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttavana.

Liittymissopimukseen perustuen Suomella on mahdollisuus myöntää kansallisia tukia porota- louteen ilman, että sitä pidetään kiellettyinä valtioneutena. Tuen myöntäminen edellyttää kui- tenkin markkinajärjestelyasetuksen 213 artiklan mukaista EU:n komission suostumusta. Li- säksi liittymissopimuksen pöytäkirjan nro 3 1 artiklaan sisältyy Ruotsille ja Suomelle poikke- us, jonka mukaan saamelaisväestölle saadaan EY:n perustamissopimuksen (nykyisin SEUT) määräysten estämättä myöntää perinteisillä saamelaisalueilla yksinoikeuksia poronhoidon har- joittamiseen. Tällä Ruotsi on muun muassa turvannut sen, etteivät muut kuin saamelaiset liit- tymisen jälkeenkään voi harjoittaa Ruotsissa porotaloutta. Suomessa tällaista yksinoikeutta ei ole ollut. Mainitun pöytäkirjan 2 artiklan mukaan pöytäkirja voidaan laajentaa koskemaan muitakin perinteisiin saamelaiselinkeinoihin liittyviä saamelaisten yksinoikeuksia niiden vas- taisen kehityksen huomioon ottamiseksi. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta

sekä Euroopan parlamenttia ja alueiden komiteaa kuultuaan tehdä tarvittavat muutokset pöytäkirjaan. Toistaiseksi tällaisia laajennuksia ei ole tehty.

Kolttalin ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella on vuonna 1995 tehty valtiontuki-ilmoitus ja komissio on hyväksynyt lakiin sisältyvät tukijärjestelmät. Tämän jälkeen EU:n valtiontukisäännöt ovat kuitenkin muuttuneet ja komissio ilmoittanut jäsenvaltioille, että vuoden 2014 jälkeen valtiontukiin on tehtävä asianmukaiset sopeutukset ja ne on ilmoitettava uudelleen, jos niiden soveltamisaika jatkuu vuoden 2014 jälkeen.

Vaikka porotaloutta koskeviin oikeuksiin olisikin mahdollista saada komission suostumus porotaloutta koskevien poikkeusten perusteella, kalastusta nämä mahdollisuudet eivät koske. Kalastusta koskevaa kansallista tukea on vuodesta 2015 alkaen mahdollista myöntää ainoastaan kalastuksen valtiontukisääntöjen, joko ryhmäpoikkeusasetuksen tai de minimis -asetuksen perusteella. Käytännössä de minimis -asetus on ainoa, jonka perusteella tällaisia etuuksia voitaisiin myöntää.

Pykälän 2 momentissa säädetään Metsähallintoviranomaisen mahdollisuudesta myöntää pykälässä tarkoitetuista oikeuksista muodostuvia etuuksia myös kolttien muodostamille yhteisöille. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tällaiset luvat voitaisiin myöntää vain vähämerkityksisenä tukea sen mukaan, mitä elinkeinoa tai yritystoimintaa lupa koskisi. Porotaloutta ja muuta maataloutta koskeviin oikeuksiin sovellettaisiin maatalouden de minimis -tukiasetusta, kalastukseen kalatalouden de minimis -tukiasetusta ja metsätalouteen ja muuhun yritystoimintaan yleistä de minimis -tukiasetusta. Metsähallintoviranomainen muutettaisiin Metsähallitukseksi.

Ottaen huomioon valtioneulle asetetut tavoitteet sen rajoittamisesta välttämättömään, ehdotetaan 3 momentissa säädettäväksi, että 1 momentin säännökset, joiden mukaan koltalla on oikeus pirttien ja vastaavien rakennelmien sijoittamiseen sekä jakälän ja eräiden kasvien keräämiseen, jos sitä on pidettävä koltan ja hänen perheensä toimeentulon tai luontaiselinkeinojen harjoittamisen kannalta perusteltuna, muutettavaksi siten, että luvan edellytyksenä olisi toiminnan tarpeellisuus koltan ja hänen perheensä omassa taloudessa käytettäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden saamiseksi Sama rajoitus koskisi myös 4, 6 ja 7 kohdassa tarkoitettua muuta toimintaa kuin porotaloutta. Tutkimusten mukaan kalastus koltta-alueella on lähinnä kotitarvekalastusta. Rajoittamalla kalastus valtion vesialueilla samoin kuin valtionmaan käyttö kalapirttien, venevalkamien ja kalastusvälineiden kuivatuspaikkojen pitoon, jossa päämääränä on omassa taloudessa tarvittavien elintarvikkeiden saanti, kysymys ei ole yritysten tai tietyn elinkeinosektorin suosimisesta eikä näin ollen toimintaa, johon on sovellettava EU:n valtiontukisääntöjä. Vastaavalla tavalla 1 momentin 5 ja 6 kohdan mukainen toiminta olisi mahdollista vain kotitarvetuotantoa varten, ei sen sijaan kaupalliseen tuotantoon. Porotaloutta koskeva toiminta kuitenkin voisi olla kotitarvetuotantoa laajempaa, sillä tältä osin tarkoituksena on saada markkinajärjestelyasetuksen mukainen EU:n komission suostumus kansallisen tuen myöntämiseen.

Lisäksi ehdotetaan pykälään lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan oikeuksiin sovellettaisiin, mitä porotalouden rakennetukilain 87 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Tällöin oikeuksiin ja etuuksiin sisältyvän tuen määrä olisi tarvittaessa otettava lupapäätökseen ja tuen enimmäismäärästä säädettävä. Tällä on merkitystä siinä tilanteessa, että oikeuden arvo on määritettävä käytettäessä de minimis- tukea, jolla on eri enimmäismäärät tuotannonalasta riippuen ja jonka enimmäismäärien noudattamista on seurattava.

10 §. Investointien ja asuinolojen parantamisen tukeminen. Voimassa olevan 10 §:n 1 momentissa säädetään laina- ja avustusetuuksien kohteista. Sen mukaan lainaa voidaan myöntää

tilan, sen osuuden tai lisäalueen hankintaan. Investointilainana ja -avustuksena voidaan myöntää luontaiselinkeino- ja muussa pienyritystoiminnassa tarpeellisen kiinteän ja irtaimen käyttöomaisuuden hankintaan, tarpeellisten tuotanto-, varasto-, majoitus- ja palvelurakennusten, 9 §:n mukaisesti valtionmaalle sijoitettavien rakennusten ja rakenteiden rakennushankkeisiin, maatalouskelpoisen maan aitauskustannuksia sekä pellon ja laitumen raivaamista ja kunnostamista varten sekä tietekoon, vedenhankintaan, viemärintiiniin ja sähköistämiseen. Asuntolainaa ja avustusta voidaan myöntää asuinrakennuksen ja siihen liittyvien talousrakennusten rakennushankkeisiin sekä asuinympäristön parantamiseen ja näiden hankkeiden yhteydessä myös perinneympäristön säilyttämiseen. Lisäksi voidaan myöntää käyttöpääomallainaa erikoismaatalouden, ammattimaisen kalastuksen ja pienyritystoiminnan käynnistämisen ja laajentamisen yhteydessä sekä suhdanteiden tasaamista varten. Käynnistysavustusta voidaan myöntää ammattimaisen kalastuksen ja pienyritystoiminnan aloittamisen tai laajentamisen aiheuttamiin ennakonpidätysten alaisiin palkkoihin ja välillisiin työvoimakustannuksiin sekä yrittäjän omiin palkkakustannuksiin.

Maatalouden valtiontukisuuntaviivojen ja maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan tuen myöntäminen maan hankkimiseen ei enää ole valtiontukisääntöjen mukaista. Tuen myöntämisestä maan tai kiinteistöjen hankintaan on luovuttu myös maatalouden rakennetukia koskevassa laissa ja edellä on esitetty maanhankinnan tuesta luovuttavaksi myös porotalouden rakennetukilain mukaisessa tukemisessä. Tämä vuoksi momentin 1 kohta ehdotetaan poistettavaksi.

Käyttöpääomallainan myöntäminen ei ole mahdollista maataloutta, kalastusta tai muuta yritystoimintaa varten kuin de minimis -tukena. Muutoin tällainen tuettu laina katsotaan kielletyksi toimintatueksi. Kalastusta ja muuta yritystoimintaa ei kuitenkaan ole tarkoitus enää rahoittaa kolttalain nojalla. Maataloudeksi katsottavaa toimintaa ehdotetaan edellä 8 §:n mukaan tuettavaksi porotalouden rakennetukilain nojalla. Kalastuksen rahoitustuki puolestaan myönnettäisiin Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain nojalla ja muun yritystoiminnan tuki maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain nojalla. Tuen myöntäminen olisi kuitenkin mahdollista vain, jos tuettava toimenpide täyttää mainittujen lakien mukaiset edellytykset.

Kalastuksen ja pienyritystoiminnan aloittamiseen myönnettävä käynnistysavustus on luonteeltaan aloitustuki, jollaisia myönnettiin valtakunnallisesti ennen liittymistä EU:hun. Sen jälkeen tuet on muussa lainsäädännössä sopeutettu kulloiseenkin EU:n lainsäädäntöön, jotta tuki täyttäisi osarahoituksen edellytykset. Kolttalain mukaista erillistä käynnistystukea, jota voitaisiin myöntää ainoastaan kahden eri de minimis -tukisäännösten eli kalastuksen de minimis -asetuksen ja yleisen de minimis -asetuksen mukaisesti, ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Eri lakeihin sisältyvien päällekkäisten tukijärjestelmien supistaminen selkeyttäisi tukijärjestelmiä ja yksinkertaistaisi hallintoa.

Edellä esitetyn vuoksi myös 1 momentin 1, 4 ja 5 kohden mukaiset tuet ehdotetaan poistettavaksi tukijärjestelmistä. Samalla momentin numerointi muutettaisiin.

Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan avustuksen ja lainan myöntämisestä ja myöntämisen edellytyksistä säädetään tarkemmin asetuksella. Koska investointeihin myönnettäviin tukiin sovellettaisiin pääosin porotalouden rakennetukilakia, ehdotetaan 2 momentissa säädettäväksi, että tällöin olisi sovellettava, mitä kyseisen lain 9, 11—13, 15 ja 17 §:ssä sekä 13 luvussa säädetään. Vastaavasti kolttatilalta edellytettäisiin 3 momentin mukaan samoja seikkoja, kuin mainitun lain 19—23 §:n mukaan edellytetään poronhoito- ja luontaiselinkeinoalueella porotalous- ja luontaiselinkeinotilalta. Koska maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain nojalla on mahdollista myöntää vain avustuksia, tarvittaessa olisi mahdollista myöntää kolttalain nojalla lisäksi lainamuotoista tukea ja valtiontakauksia. Kolttalain mukaisiin valtion-

lainoihin sisältyvää tukea ei ole mahdollista eritellä. Käytännössä laina voitaisiin myöntää vain korkotukilainana. Asuinolojen parantamiseen myönnettävään tukeen sovellettaisiin pääosin kolttalakia. Valtioneuvoston asetuksella olisi edelleen mahdollista antaa tarkempia säännöksiä tuen myöntämisestä ja myöntämisen edellytyksistä. Pykälän 5 momentissa säilyisi edelleen rajoite ulosmitata kolttalain mukaisia oikeuksia avustukseen.

13 a §. Tuen enimmäismäärä. Voimassa olevassa 15 §:ssä säädetään sekä lainan että avustuksen enimmäismääristä. Avustuksen enimmäismäärästä ehdotetaan säädettäväksi lakiin lisättävän uuden 13 a §:n 1 momentissa. Enimmäismäärä olisi edelleen 60 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Enimmäismäärä ei kuitenkaan koskisi 13 §:n mukaista palvelutukea.

Pykälään sisältyisi myös uusi 2 momentti, jonka mukaan jos samaan tarkoitukseen myönnetään sekä avustusta että korkotukea tai valtiontakausta, johon sisältyy tukea, avustuksen, korkotuen ja valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrä yhteensä ei saisi ylittää 1 momentissa tarkoitettua enimmäismäärää eikä avustuksen ja korkotuen tai valtiontakauksen kohteena olevan lainan määrä yhteensä toimenpiteen hyväksyttäviä kustannuksia.

Pykälän 3 momentiksi siirrettäisiin voimassa olevan 15 §:n 3 momentti, jossa rajoitetaan avustuksen ja valtionlainan enimmäismäärä enintään toimenpiteen hyväksyttäviin kustannuksiin. Sama koskisi avustuksen lisäksi myönnettävää korkotukilainaa.

3 luku. **Valtionlainan edellytykset ja ehdot.** Voimassa olevaan kolttalakiin sisältyy ainoastaan mahdollisuus myöntää valtionlainoja, minkä vuoksi lain 3 luvun otsikossa ja pykälissä käytetty käsite ”laina” on ollut yksiselitteinen. Koska lakiin on tarkoitettu lisätä säännökset myös korkotukilainoista ja valtiontakauksista ja niitä koskevista lainoista, lain rakenteen selkeyttämiseksi ehdotetaan uuden 13 b §:n edelle lisättäväksi uusi luku ja sen otsikko, joka koskisi valtionlainan edellytyksiä ja ehtoja. Samalla 14 §:n edellä oleva 3 luku ja sen otsikko ”laina- ja avustusehdot” kumottaisiin.

13 b §. Lainan myöntämisen edellytykset. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b §, jonka mukaan laina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättäisi lainan enimmäismäärästä. Tämä sisältyisi valtionlainan myöntöpäätökseen.

15 §. Lainojen ja avustusten enimmäismäärät. Pykälässä säädetään lainojen ja avustusten prosentuaalisista enimmäismääristä. Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan lainaa voidaan myöntää enintään 85 prosenttia omaisuuden hankintahinnasta tai hyväksyttävistä kustannuksista lukuun ottamatta 13 §:n mukaista palvelutukea. Momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että lainoituskelpoinen osuus laskettaisiin siitä kustannuksesta, joka näistä olisi alempi. Pykälän 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska näistä seikoista säädettäisiin uuden 13 a §:n 2 ja 3 momentissa. Pykälän 4 momentin mukaan maanostolainaa ei saa myöntää sellaisen kaupan rahoittamiseen, jossa hankittavan omaisuuden luovutushinta ilmeisesti ylittää paikkakunnan käyvän hinnan. Koska lainoja maanhankintaan ei enää myönnettäisi, myös tämä momentti ehdotetaan kumottavaksi.

16 §. Lainan vakuus. Pykälässä säädetään, että lainan vakuutena tulee olla kiinteistökiinnitys, mutta laina voidaan kuitenkin antaa muutakin hyväksyttävää vakuutta vastaan. Lainoituksen osalta on kuitenkin tarkoitus noudattaa, mitä porotaloudenrakennetukilainassa säädetään. Koska 17 §:ssä säädettäisiin, että lainoituksessa noudatettaisiin muun muassa porotalouden rakennetukilain 16 luvun säännöksiä, joihin sisältyy myös valtionlainan vakuutta koskeva 62 §, kolttalain erillinen lainan vakuutta koskeva säännös ehdotetaan kumottavaksi. Korkotukilainan va-

kuudesta ei säädetä, koska kysymyksessä on luottolaitoksen ratkaisuvallassa oleva asia ja siihen sovelletaan luottolaitostoimintaa koskevaa lainsäädäntöä.

17 §. Lainoitusta koskevia yleisiä säännöksiä. Pykälän mukaan laina-ajoista, lainan lyhennysten ja koron kannosta, maksujen suorittamisajankohdasta, lykkäyksen tai valtionlainan korkovapauden myöntämisestä, pääomamäärältään vähäisen saamisen suorittamisesta yhdellä kertaa tai muutoin säännönmukaista lyhyemmässä ajassa sekä muista lainaehdoista säädetään tarkemmin asetuksella.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtionlainaan sovellettaisiin, mitä porotalouden rakennetukilain 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 62 §:ssä, 63 §:n 1 ja 3—5 momentissa, 65 ja 72 rakennetukilain 16 ja 17 luvussa säädetään luotonantajasta ja 65 §:ssä lainan siirtämisestä ja lainaehtojen muuttamisesta. Lukuun ottamatta lainan myöntämistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ja lainan hoitamista Valtiokonttorissa lainaan sovellettaisiin muuten samoja menettelyjä kuin porotalouden rakennetukilain mukaisiin valtionlainoihin.

3 a luku. **Korkotuen ehdot.** Lain rakenteen selkeyden vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi 18 §:n edelle uusi 3 a luku, jossa säädettäisiin korkotuen myöntämisen ehdoista. Koska menettely korkotukilainaan myönnettäessä säädettäisiin porotalouden rakennetukilaissa, kolttalakiin ei ehdoteta omia säännöksiä asiasta, vaan korkotukilainojen ehtojen osalta pääosin viitattaisiin porotalouden rakennetukilain korkotukisäännöksiin.

17 a §. Korkotuen enimmäismäärä. Korkotukea voitaisiin myöntää enintään 40 prosenttia toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävät kustannukset muodostuisivat käytännössä pitkälti samalla tavalla kuin avustettavien toimenpiteiden hyväksyttävät kustannukset. Korkotuen prosentuaalinen osuus hyväksyttävistä kustannuksista voisi vaihdella siten kuin 65 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään. Korkotukea ei maksettaisi lainalle, jonka määrä ylittää toimenpiteen hyväksyttävät kustannukset.

17 b §. Korkotuen muut ehdot. Korkotukeen ja siihen liittyvään lainaan (korkotukilaina) sovellettaisiin, mitä porotalouden rakennetukilain 35 §:n 1 momentissa ja 38—40 §:ssä säädetään. Sovellettavaksi tulisivat hyväksytyä luotonantajaa, laina-aikaa, kokonaiskorkoa ja korkotuen prosenttiyksikkömäärää ja korkotukilainan koron arviointia koskevat säännökset. Korkotukilainan enimmäislaina aika olisi siten 25 vuotta ja korkotuen enimmäisprosenttiyksikkömäärä 4 prosenttiyksikköä.

3 b luku. **Valtiontakauksen edellytykset ja ehdot.** Kolttalain nojalla ei voida nyt myöntää valtiontakauksia. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi valtiotakausten myöntömahdollisuus. Tämä on tarpeellista siinä tapauksessa, että lainoituksessa siirrytään korkotukilainoitukseen. Tuen hakijoilla ei aina ole riittäviä vakuuksia korkotukilainan saamiseksi. Puuttuva osa valtionlainan vakuuksista voitaisiin korvata valtiontakauksella sen sijaan, että valtionlaina päätettäisiin myöntää osaksi ilman normaaleja lainavakuuksia. Lain rakenteen selkeyden vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 b luku 18 pykälän edelle, jossa säädettäisiin valtiontakauksista. Säännökset olisivat lähinnä viittauksia porotalouden rakennetukilakiin.

17 c §. Valtiontakauksen kohteena olevan lainan myöntäminen. Pykälän 1 momentin mukaan valtiontakaus voitaisiin myöntää sellaista lainaa varten, jonka myöntää hyväksytty luotonantaja. Pykälän 2 momentin mukaan hyväksytty luotonantaja voisi myöntää valtiontakauksen kohteena olevan lainan sen jälkeen, kun valtiontakausta koskeva päätös on tehty. Hyväksytyllä luotonantajalla tarkoitettaisiin sellaisia luottolaitoksia, jotka Maaseutuvirasto on hyväksynyt maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisesti.

17 d §. *Valtiontakaus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 17 a §, jonka mukaan tuotannolliseen investointiin tai asunnon rakentamiseen myönnetylle korkotukilainalle tai muulle luottolaitoksen myöntämälle lainalle voitaisiin myöntää valtiontakaus noudattaen, mitä valtiontakauksesta porotalouden rakennetukilain 12, 18, ja 24 luvussa säädetään. Mainitussa 12 luvussa säädetään valtiontakauksen enimmäismäärästä ja valtiontakauksen myöntämisen edellytyksistä, 18 luvussa valtiontakauksen ehdoista ja 24 lainaan liittyvistä menettelyistä sekä takausmaksuista.

3 c luku. **Tuen hakeminen, myöntäminen, seuranta ja valvonta.** Lain selkeyden vuoksi 18 §:n edelle ehdotetaan lisättäväksi uusi luvun otsikko, joka koskisi tuki-, valtionlaina- ja valtiontakausmenettelyjä sekä niiden seurantaa ja valvontaa.

18 §. *Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen.* Voimassa olevassa 18 §:ssä säädetään valtionlainan ja avustuksen hakemisesta ja myöntämisestä. Hakemukselta edellytetään kirjallista muotoa ja hakemus on allekirjoitettava. Lainat ja avustukset myöntää Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Hakemuksesta voidaan hankkia kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen lausunto ja tarvittaessa muitakin lausuntoja. Lainoja koskevista menettelyistä säädetään kolta-asetuksessa lain 17 §:ssä olevan valtuuden nojalla.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että avustuksen, valtionlainan, korkotuen ja valtiontakauksen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen myöntää hakemuksesta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Pykälän 2—5 momentissa säädettäisiin haku-, myöntö- ja maksumenettelyistä pääosin viittaamalla vastaaviin säännöksiin porotalouden rakennetukilaissa. Pykälän 2 momentin mukaan tuen, valtionlainan ja valtiontakauksen myöntämistä sekä niiden siirtoa, maksamista ja lainaan ja valtiontakaukseen liittyvän tuen käyttöä koskevaan hakemukseen sovellettaisiin, mitä porotalouden rakennetukilain 47—52 §:ssä, 53 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 54 ja 55 §:ssä säädetään. Erikseen kuitenkin säädettäisiin siitä, että valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskevalla päätöksellä hyväksytään valtionlainan tai korkotukilainan taikka valtiontakauksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot sekä valtiontakauksen määrä ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttäisi luotonantajan suostumusta. Pykälän 3 momentin mukaan avustuksen maksamista koskevaan hakemukseen sovellettaisiin, mitä porotalouden rakennetukilain 57 ja 58 §:ssä säädetään. Koska aloitustukia ei enää myönnettäisi kolttalain nojalla, viittaus porotalouden rakennetukilain 56 §:ään on tarpeeton. Pykälän 4 momentin mukaan valtionlainan allekirjoittamiseen sekä sen nostamista koskevaan hakemukseen ja lainan maksamiseen sovellettaisiin, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 62 §:n 1 momentissa, 63 §:ssä, 65 §:n 1, 2 ja 5 momentissa ja 72 §:ssä säädetään ja pykälän 5 momentin mukaan korkotukea sekä valtiontakaukseen liittyvää tukea koskevaan hakemukseen, lainan nostamiseen sekä korkotuen maksamiseen ja valtiontakaukseen sisältyvän tuen käyttöön sovellettaisiin, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 64 ja 65 §:ssä, 66 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 71 ja 72 §:ssä säädetään.

Lukuun ottamatta lainan myöntöä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa sekä lainan kantoviranomaisena toimivaa Valtiokonttoria valtionlainojen hakumenettely, lainan laina-aikainen hoito ja lainan takaisinmaksu noudattaisivat porotalouden rakennetukilain mukaisia menettelyjä sellaisina kuin ne on ehdotettu tässä esityksessä muutettaviksi. Samoin korkotukilainojen ja valtiotakausten haku-, myöntö- ja takaisinmaksumenettelyt olisivat täysin yhdenmukaisia porotalouden rakennetukilain mukaisten menettelyjen kanssa. Koska porotaloutta ja muita luontaiselinkeinoja koskevat tuet ratkaistaisiin kokonaan porotalouden rakennetukilain nojalla, kolttalain mukaisia menettelyjä sovellettaisiin käytännössä tilanteissa, jossa lainaa

myönnettäisiin 10 §:n 1 momentin d kohdassa tarkoitettuihin asumiseen liittyviin hankkeisiin tai maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain mukaisen avustuksen lisäksi.

19 §. Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset. Pykälän 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi tarvittaessa antaa lakia ja sen nojalla annettua asetusta tarkempia määräyksiä kolttalain nojalla tuettavasta rakentamisesta ja 2 momentissa säädetään vaadittavista tarkastuksista. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 tuettavasta rakentamisesta annettaisiin tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Pykälän 3 momentin mukaan rakennustarkastaja on velvollinen myös muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa avustamaan kolttalain täytäntöönpanossa suorittamalla etuuden hakijan kustannuksella rakennusten arviointeja, tarkastuksia ja muita toimialaansa kuuluvia tehtäviä. Koska kuntien tehtäviä on tarkoitus vähentää, erillisestä kolttalain mukaista tuettua rakentamista koskevasta velvoitteesta on tarkoituksenmukaista luopua. Rakentamisen valvonta ja muut rakentamista koskevat tehtävät toteutettaisiin lainmuutoksen jälkeen samoin periaattein kuin kunnassa muutoinkin toteutetaan rakentamisen valvontaa. Momentti ehdotetaan kumottavaksi.

19 a §. Tuen seuranta. Voimassa olevasta kolttalaista puuttuvat tuen seurantaan koskevat säännökset. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 19 a §, jonka mukaan kolttalain nojalla myönnettyyn tukeen ja erityisiin oikeuksiin sovelletaan, mitä seurannasta porotalouden rakennetukilain 21 luvussa säädetään.

20 §. Valvonta. Kolttalain valvontaa koskeva koskee lähinnä tarkastusten suorittamista. Pykälä ehdotetaan korvattavaksi viittauksella porotalouden rakennetuista annetun lain 22 lukuun, jossa säädetään mainitun lain nojalla myönnetyn tuen tarkastuksista. Myös erityisiin etuuksiin sovellettaisiin, mitä tarkastuksista porotalouden rakennetukilain 22 luvussa säädetään tarkastusten yksityiskohtaisemmista menettelyistä tarkastusten suorittamisessa.

39 a §. Korkotuen ja muun etuuden takaisinperiminen ja korkotukilainan irtisanominen. Lain 38 §:ssä säädetään ainoastaan valtionlainan ja myyntihintasaamisen irtisanomisesta ja 39 §:ssä avustuksen takaisinperimisestä. Koska lakiin ehdotetaan lisättäväksi mahdollisuus korkotukilainojen ja valtiotakausten myöntämiseen, on samalla säädettävä menettelyistä näihin liittyvän tuen takaisinperimisestä silloin, kun näitä etuuksia on käytetty tavalla, joka aiheuttaisi avustuksen takaisinperimisen. Tätä koskeva uusi 39 a b § ehdotetaan lisättäväksi lakiin. Tuen ja erityisen etuuden tai muun etuuden perintä koskisi myös tukea, joka myönnetään 9 §:n mukaisina oikeuksina tai muuta etuutena. Perittäväälle määrälle olisi maksettava 40 §:n mukaista korkoa ja siinä tapauksessa, että maksu viivästyy sen eräpäivästä, viivästyskorkoa.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisi luotonantajalle annettava mahdollisuus irtisanoa korkotukilainaa osaksi tai kokonaan, jos korkotukilainaa on lainvoimaisella päätöksellä päätetty periä takaisin tuen saajalta.

40 §. Takaisinperintä- ja viivästyskorko. Voimassa olevan 40 §:n mukaan maksettavaksi määrättyjen avustusten, myyntihintasaamisten ja lainojen irtisanomiskorosta sekä viivästyneille maksuerille suoritettavasta korosta ja niiden perimisestä säädetään asetuksella. Korkoa ja viivästyskorkoa koskevat säännökset ehdotetaan otettavaksi lakiin siten, että niiden osalta viitattaisiin porotalouden rakennetukilain 99 ja 100 §:ään, joissa vastaavista koroista säädetään.

55 a §. Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen. Voimassa olevassa kolttalaissa ei säädetä toimeenpanoviranomaisten oikeudesta saada viranomaisilta tai muilta julkista tehtävää hoitavilta tahoilta laissa tarkoitettua tehtävän hoitamiseksi tarvittavia tietoja eikä myöskään oi-

keudesta luovuttaa saamia tietoja. Koska lain toimeenpano noudattaisi pitkälti porotalouden rakennetukilain mukaista menettelyä, ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi pykälä, jossa tältä osin viitattaisiin porotalouden rakennetukilain 109 §:ään.

59 §. Valtionlainojen vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytykset. Pysyviin taloudellisiin vaikeuksiin joutuneen lainansaajan taloudellisen tilanteen helpottamiseksi voidaan suorittaa valtionlainojen ja valtion myyntihintasaamisten vapaaehtoinen velkajärjestely, jos on perusteltua syytä odottaa velkajärjestelyn tuovan olennaisen parannuksen lainansaajan taloudelliseen tilanteeseen. Jos koltalle on myönnetty valtionlainaa koltalaisia taikka luontaiselinkeinolain tai porotalouslain nojalla mainituissa laeissa tarkoitettua elinkeinotoimintaa varten ja elinkeinotoiminta on lopetettu, velkajärjestelyyn saadaan ryhtyä vain, jos lainansaajan asunnon säilyttämistä ei voida turvata muulla tavoin.

Velkajärjestelyä koskevat säännökset eivät täytä pelastus- ja rakennetukiudistuksen mukaisia vaatimuksia. Mitä edelle on selvitetty porotalouden rakennetukilain mukaisista vapaaehtoisista velkajärjestelyistä, koskee myös elinkeinoa harjoittavien kolttien kolttalain mukaisia velkajärjestelyjä. Koska yksityishenkilön velkajärjestely on myös kolttien käytettävissä, ei vapaaehtoisten velkajärjestelyjen säilyttäminen ole tarkoituksenmukaista silloinkaan, kun kysymys on pelkästään yksityistaloutta koskevasta ylivelkaantumisesta. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

60 §. Velkajärjestelyn keinot. Pykälän mukaan velkajärjestelyn keinoja ovat takaisinmaksuajan pidentäminen, koron alentamisen sekä maksuvapautukset ja lykkäykset lyhennysten ja koron suorittamisessa. Pykälä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

61 §. Selvitykset ja suunnitelma. Pykälässä säädetään vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytyksenä olevista selvityksistä ja suunnitelmasta. Pykälä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

62 §. Velkajärjestelyn raukeaminen. Vapaaehtoinen velkajärjestely voidaan määrätä raukeamaan, jollei velallinen noudata velkajärjestelyä koskevaa sopimusta. Samoin velkajärjestely raukeaa, jos velalliselle vahvistetaan yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukainen velkajärjestely tai yrityksen saneeraus. Pykälä ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

64 §. Käsittelymaksun periminen. Voimassa olevan pykälän mukaan kolttalain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Velkajärjestelyjä ja luottojen maksuhelpotuksia sekä avustuksen ja muun tuen myöntämistä koskevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökset ovat kuitenkin maksuttomia. Velkajärjestelyjä koskevan päätöksen maksuttomuutta koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi.

65 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Pykälän 1 momenttiin sisältyy valtuus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella muun muassa tukimuodoista ja tuen myöntämisen perusteista. Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen kohdentamisesta ja tukitasosta, minkä lisäksi Maaseutuvirasto antaa määräykset kauppa- ja velkakirjakaavoista, hakemus- ja päätöskaavoista sekä muista kolttalain toimeenpanoa varten tarpeellisista kaavoista. Tuen kohdentamista ja tukitasoja koskevat tarkemmat säännökset ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetuksella

1.3 Laki maatalouden rakennetuista

2 §. Soveltamisala. Pykälän 4 momentin mukaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseen myönnettävistä tuista säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen ra-

hoituslaissa (45/2000) ja kolttalaissa (253/1995). Viittaus porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslakiin ehdotetaan korvattavaksi viittauksella porotalouden rakennetukilakiin.

Koska maatalouden rakennetuista annetun lain maatalouden määritelmä sisältää myös porotalouden, ehdotetaan rajanvetoa kyseisen lain ja porotalouden rakennetuki lain välillä täsmennettäväksi siten, että henkilölle, jonka eloporumäärä alittaa viimeksi mainitun lain mukaisen pääasiallisen toimeentulon antavan eloporojen määrän ja jonka tulot porotaloudesta ja muusta maataloudesta täyttävät maatalouden rakennetuista annetussa laissa säädetyt tuen myöntämiset edellytykset, voitaisiin myöntää tukea viimeksi mainitun lain nojalla. Tällöin erityisesti poronhoitoalueen eteläosassa olevat maatilat, joilla on myös jonkin verran poroja, voisivat saada tukea maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisesti. Jos sen sijaan porotaloudesta saata-va maatalouden yrittäjätulo jo yksin täyttää kyseisen vähimmäistulon, tukeen sovellettaisiin kuitenkin porotalouden rakennetukilakia.

On epätodennäköistä, että porotaloudesta saatavan tulon ylittäessä mainitun vähimmäismäärän muusta maataloudesta saatava yrittäjätulo-osuus olisi niin huomattava, että maatalouden rakennetuista annetun lain soveltaminen olisi tarpeen. Voimassa olevan maatalouden rakennetuesta annetun valtioneuvoston asetuksen (240/2014) 8 §:n 3 momentin mukaan myönnettäessä asetuksen 14 §:n 2 momentissa tarkoitettua niin sanottua matalaa aloitustukea edellytyksenä on, että hakija voi liiketoimintasuunnitelman perusteella saavuttaa vähintään 15 000 euron ja enintään 400 000 euron vuotuisen maatalouden yrittäjätulon viimeistään tuen myöntämisvuotta seuraavana kolmantena kalenterivuonna. Tämä rajanveto selkeyttäisi aloitustukea koskevaa lainvalintaa, kun tarkastellaan edellytyksiä myöntää maatalouden rakennetuista annetun lain mukaista matalampaa aloitustukea ja arvioidaan sen saamisen edellytyksenä olevaa tulovaatimusta. Toisaalta se, että porotalouden rakennetukilain mukainen tulo, jonka perusteella arvioidaan hakijan aloittaneen elinkeinon harjoittamisen, olisi jo täytynyt, ei kuitenkaan estäisi hakijaa saamasta aloitustukea maatalouden rakennetuista annetun lain nojalla.

1.4 Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta

2 §. Lain soveltamisala. Pykälän 2 momentissa on suljettu lain soveltamisen ulkopuolelle eräät lähinnä alkutuotantoon ja muihin kuin maaseudun kehittämissuunnitelmaan liittyvät tukitoimet sekä erikseen kolttalain 13 §:n mukainen palvelutuki. Koska kolttalain mukaan kuitenkin muuhun yritystoimintaan kuin luontaiselinkeinoihin ja kalastukseen myönnettävä yritystuki myönnettäisiin maaseudun kehittämisestä annetun lain nojalla, mutta kansallisista varoista, ehdotetaan tätä koskeva täsmennys lisättäväksi momenttiin.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettuun lakiin sisältyy runsaasti valtuuksia antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Muutokset asetusvaltuuksissa johtuvat pääosin siitä, että itse säännöstä muutetaan siten, että asetuksella säädettävät seikat muuttuvat vastaavasti. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi maataloudeksi luettavaa toimintaa koskevien säännösten muuttuminen, telinkeinosuunnitelman muuttuminen liitetoimintasuunnitelmaksi ja tuen ja sen maksamisen hakemista koskevien menettelyjen muuttuminen. Lisäksi lakiin ehdotetaan otettavaksi eräitä uusia valtuuksia asetuksen antamiseen. Näihin kuuluu valtuus antaa tarkempia säännöksiä porotalous- ja luontaiselinkeinotilasta, luontaiselinkeinoon liittyvistä elinkeinoista, avustuksen muodoista ja tukijaksoista.

Maaseutuviraston oikeuksia antaa määräyksiä lisättäisiin koskemaan muun muassa sähköisen hakemisen menettelyjä.

Kolttalain valtuudet antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä ovat luonteeltaan yleisempiä, mutta kattavat pääosin samat seikat kuin porotaloudenrakennetukilaisakin. Kolttalain 17 §:ään sisältyy hyvin laaja valtuus säätää tarkemmin asetuksella lainan hoidosta. Valtuus on ehdotettu korvattavaksi viittauksilla porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettuun lakiin, jolloin kyseisistä seikoista säädettäisiin lain tasolla. Lain 65 §:n 2 momenttiin sisältyvä valtuus antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella lakia ja asetusta tarkempia säännöksiä tuen kohdentamisesta ja tukitasoista muutettaisiin valtuudeksi antaa näistä seikoista säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön valtuus ohjata rakentamista määräyksillä korvattaisiin valtuudella antaa tätä koskevia maa- ja metsätalousministeriön asetuksia.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Voimaantulo mainittuna ajan-kohtana edellyttää, ettei Euroopan komissio vastusta suunniteltuja tukitoimenpiteitä.

Vireillä oleviin hakemuksiin ja myönnettyihin tukiin valtionlainat ja -saamiset mukaan lukien sovellettaisiin edelleen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Porotalouden rakennetukilain 117 § muutettaisiin niin, että laki tulee voimaan 1 momentissa säädettynä ajankohtana, mutta lain soveltaminen edellyttäisi, että 3 §:ssä tarkoitetut tukijärjestelmät on otettu valtioneuvoston asetuksella käyttöön. Tukijärjestelmiä voitaisiin ottaa käyttöön vaiheittain sen mukaan, kuin tukijärjestelmien soveltuvuudesta EU:n lainsäädäntöön saadaan ratkaisuja.

Porotalouden rakennetukilain muuttamisesta annettavalla lailla kumottaisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 2 ja 8 §:n muuttamisesta annettu laki (32/2014), jota ei ole saatettu vielä asetuksella voimaan. Kyseisten pykälien muuttamista koskevat säännökset sisältyvät tässä esityksessä ehdotettuun lakiin. Sama tilanne koskee kolttalain 8 §:n muuttamisesta annettua lakia (992/2011).

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksen ja lakien säätämisyjärjestyksen kannalta merkityksellisiä ovat lähinnä perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuutta, 17 §:n oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin ja 80 §:n asetuksen antamista ja lainsäädäntövallan siirtämistä koskevat säännökset.

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Yleisellä yhdenvertaisuuslausekkeella ilmaistaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeva pääperiaate, johon sisältyy mielivallan kieltö ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa. Perusoikeusuudistusta koskevan hallituksen esityksen (HE 309/1993 vp, s. 42/II) mukaan yleinen yhdenvertaisuuslauseke kohdistuu myös lainsäätäjään. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on kuitenkin katsottu, ettei yleisestä yhdenvertaisuusperiaatteesta johdu tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn. Erottelut eivät kuitenkaan tällöinkään saa olla mielivaltaisia, eivätkä erot saa muodostua kohtuuttomiksi. Säännökseen sisältyy yleinen syrjintäkieltö, joka koskee sekä välitöntä että välillistä syrjintää (PeVL 19/2014 vp, s. 2, PeVL 7/2014, s. 5/5/II, PeVL 11/2012 vp, s. 2/II, PeVL 37/2010 vp, s. 3/I, PeVL 38/2006 vp, s. 2, PeVL 40/2004 vp s. 2)

HE 81/2015 vp

Pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Toisaalta perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä hyväksyttävänä on pidetty positiivista erityiskohtelua, jos se johtaa poikkeuksellisen sääntelyn kohteena olevan ryhmän saattamiseen tasa-arvoiseen asemaan sääntelyn kohteena olevan asian tavoitteiden kanssa (PeVL 56/2010 vp, s. 4, PeVL 34/2005 vp, s. 2, PeVL 10/2003 vp, s. 3).

Pykälän 3 momentin mukaan taas lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä huomiota on kiinnitetty varsinkin siihen, kuka käyttää vajaavaltaisen määräysvaltaa (PeVL 9/2004 vp, s. 8)

Porotalouden rakennetukilain muuttamista koskevassa lakiehdotuksessa ehdotetaan lain 10 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, ettei alaikäiselle enää voitaisi erityisestä syystä myöntää tukea, vaan vähimmäisikä olisi 18 vuotta. Laissa säilyisi edelleen tukikohteesta riippuen 60 ja 65 vuoden enimmäisikä. Vähimmäisikärajaa nostetaan, koska myönnettäviin tuista aiheutuu myös merkittäviä velvoitteita elinkeinon harjoittamiseksi, investoinnin toteuttamiseksi ja suunnitelmien toteuttamiseksi. Alaikäisen henkilön sitomista näihin velvoitteisiin ei voida pitää asianmukaisena. Ikärajat sisältävät tuen saajien erilaistamisen iän perusteella, mikä perustuslain 6 §:n mukaan on ilman hyväksyttävää perustetta kiellettyä. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin lausuntokäytäntönsä mukaan pitänyt mahdollisena säätää ikärajoista tavallisellakin lailla. Valiokunnan viimeaikaisessa käytännössä kaikenlaista ikärajojen asettamista ei sinänsä ole pidetty perustuslain kannalta arveluttavana, mutta sille pitää olla esitettävissä jokin perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä syy. Tämän hyväksyttävän syyn pitää olla myös asiallisessa ja kiinteässä yhteydessä lain tarkoitukseen. Tällainen ratkaisu sisältyy muun muassa hallituksen esityksestä eduskunnalle kalastuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi annettuun lausuntoon (PeVL 58/2014 vp - HE 192/2014 vp.), missä alaikäiset ja 65 vuotta täyttäneet on vapautettu kalastusmaksusta.

Yhdenvertaisuuteen ja sen suhteeseen perustuslain 17 §:n 3 momentissa säädettyyn saamelaisilla alkuperäiskansana olevaan oikeuteen ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan liittyy myös kysymys toisaalta saamelaisten mahdollisuudesta saada muita elinkeinonharjoittajia parempia tukia ja toisaalta kolttalain mukaisten tukien suhteeseen porotalouden rakennetukilain mukaisiin tukiin. Saamelaisten oikeutta harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan ja toisaalta muiden asukkaiden oikeuksia harjoittaa näitä samoja elinkeinoja on käsitelty perustuslakivaliokunnan lausunnossa laeiksi Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta sekä eräiden luonnon-suojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta (PeVL 29/2004 vp, s. 2-3). Koska poronhoitoa taikka kalastusta tai metsästystä ei ole säädetty saamelaisten yksinoikeudeksi, kyseisiä elinkeinoja saavat harjoittaa myös muut henkilöt, joskin eräiltä osin asuamista koskevin rajoituksin.

Porotalouden rakennetukilakiin ei sisälly ehdotonta velvoitetta myöntää tukea saamelaisille edullisimmin ehdoin kuin muille elinkeinon harjoittajille, mutta laki mahdollistaa sen ja joka tapauksessa lain 1 §:n 2 momentin tavoitteiden mukaan lain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota saamelaisten mahdollisuuksiin alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja saamelaisten kotiseutualueella. Kaikkein korkeimmat tukitasot ja monipuolisimmat tukikohteet sisältyvät kolttala-alueella kolttiin sovellettavaan lakiin. Tämä asettaa myös saamelaiseen alkuperäiskansaan kuuluvan erään ryhmän parempaan asemaan kuin muut saamelaiset, joille tuki myönnetään yksinomaan porotalouden rakennetukilainporotalouden rakennetukilain nojalla. Voidaan kuitenkin katsoa, että kummankaan tukilain sisällössä ja soveltamisessa ei ole miltään osin kysymys perinteisten saamelais-

ten elinkeinojen kuten poronhoidon, metsästyksen ja kalastuksen harjoittamisen estämisestä, vaan siitä, miten näitä elinkeinoja edistetään sekä koko poronhoitoalueella ja erityisesti saamelaiden kotiseutualueen kattavalla luontaiselinkeinoalueella ja toisaalta miten saamelaiden vaikutusmahdollisuudet tukitoimissa on turvattu.

Saamelaisia koskevat säännökset porotalouden rakennetukilaissa perustuvat perustuslakivaliokunnan hallituksen esityksestä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annettuun lausuntoon (PeVL 21/2007 vp, s. 2-3), jossa pidettiin tärkeänä ryhtyä kokonaisuudistukseen, jossa saamelaisten kulttuurinen ja oikeudellinen erityisasema otetaan asianmukaisesti huomioon unohtamatta muun paikallisen väestön oikeuksia ja että saamelaiskäräjien edustus lainvalmistelussa varmistetaan alusta lähtien. Laki perustuu työryhmämietintöön. Saamelaiskäräjillä oli työryhmässä edustaja.

Kolttien intensiivisen tuen kohdentamisessa Inarin koltta-alueella on ollut kysymys nimenomaan kulttuurisesta tukemisesta, koska alueen kahteen kylään on vaikeaa saada toimeentulon tuovaa elinkeinotoimintaa. Tuet säilyvät pääosin ennallaan, mutta kaikkia tukia ei enää myönnettäisi yksinomaan kolttalain nojalla, vaan niistä osa siirrettäisiin muuhun lainsäädäntöön, jolloin tukien hallinnointi yksinkertaistuisi. Myös tukikohteet ja tukimuodot olisivat monipuolisempia ja tuen taso korkeampi kuin porotalouden rakennetukilain mukaisissa tukitoimissa. Kysymys on siten erään saamelaisen vähemmistöryhmän positiivisesta erityiskohtelusta kyseisen pienehkön alueen ja sillä asuvien kolttien kulttuurin säilymisestä tukemalla erityisesti asumista ja elinkeinonharjoittamista kolttakylissä. Muulla saamelaisalueella ei ole samanlaista tuen erilaistamisen tarvetta saamelaisten ja muiden alueen asukkaiden välillä.

Perustuslain 79 §:n 3 momentin mukaan laista tulee käydä ilmi, milloin se tulee voimaan. Eriyisestä syystä laissa voidaan säätää, että sen voimaantuloajankohdasta säädetään asetuksella. Jollei lakia ole julkaistu viimeistään säädettynä voimaantuloajankohtana, se tulee voimaan julkaisemispäivänä.

Porotalouden rakennetukilain 117 §:n 1 momentin mukaan laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Lakia säädettäessä kyseinen säännös on johtunut siitä, että lakiin sisältyy toimenpiteitä, joiden käyttöönotto on edellyttänyt Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelman muutosta ja sitä koskevaa EU:n komission päätöstä ja osittain EU:n valtioneuvoston päätösten huomioon ottamista, jotka myös ovat edellyttäneet EU:n komission hyväksymistä. Lakia säädettäessä on siten ollut epäselvää, milloin laki voidaan saattaa voimaan. Voimaantulosäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän 1 momentissa säädettäisiin laki tulevaisuuteen voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Pykälän 3 momentin mukaan lakia sovellettaisiin kuitenkin vain lain 3 §:n mukaisiin tukijärjestelmiin, jotka on otettu käyttöön valtioneuvoston asetuksella. Viimeksi mainitun säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa lain soveltamisen käynnistäminen vaiheittain siinä tapauksessa, etteivät lakiin sisältyvät toimenpiteet ja erityisesti niitä koskevat valtioneuvoston asetuksella annettavat yksityiskohtaiset säännökset kaikilta osin täytä EU:n lainsäädännön mukaisia vaatimuksia.

Perustuslain 80 §:n mukaan valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty, asetuksen antaa valtioneuvosto. Lisäksi muu viranomaislainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

HE 81/2015 vp

Kolttalakiin sisältyy nykyisin valtuus säätää asetuksella lainan ehdoista ja hoitamisesta. Valtuutuksen piiriin on kuulunut sellaisia asioita, jotka sekä maatalouden rakennetuista annetussa laissa että porotalouden rakennetukilaissa on siirretty lakiin. Viittaamalla kolttalaissa viimeksi mainitun lain vastaaviin säännöksiin täyttyy myös kolttalaissa tältä osin lailla säätämisen vaatimus. Muutoin asetusvaltuudet edelleen ainoastaan täydentävät laissa olevaa perussäännöstä ja Maaseutuvirastolle annetut valtuudet määräysten antamiseen koskee teknisluonteisia seikoja.

Lakiehdotusten asetusvaltuudet noudattavat sitä linjaa, jonka perustuslakivaliokunta on omaksumut maataloustukia koskevan lainsäädännön osalta (PeVL 41/2006 - HE 192/2006, PeVL 16/2007 - HE 113/2007).

Esitystä laadittaessa on otettu huomioon perustuslaissa turvatut oikeudet. Näistä lähtökohdista katsotaan, että lakiehdotus voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 31 §:n 3 momentti, 34 §:n 1 momentin 5 kohta, 53 §:n 5 momentti, 19 luku ja 113 §:n 2 momentti, *muutetaan* 2 ja 3 §, 6 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta sekä 3 momentti, 8, 10, 11, 22 ja 26 §, 36 §:n 2 momentin 1 kohta, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n otsikon ruotsinkielinen sanamuoto, 38 §:n 1 kohta, 43 §:n 1 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti, 48 ja 49 §, 52 §:n 2 momentin 2 kohta, 57 §, 61 §:n 1 momentti, 70 §:n 4 momentti, 73 §:n 3 momentti, 89 §, 91 §:n 2 momentin 3 kohta, 92 §, 94 §:n 2 ja 5 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 111, 114 ja 117 § sekä
lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 14 a §, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen ja toimintaedellytysten parantamiseksi ja kehittämiseksi myönnettävään tukeen, joka rahoitetaan kokonaan tai osittain Euroopan unionin varoista tai yksinomaan kansallisista varoista. Kalastukseen tätä lakia sovelletaan erityisten etuuksien osalta. Tätä lakia ei sovelleta Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen perusteella rakennettavan poroaidan rahoittamiseen eikä sen ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin.

Maatalouden rakenteen parantamiseen myönnettävistä tuista säädetään maatalouden rakennetuista annetussa laissa (1476/2007). Tätä lakia kuitenkin sovelletaan, jos porotalous- tai luontaiselinkeinotilalla harjoitettavasta maataloudesta saatava yrittäjätulo alittaa vähimmäismäärän, joka on edellytyksenä tuen myöntämiseksi mainitun lain tai sen nojalla säädetyn perusteella tai jos porotalouden osuus kyseisestä yrittäjätulosta yksinään ylittää mainitun vähimmäismäärän.

Porotaloustuotteen ja muun maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupanpitämiseen sekä porotalous- tai luontaiselinkeinotilan toiminnan laajentamiseen porotalouden tai muun luontaiselinkeinon ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa (28/2014). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin paliskuntien teurastamojen peruskorjausinvestointeihin ja sellaiseen tilalla tapahtuvaan toimintaan, joka on tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten.

HE 81/2015 vp

Lakia ei sovelleta tukeen eikä korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle tuotantotoiminnasta luopumiseen. Lakia ei sovelleta hankkeeseen eikä toimenpiteeseen, jota on tuettu kolttalain (253/1995) nojalla.

Erityisiä etuuksia lukuun ottamatta lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan meri- ja kalatalousrahaston varoista rahoitettavaan tukeen eikä Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvaan toimenpiteeseen.

3 §

Tukijärjestelmät

Tässä laissa tukijärjestelmillä tarkoitetaan:

- 1) elinkeinonharjoittajan investointitukea;
- 2) nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea;
- 3) elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea;
- 4) paliskunnan investointitukea;
- 5) paliskunnan aitojen kunnossapitotukea;
- 6) tutkimusrahoitusta; ja
- 7) erityisiä etuuksia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mihin 1 momentissa mainituista toiminnoista tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää.

4 §

Maantieteellinen soveltamisala

Tämän lain nojalla annettavaan valtioneuvoston asetukseen voidaan liittää kartta 2 momentissa tarkoitettusta alueesta.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *luontaiselinkeinolla* porotaloutta sekä muuta maataloutta; muuksi maataloudeksi katsotaan tällöin muun luontaiselinkeinon ohella pienimuotoisesti harjoitettu tavanomainen maataloustuotanto, ammattimainen metsästys, marjastus ja sienestys sekä, lukuun ottamatta kalastusta ja metsätaloutta, muu luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntäminen;

3) *luontaiselinkeinoon liittyvällä elinkeinolla* kalastusta ja metsätaloutta sekä sellaista elinkeinotoimintaa, jota harjoitetaan luontaiselinkeinon ohessa siltä osin kuin se koskee luontaiselinkeinoissa tarvittavien välineiden valmistusta ja kunnostamista, luontaiselinkeinoa hyödyntävää palvelutoimintaa taikka luontaiselinkeinosta saatujen tuotteiden jalostamista;

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset luontaiselinkeinoksi katsottavasta maataloudesta sekä porotalous- ja luontaiselinkeinotiloista. Valtioneuvoston asetuksella annetaan myös tarkemmat säännökset luontaiselinkeinoon liittyvistä elinkeinoista sekä

siitä, miten nämä voidaan ottaa huomioon porotalous- ja luontaiselinkeinoyrityksen tukikehitystä arvioitaessa.

3 luku

Tuen saamisen yleiset edellytykset

10 §

Tuen saaja

Elinkeinon harjoittamiseen liittyvää tukea, asunnonrakentamistukea sekä erityisiä etuuksia voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle. Paliskunnalle voidaan myöntää investointitukea ja paliskunnan aitojen kunnossapitotukea. Tutkimusrahoitusta voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, yksityis- ja julkisoikeudelliselle yhteisölle sekä säätiölle.

Tukea voidaan myöntää samaan toimenpiteeseen useammalle luonnolliselle henkilölle yhdessä, jos nämä kaikki täyttävät tuen myöntämisen edellytykset.

Luonnollisen henkilön on tukea hakiessaan oltava 18 vuotta täyttänyt. Asuinrakennuksen rakentamiseen, laajentamiseen tai peruskorjaukseen ei myönnetä tukea 60 vuotta täyttäneelle eikä muuta tukea 65 vuotta täyttäneelle.

Paliskunnalle voidaan myöntää tukea vain, jos se täyttää poronhoitolaissa sille asetetut velvoitteet.

11 §

Tuettavan toimenpiteen aloittaminen

Elinkeinonharjoittajan investointitukea, elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea, paliskunnan investointitukea ja tutkimusrahoitusta ei myönnetä sellaiseen elinkeinonharjoittajan, paliskunnan tai tutkimusrahoituksen hakijan toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu. Paliskunnan aitojen kunnossapitotukea ei myönnetä, jos kunnossapito on aloitettu ennen kuin hakemus on tullut vireille. Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea ei myönnetä, jos tilanpito on aloitettu ennen kuin tukihakemus on tullut vireille.

Edellä 1 momentista poiketen paliskunnalle voidaan myöntää tukea sellaiseen investointiin, jonka toteuttamisen aloittaminen on ollut välttämätöntä muulle taholle kuin porotalouden harjoittajalle aiheutuvan vahingon estämiseksi tai paliskunnasta riippumattomasta syystä tuhoutuneen tai rikkoutuneen aidan korvaamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, milloin toimenpide katsotaan aloitetuksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset myös siitä, milloin aloittaminen on välttämätöntä 2 momentissa tarkoitettusta syystä.

14 a §

Avustuksen muodot

Mitä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 13 §:ssä säädetään tuen muodoista, sovelletaan tässä laissa tarkoitettuihin tukijärjestelmiin. Kertakorvausta lukuun ottamatta edellä tarkoitettuja tuen muotoja voidaan avustuksen lisäksi käyttää myös lainamuotoiseen tukeen.

HE 81/2015 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset avustusmuodoista, niiden määräytymisen perusteista, vahvistamisesta, käyttökohteista ja valintamenettelystä sekä käytettävistä enimmäistukimääristä ja -osuuksista. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvityksistä, jotka tuenhakijan on esitettävä asianomaisen avustusmuodon käytön tueksi, sekä siitä, miten näiden selvitysten perusteella tuki lasketaan.

22 §

Liiketoimintasuunnitelma

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää tuen kohteena olevaa porotalouden harjoittamista koskevan suunnitelman (*liiketoimintasuunnitelma*), johon on sisällytetty myös luontaiselinkeinoon liittyvien elinkeinojen tiedot haettaessa tukea tilanpidon aloittamiseen. Liiketoimintasuunnitelmaan on sisällyttävä 15—21 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ja tuettavaa toimenpidettä koskevat tiedot. Lisäksi suunnitelmaan on sisällyttävä toimenpiteeseen nähden tarkoituksenmukaisessa laajuudessa porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamista koskevat tavoitteet, keinot tavoitteiden saavuttamiseksi sekä arvio toiminnan kehityksestä. Jos tukea haetaan vähäiseen investointiin, ei liiketoimintasuunnitelmaa tarvitse esittää.

Liiketoimintasuunnitelmassa on esitettävä 17 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sitoumuksen täyttämiseksi suoritettavat toimenpiteet.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset liiketoimintasuunnitelman sisällöstä sekä siitä, milloin sitä ei edellytetä.

26 §

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuen edellytykset

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää porotalouden harjoittajalle, joka saatuaan hallintaansa porotaloustilan ensimmäistä kertaa ryhtyy tilalla porotaloudesta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi. Tukea voidaan myöntää myös muun luontaiselinkeinojen harjoittajalle, joka saatuaan hallintaansa muun luontaiselinkeinojen harjoittamiseen soveltuvan tilan ryhtyy tilalla ensimmäistä kertaa porotalouden yhteydessä muun luontaiselinkeinojen harjoittajaksi.

Aloitustukea ei myönnetä sille, joka tukea hakiessaan on täyttänyt 41 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset aloitustuella tuettavasta toiminnasta ja aloittamisen ajankohdasta.

36 §

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Luotonantaja voi myöntää valtionlainana sellaisen lainan:

1) jonka laina-aika on enintään 25 vuotta;

HE 81/2015 vp

37 §

Valtionlainaan sisältyvä tuki

Valtionlainaan sisältyvänä tukena voidaan myöntää korkoetuus, korkovapaus, lyhennyksen vapaavuosi tai vapautus velvollisuudesta hankkia valtionlainalle vakuus. Valtionlainan tukimuotoja voidaan yhdistää samassa valtionlainassa.

38 §

Korkotuen myöntämisen edellytykset

Korkotukea voidaan myöntää valtion talousarviossa vuosittain vahvistetun korkotukilainojen myöntämisvaltuuden rajoissa sellaista luottoa varten, jonka:

- 1) laina-aika on enintään 25 vuotta;
-

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Muu tuettava toimenpide kuin tutkimus- tai selvityshanke on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Nuorelle porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajalle elinkeinon aloittamiseen myönnetyn tuen tuettavana toimenpiteenä pidetään tällöin tilan ja porojen hankintaa. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos se on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Käytettäessä tukea tavaroiden tai palveluiden hankintaan taikka urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä maatalouden rakennetuista annetun lain 20 §:n 1, 5 ja 6 momentissa ja 40 a §:ssä säädetään.

45 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tuen saajan on säilytettävä tuettavaa toimenpidettä koskeva kirjanpitoaineisto siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Jos kysymys on Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, kirjanpitoon liittyvä aineisto on säilytettävä vähintään kolme vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa ohjelman viimeisen Euroopan unionin rahoitusosuuden maksun.

HE 81/2015 vp

48 §

Tukihakemus

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakija tunnistetaan verkkopalvelussa käyttäen vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain (617/2009) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista. Tukihakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Lomakkeella tehty hakemus arkistoidaan sähköisenä, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, 2 momentissa tarkoitetuista liitteistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta ja sähköisen hakemisen menettelyistä.

49 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos määräaika ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijakoittain. Tukihakemus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja tukijaksoista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.

Toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla toisin säädetä.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Neuvotteluissa on käsiteltävä seuraavia asioita:

2) varojen ohjaaminen porotalouteen ja muihin luontaiselinkeinoihin;

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan

käyttäen 48 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasoa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Maksuhakemukseen on liitettävä avustuksen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Asuntorakentamiseen myönnetyn tuen maksamisen edellytyksenä on tilinpitoasiakirjojen sijaan kuitenkin hyväksyttävien kustannusten mukaista rakentamista koskevan valmiusasteen osoittaminen.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä valmiusasteen osoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

61 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 57 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä 57 §:n 3 momentissa tarkoitettut asiakirjat. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

70 §

Valtionlainojen varojen välittäminen

Muutokset, jotka tehdään valtionlainaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä, tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

73 §

Valtionvastuu

Valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumuksella.

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

91 §

Seurannan tietojärjestelmä

Seurannan tietojärjestelmään voidaan tallentaa seuraavat hakijaa, tuen saajaa, tuettavaa toimenpidettä sekä tuen käyttöä koskevat tiedot:

3) liiketoimintasuunnitelmaan ja rakentamista koskevaan suunnitelmaan sisältyvät tiedot;

92 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta taikka valtionlainan tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtiontakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Valtionlainaa koskevia tietoja on säilytettävä niin kauan kuin luottolaitoksella on valtionlainaa koskeva saaminen lainansaa-jalta tai, jos luotonantaja on hakenut valtionlainan hyvitystä Maaseutuvirastolta, kunnes hyvitystä koskeva hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään lisäksi viisi vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa ohjelman viimeisen Euroopan unionin rahoitusosuuden maksun.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi ulkopuolinen tilintarkastaja voidaan valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastaava tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tarkastusta. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, liiketoimintasuunnitelmaa, harjoitettua elinkeinoa tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei voi poiketa antamastaan ennakkotiedosta, jollei hakija ole toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin on ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan esittänyt tai jos hakija on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

111 §

Päätöksen maksullisuus

Tässä laissa tarkoitettu päätös on hakijalle ja tuen saajalle maksuton. Metsähallituksen päätökseen erityisestä etuudesta ja 97 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ennakkotietoa koskevaan päätökseen sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään, kuitenkin niin, että siltä osin kuin päätös koskee erityiseen etuuteen sisältyvää tukea, päätös on maksuton.

114 §

Tekninen apu

Teknisen avun käyttämisestä tässä laissa tarkoitettun tuen toimeenpanoon sovelletaan, mitä teknisen avun käyttämisestä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 65 §:ssä säädetään.

117 §

HE 81/2015 vp

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.
Tällä lailla kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki (45/2000).
Tätä lakia sovelletaan 3 §:ssä tarkoitettuihin tukijärjestelmiin, jotka on otettu käyttöön valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.
Tällä lailla kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 2 ja 8 §:n muuttamisesta annettu laki (32/2014).
Tämän lain 11 §:n 2 momenttia ei sovelleta, ellei Euroopan komissio ole antanut siihen suostumustaan.

2.

Laki

kolttalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kolttalain (253/1995) 5 §:n 2 momentti, 15 §:n 4 momentti, 16 §, 19 §:n 3 momentti ja 59—62 §, sellaisina kuin niistä ovat 60 §:n 1 momentti ja 61 § laissa 296/2001,

muutetaan 3 ja 8 §, 9 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 10 §, 3 luvun otsikko, 15 §:n otsikko ja 1 momentti, 17 ja 18 §, 19 §:n 1 momentti sekä 20, 40, 64 ja 65 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 § osaksi laissa 55/2000, 18 ja 20 § laissa 1474/2009, 64 § laissa 83/2014 ja 65 § laeissa 276/2004 ja 427/2007, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b §. 9 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 13 a ja 13 b § sekä 3 a ja 3 b luku, 18 §:n edelle uusi luvun otsikko sekä lakiin uusi 19 a ja 39 a § seuraavasti:

2 a §

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja ohjelmaan

Mitä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), jäljempänä *porotalouden rakennetukilaki*, 5 §:ssä tai sen nojalla taikka mainitun lain 8 §:ssä säädetään, sovelletaan myönnettäessä tässä laissa tarkoitettuja tukia.

2 b §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Mitä porotalouden rakennetukilain 7 §:ssä tai sen nojalla säädetään, sovelletaan myönnettäessä tässä laissa tarkoitettuja tukia.

3 §

Yritystoiminta

Luontaiselinkeinolla tarkoitetaan tässä laissa porotaloutta ja muuta maataloutta; maataloudeksi katsotaan tällöin muun luontaiselinkeinon ohella pienimuotoisesti harjoitettu tavanomainen maataloustuotanto, ammattimainen metsästys, marjastus ja sienestys sekä, lukuun ottamatta kalastusta ja metsätaloutta, muu luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntäminen.

Tämä laki koskee myös muuta pienyritystoimintaa, joka työllistää yrittäjän ja hänen perheenjäsentensä lisäksi muita henkilöitä, alkutuotanto mukaan luettuna enintään kolmea vuosi-työpaikkaa vastaavasti. Jos yrityksen toiminnalla on erityistä merkitystä kolttien toimeentulolle, voidaan edellä tarkoitettua suurempaankin toimintaan myöntää avustusta, tuettua lainaa tai valtiontakausta.

HE 81/2015 vp

8 §

Eräät muun lainsäädännön mukaiset tukitoimenpiteet

Koltta-alueella toimivia paliskuntia tuetaan porotalouden rakennetukilain mukaisesti.

Edellä 5 §:ssä tarkoitetulle koltalle, joka täyttää porotalouden rakennetukilain 15 ja 17 §:ssä sekä elinkeinotoiminnan osalta 21—23 §:ssä tarkoitetut edellytykset, myönnetään tuki porotaloutta ja muuta maataloutta koskevaan investointiin ja tilanpidon aloittamiseen noudattaen, mitä porotalouden rakennetukilain säädetään.

Muuta kuin maataloutta ja kalastusta koskevaan 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yritystoimintaan tuki myönnetään noudattaen, mitä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa (28/2014) säädetään, kuitenkin niin, että tuki rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista. Toimenpiteeseen voidaan myöntää avustuksen lisäksi tässä laissa tarkoitettua tuettua lainaa ja valtiontakausta.

Kalastuksen tukemisesta säädetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1093/2014). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin 9 §:ssä tarkoitettuihin kalastusta koskeviin erityisiin oikeuksiin sekä tällaisen oikeuden perusteella rakentamiseen myönnettävään tukeen.

9 §

Eriyiset etuudet

Metsähallituksen luvalla voidaan 1 momentin 1, 2, 4 ja 7 kohdassa tarkoitettuja etuuksia erityisestä syystä antaa myös kolttien muodostamille yhteisöille. Metsähallitus voi myöntää 3 kohdassa tarkoitetun etuuden myös kalataloutta harjoittavalle yhteisölle sekä 6 kohdassa tarkoitetun etuuden paikalliselle paliskunnalle. Lupa voidaan myöntää vain, jos lupa etuuden arvo huomioon ottaen voidaan myöntää Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena.

Edellä 1 momentin 3 ja 5 kohdassa tarkoitetun luvan saa myöntää vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai jäkälän keräämistä on pidettävä koltan ja hänen perheensä omassa taloudessa käytettäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden saamiseksi tarpeellisenä. Porotaloutta lukuun ottamatta sama rajoitus koskee 1 momentin 4, 6 ja 7 kohdassa tarkoitettua toimintaa.

Mitä porotalouden rakennetukilain 87 §:n 2 momentissa tai 3 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään lausunnoista ja luvan siirtämisestä, sovelletaan 1 momentissa tarkoitettuihin oikeuksiin.

2 luku

Lainat ja muut tukitoimenpiteet

10 §

Investointien ja asuinolojen parantamisen tukeminen

Lukuun ottamatta 2 kohdan mukaisia tukikohteita valtionlainaa, korkotukea, valtiontakausta ja avustusta voidaan myöntää 8 §:ssä tarkoitettujen lakien mukaisesti seuraaviin tarkoituksiin:

- 1) investointilainaa ja -avustusta:
 - a) luontaiselinkeino- ja muussa pienyritystoiminnassa tarpeellisen kiinteän ja irtaimen käyttöomaisuuden hankintaan;

b) luontaiselinkeino- ja muussa pienyritystoiminnassa tarpeellisten tuotanto-, varasto-, majoitus- ja palvelurakennusten, 9 §:ssä tarkoitettujen rakenteiden sekä niihin kuuluvien laitteiden samoin kuin muiden vastaavien rakennelmien rakentamista, laajentamista ja parannustyötä varten sekä työympäristön parantamiseen, perinneympäristön säilyttämiseen ja ympäristön-suojelullisiin investointeihin;

c) maatalouskelpoisen maan aitauskustannuksia sekä pellon ja laitumen raivaamista ja kunnostamista varten;

d) tienetekoon, vedenhankintaan, viemärointiin ja sähköistämiseen;

2) asuntolainaa ja avustusta asuinrakennuksen ja siihen liittyvien talousrakennusten rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta varten sekä asuinympäristön parantamista ja niiden yhteydessä myös perinneympäristön säilyttämistä varten.

Myönnettäessä tukea tämän lain nojalla muuhun 8 §:n mukaisesti tuettavaan investointiin, asuinolojen parantamiseen taikka 7 §:ssä tarkoitetuille yhteisöille tai 13 §:ssä tarkoitettuihin hankkeisiin sovelletaan sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, porotalouden rakennetukilain 9, 11—13, 15 ja 17 §:ää sekä 13 lukua.

Mitä porotalouden rakennetukilain 19—23 §:n mukaan poronhoito- ja luontaiselinkeinoalueella sovelletaan porotalous- ja luontaiselinkeinotilaan, sovelletaan kolttaluonnetta vastaavalla tavalla kolttatilaan. Avustuksen, valtionlainan, korkotuen ja valtiontakauksen myöntämisestä ja myöntämisen edellytyksistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain nojalla myönnettyä avustusta ei saa ulosmitata.

13 a §

Avustuksen enimmäismäärä

Avustusta 10 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin voidaan myöntää enintään 60 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Jos samaan tarkoitukseen myönnetään sekä avustusta että korkotukea tai valtiontakausta, johon sisältyy tukea, avustuksen, korkotuen ja valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrä yhteensä ei saa ylittää 1 momentissa tarkoitettua enimmäismäärää eikä avustuksen ja korkotuen tai valtiontakauksen kohteena olevan lainan määrä yhteensä toimenpiteen hyväksyttäviä kustannuksia.

Jos samaan tarkoitukseen myönnetään sekä avustusta että valtionlainaa, ei avustuksen ja valtionlainan määrä yhteensä saa ylittää toimenpiteen hyväksyttäviä kustannuksia.

3 luku

Valtionlainan edellytykset ja ehdot

13 b §

Lainan myöntämisen edellytykset

Laina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää lainan enimmäismäärästä.

HE 81/2015 vp

15 §

Lainan enimmäismäärä

Lainaa voidaan myöntää enintään 85 prosenttia omaisuuden hankintahinnasta tai hyväksyttävistä kustannuksista sen mukaan, kumpi niistä on alempi.

17 §

Lainan muut ehdot

Lainaan sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 62 §:ssä, 63 §:n 1 ja 3—5 momentissa, 65 ja 72 säädetään luotonantajasta ja 65 §:ssä lainan siirtämisestä ja lainaehtojen muuttamisesta.

3 a luku

Korkotuen ehdot

17 a §

Korkotuen enimmäismäärä

Korkotukea voidaan myöntää enintään 40 prosenttia toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista.

Korkotukea ei makseta lainalle, jonka määrä ylittää toimenpiteen hyväksyttävät kustannukset.

17 b §

Korkotuen muut ehdot

Korkotukilainaan ja siihen liittyvään korkotukeen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 35 §:n 1 momentissa ja 38—40 §:ssä säädetään.

3 b luku

Valtiontakauksen edellytykset ja ehdot

17 c §

Valtiontakauksen kohteena olevan lainan myöntäminen

Valtiontakaus voidaan myöntää sellaista lainaa varten, jonka myöntää maatalouden rakennetuista annetun lain 16 §:n mukaisesti hyväksytty luotonantaja.

Hyväksytty luotonantaja voi myöntää valtiontakauksen kohteena olevan lainan sen jälkeen, kun valtiontakaukseen koskeva päätös on tehty.

HE 81/2015 vp

17 d §

Valtiontakaus

Tuotannolliseen investointiin tai asunnon rakentamiseen myönnetylle korkotukilainalle tai muulle hyväksytyyn luotonantajan myöntämälle lainalle voidaan myöntää valtiontakaus noudattaen, mitä säädetään valtiontakauksesta porotalouden rakennetukilain 12 ja 18 luvussa.

3 c luku

Haku- ja myöntömenettely sekä seuranta ja valvonta

18 §

Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Avustuksen, valtionlainan, korkotuen ja valtiontakauksen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen myöntää hakemuksesta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Tuen myöntämistä koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 47—52 §:ssä, 53 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 54 ja 55 §:ssä säädetään. Valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskevalla päätöksellä hyväksytään valtionlainan tai korkotukilainan taikka valtiontakauksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot sekä valtiontakauksen määrä ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Avustuksen maksamista koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 57 ja 58 §:ssä säädetään.

Valtionlainan allekirjoittamiseen sekä sen nostamista koskevaan hakemukseen ja lainan maksamiseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 62 §:n 1 momentissa, 63 §:ssä ja 72 §:ssä säädetään.

Korkotukea ja valtiontakaukseen liittyvää tukea koskevaan hakemukseen sekä korkotuen maksamiseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 64 ja 65 §:ssä, 66 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 71 ja 72 §:ssä säädetään.

19 §

Rakentamisen ohjeet ja tarkastukset

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tätä lakia ja sen nojalla annettua valtioneuvoston asetusta tarkempia säännöksiä tämän lain nojalla tuettavasta rakentamisesta.

19 a §

Tuen seuranta

Tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen ja erityisiin etuuksiin sovelletaan porotalouden rakennetukilain 21 lukua.

HE 81/2015 vp

20 §

Valvonta

Tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen ja erityisiin etuuksiin sovelletaan porotalouden rakennetukilain 22 lukua.

39 a §

Korkotuen ja muun etuuden takaisinperiminen ja korkotukilainan irtisanominen

Mitä avustuksen takaisinperimisestä säädetään 39 ja 40 §:ssä, sovelletaan myös korkotukilainan korkotukeen, valtiontakaukseen sisältyvään tukeen sekä erityisenä etuutena myönnettyyn tukeen.

Jos korkotukilaina on lainvoimaisella päätöksellä päätetty periä takaisin tuen saajalta, luotonantaja saa irtisanoa korkotukilainan osaksi tai kokonaan.

40 §

Takaisinperintä- ja viivästyskorko

Palautettavaksi tai takaisinperittäväksi määrätyn määrän korkoon ja viivästyskorkoon sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 99 ja 100 §:ssä säädetään.

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ä.

64 §

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Luottojen maksuhelpotuksia sekä avustuksen ja muun tuen myöntämistä koskevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökset ovat kuitenkin maksuttomia.

65 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tukimuodoista, tuen myöntämisen perusteista, tukien kohdentamisesta, tukitasoista ja enimmäismääristä sekä sopimukseen perustuvien tukien yleisistä ehdoista ja siitä, miten tuki voidaan eriyttää alueittain.

Maaseutuvirasto antaa määräykset kauppakirja- ja velkakirjakaavoista, hakemus- ja päätöskaavoista sekä muista tämän lain toimeenpanoa varten tarpeellisista kaavoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 2016.

Tällä lailla kumotaan kolttalain 8 §:n muuttamisesta annettu laki (992/2011).

HE 81/2015 vp

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin muita kuin erityisiä etuuksia koskeviin hakemuksiin, myönnettyihin tukiin, lupiin ja lainoihin, syntyneisiin valtionsaamisiin sekä sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 2 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 29/2014, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseen myönnettävistä tuista säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) ja kolttalaissa (253/1995). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin, jos henkilön eloporumäärä alittaa pääasiallisen toimeentulon antavan eloporojen määrän tai jos henkilön yksinomaan porotaloudesta saama yrittäjätulo ei ylitä tässä laissa tai sen nojalla säädetyn maataloudesta saatavan yrittäjätulon vähimmäismäärää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 2016.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin hakemuksiin sekä ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyihin tukiin ja tehtyihin sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki

maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen tukeen tai korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle maatalouden tuotantotoimintaan, toiminnasta luopumiseen tai maatalouden rakenteen parantamiseen taikka ympäristötukena, luonnonhaittakorvauksena tai niitä vastaavana tukena tai korvauksena. Porotalous luetaan tällöin maataloudeksi. Lakia ei sovelleta Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahaston), Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tai hallinnointilain 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettussa yleisasetuksessa säädetyistä muista Euroopan unionin rahastoista kuin maaseuturahastosta taikka muista Euroopan unionin rahoitusvälineistä rahoitettavaan tukeen. Tätä lakia ei myöskään sovelleta työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin maaseudun kehittämistä koskeviin valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin tai muihin hankkeisiin eikä maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetussa laissa (1413/2011) tarkoitettuihin hankkeisiin, jotka rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista ja jotka eivät perustu hallinnointilain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ohjelmaan, eikä sellaiseen kolttalaueen palvelujen kehittämiseen, josta säädetään kolttalain (253/1995) 13 §:ssä. Muuten tätä lakia sovelletaan kolttalain toimeenpanoon siten, kuin kolttalain 8 §:n 3 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin hakemuksiin sekä ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyihin tukiin ja tehtyihin sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 2015

Pääministeri

Juha Sipilä

Elinkeinoministeri Olli Rehn

1.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 31 §:n 3 momentti, 34 §:n 1 momentin 5 kohta, 53 §:n 5 momentti, 19 luku ja 113 §:n 2 momentti, *muutetaan* 2 ja 3 §, 6 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta sekä 3 momentti, 8, 10, 11, 22 ja 26 §, 36 §:n 2 momentin 1 kohta, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 1 kohta, 43 §:n 1 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti, 48 ja 49 §, 52 §:n 2 momentin 2 kohta, 57 §, 61 §:n 1 momentti, 70 §:n 4 momentti, 73 §:n 3 momentti, 89 §, 91 §:n 2 momentin 3 kohta, 92 §, 94 §:n 2 ja 5 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 111, 114 ja 117 § sekä *lisätään* 4 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 14 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen ja toimintaedellytysten parantamiseksi ja kehittämiseksi myönnettävään tukeen, joka rahoitetaan kokonaan tai osittain Euroopan unionin varoista tai yksinomaan kansallisista varoista.

Maatalouden rakenteen parantamiseen myönnettävistä tuista säädetään maatalouden rakennetuista annetussa laissa (1476/2007). Tätä lakia voidaan kuitenkin soveltaa, jos porotalous- tai luontaiselinkeinotilalla harjoitettavasta muusta alkutuotannosta kuin porotaloudesta saatava tulo alittaa vähimmäismäärän, joka on edellytyksenä tuen myöntämiseksi mainitun lain nojalla. Alkutuotannosta saataviin tuloihin ei tällöin kuitenkaan lueta metsätalouden tuloja.

Tätä lakia sovelletaan porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen ja toimintaedellytysten parantamiseksi ja kehittämiseksi myönnettävään tukeen, joka rahoitetaan kokonaan tai osittain Euroopan unionin varoista tai yksinomaan kansallisista varoista. *Kalastukseen tätä lakia sovelletaan erityisten etuuksien osalta. Tätä lakia ei sovelleta Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen perusteella rakennettavan poroaidan rahoittamiseen tai sen ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin.*

Maatalouden rakenteen parantamiseen myönnettävistä tuista säädetään maatalouden rakennetuista annetussa laissa (1476/2007). Tätä lakia kuitenkin sovelletaan, jos porotalous- tai luontaiselinkeinotilalla harjoitettavasta *maataloudesta* saatava *yrittäjätulo* alittaa vähimmäismäärän, joka on edellytyksenä tuen myöntämiseksi mainitun lain tai sen nojalla säädetyn perusteella *tai jos porotalouden osuus kyseisestä yrittäjätulosta yksinään ylittää mainitun vähimmäismäärän.*

Porotaloustuotteen ja muun maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja markkinointiin sekä porotalous- tai luontaiselinkeinotilan toiminnan laajentamiseen porotalouden tai muun luontaiselinkeinon ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetussa laissa (1443/2006). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin paliskuntien teurastamojen peruskorjausinvestointeihin ja sellaiseen tilalla tapahtuvaan toimintaan, joka on tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten.

Lakia ei sovelleta tukeen tai korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle tuotantotoiminnasta luopumiseen. Lakia ei sovelleta hankkeeseen tai toimenpiteeseen, jota on tuettu kolttalain (253/1995) nojalla.

Lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan meri- ja kalatalousrahaston varoista rahoitettavaan tukeen eikä sellaiseen Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvaan toimenpiteeseen, johon voidaan myöntää tukea muun kalatalouden tukea koskevan lainsäädännön nojalla.

3 §

Tukijärjestelmät

Tässä laissa tukijärjestelmällä tarkoitetaan:

- 1) elinkeinonharjoittajan investointitukea;
- 2) nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustutukea;
- 3) elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea;
- 3) paliskunnan investointitukea;
- 4) paliskunnan aitojen kunnossapitotukea;
- 5) vapaaehtoista velkajärjestelyä;
- 6) tutkimusrahoitusta; ja
- 7) erityisiä etuuksia.

Porotaloustuotteen ja muun maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupanpitämiseen sekä porotalous- tai luontaiselinkeinotilan toiminnan laajentamiseen porotalouden tai muun luontaiselinkeinon ulkopuolelle myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa (28/2014). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin paliskuntien teurastamojen peruskorjausinvestointeihin ja sellaiseen tilalla tapahtuvaan toimintaan, joka on tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten.

Lakia ei sovelleta tukeen eikä korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle tuotantotoiminnasta luopumiseen. Lakia ei sovelleta hankkeeseen eikä toimenpiteeseen, jota on tuettu kolttalain (253/1995) nojalla.

Erityisiä etuuksia lukuun ottamatta lakia ei myöskään sovelleta Euroopan unionin rakennerahastojen tai Euroopan meri- ja kalatalousrahaston varoista rahoitettavaan tukeen eikä Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvaan toimenpiteeseen.

3 §

Tukijärjestelmät

Tässä laissa tukijärjestelmillä tarkoitetaan:

- 1) elinkeinonharjoittajan investointitukea;
- 2) nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustutukea;
- 3) elinkeinonharjoittajan asunnonrakentamistukea;
- 4) paliskunnan investointitukea;
- 5) paliskunnan aitojen kunnossapitotukea;
- 6) tutkimusrahoitusta; ja
- 7) erityisiä etuuksia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mihin 1 momentissa mainituista toiminnoista tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää.

4 §

Maantieteellinen soveltamisala

4 §

Maantieteellinen soveltamisala

Valtioneuvoston asetukseen voidaan liittää kartta 2 momentissa tarkoitettusta alueesta.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *luontaiselinkeinoilla* poronhoitoa, kalastusta ja metsästystä, muun luontaiselinkeinon ohella harjoitettavaa pienimuotoista maa- ja metsätaloutta sekä muuta luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntämistä, kuten ammattimaista marjastusta ja sienestystä;

3) *luontaiselinkeinoon liittyvällä elinkeinolla* sellaista elinkeinotoimintaa, jota harjoitetaan luontaiselinkeinon ohessa siltä osin kuin se koskee elinkeinoissa tarvittavien välineiden valmistusta ja kunnostamista, luontaiselinkeinoa hyödyntävää palvelutoimintaa taikka luontaiselinkeinosta saatujen tuotteiden jalostamista;

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, milloin maa- ja metsätaloutta pidetään pienimuotoisena ja milloin porotaloustilana tai luontaiselinkeinotilana voidaan pitää rakennuskelpoista kiinteistöä, *sekä porotaloustilan ja luontaiselinkeinotilan enimmäiskoosta*. Valtioneuvoston asetuksella annetaan myös tarkemmat säännökset luontaiselinkeinoon liittyvistä elinkeinoista.

8 §

Ohjelmaan sisältyvä tuki

Ohjelmaan sisältyvään tukeen sovelletaan, mitä maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista annetussa laissa (27/2014) säädetään.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *luontaiselinkeinolla* porotaloutta sekä muuta maataloutta; tällöin maataloudeksi katsotaan muun luontaiselinkeinon ohella pienimuotoisesti harjoitettu tavanomainen maataloustuotanto, ammattimainen metsästys, marjastus ja sienestys sekä kalastusta ja metsätaloutta lukuun ottamatta muu luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntäminen;

3) *luontaiselinkeinoon liittyvällä elinkeinolla* kalastusta ja metsätaloutta sekä sellaista elinkeinotoimintaa, jota harjoitetaan luontaiselinkeinon ohessa siltä osin kuin se koskee luontaiselinkeinoissa tarvittavien välineiden valmistusta ja kunnostamista, luontaiselinkeinoa hyödyntävää palvelutoimintaa taikka luontaiselinkeinosta saatujen tuotteiden jalostamista;

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset luontaiselinkeinoksi katsottavasta maataloudesta sekä porotalous- ja luontaiselinkeinotiloista. Valtioneuvoston asetuksella annetaan myös tarkemmat säännökset luontaiselinkeinoon liittyvistä elinkeinoista sekä siitä, miten nämä voidaan ottaa huomioon porotalous- ja luontaiselinkeinoyrityksen tukikelpoisuutta arvioitaessa.

8 §

Ohjelmaan sisältyvä tuki

Ohjelmaan sisältyvään tukeen sovelletaan, mitä maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista annetussa laissa (27/2014) säädetään.

10 §

Tuen saaja

Elinkeinon harjoittamiseen ja vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvää tukea, asuntorahoituksen tukea sekä erityisiä etuuksia voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle. Paliskunnalle voidaan myöntää investointitukea ja poroaitojen korjaustukea. Tutkimusrahoitusta voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, yksityis- ja julkisoikeudelliselle yhteisölle sekä säätiölle.

Tukea voidaan myöntää samaan toimenpiteeseen useammalle luonnolliselle henkilölle yhdessä, jos nämä kaikki täyttävät tuen myöntämisen edellytykset. *Vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvää tukea voidaan kuitenkin myöntää, jos veloista pääosin vastuussa oleva täyttää tuen myöntämisen edellytykset.*

Luonnollisen henkilön on tukea hakiessaan oltava 18 vuotta täyttänyt. *Maan tai kiinteistön hankintaan taikka* asuinrakennuksen rakentamiseen, laajentamiseen tai peruskorjaukseen ei myönnetä tukea 60 vuotta täyttäneelle eikä muuta tukea 65 vuotta täyttäneelle. *Vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvää tukea voidaan myöntää kuitenkin ikärajoista riippumatta.*

Paliskunnalle voidaan myöntää tukea vain, jos se täyttää poronhoitolaissa sille asetetut velvoitteet.

11 §

Tuettavan toimenpiteen aloittaminen

Jollei erityisestä syystä muuta johdu, porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajan taikka paliskunnan investointitukea, asunnonrakennustukea tai tutkimusrahoitusta ei myönnetä sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu. Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan kuitenkin myöntää enintään 18 kuukauden kuluessa porotalouden taikka muun luontaiselinkeinon harjoittamisen aloittamisesta.

10 §

Tuen saaja

Elinkeinon harjoittamiseen liittyvää tukea, asunnonrakentamistukea sekä erityisiä etuuksia voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle. Paliskunnalle voidaan myöntää investointitukea ja *paliskunnan aitojen kunnossapitotukea*. Tutkimusrahoitusta voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, yksityis- ja julkisoikeudelliselle yhteisölle sekä säätiölle.

Tukea voidaan myöntää samaan toimenpiteeseen useammalle luonnolliselle henkilölle yhdessä, jos nämä kaikki täyttävät tuen myöntämisen edellytykset.

Luonnollisen henkilön on tukea hakiessaan oltava 18 vuotta täyttänyt. Asuinrakennuksen rakentamiseen, laajentamiseen tai peruskorjaukseen ei myönnetä tukea 60 vuotta täyttäneelle eikä muuta tukea 65 vuotta täyttäneelle.

Paliskunnalle voidaan myöntää tukea vain, jos se täyttää poronhoitolaissa sille asetetut velvoitteet.

11 §

Tuettavan toimenpiteen aloittaminen

Elinkeinonharjoittajan investointitukea, elinkeinonharjoittajan *asunnonrakentamistukea*, paliskunnan investointitukea ja tutkimusrahoitusta ei myönnetä sellaiseen *elinkeinonharjoittajan, paliskunnan tai tutkimusrahoituksen hakijan* toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu. *Paliskunnan aitojen kunnossapitotukea ei myönnetä, jos kunnossapito on aloitettu ennen kuin hakemus on tullut vireille. Nuoren elinkeinonharjoittajan*

aloitustukea ei myönnetä, jos tilanpito on aloitettu ennen kuin tukihakemus on tullut viireille.

Edellä 1 momentista poiketen paliskunnalle voidaan myöntää tukea myös sellaiseen investointiin, jonka toteuttamisen aloittaminen on ollut välttämätöntä muulle taholle kuin porotalouden harjoittajalle aiheutuvan vahingon estämiseksi tai paliskunnasta riippumattomasta syystä tuhoutuneen tai rikkoutuneen aidan korvaamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, milloin toimenpide katsotaan aloitetuksi, ja siitä, milloin jo aloitettuun toimenpiteeseen voidaan erityisestä syystä myöntää tukea.

Edellä 1 momentista poiketen paliskunnalle voidaan myöntää tukea sellaiseen investointiin, jonka toteuttamisen aloittaminen on ollut välttämätöntä muulle taholle kuin porotalouden harjoittajalle aiheutuvan vahingon estämiseksi tai paliskunnasta riippumattomasta syystä tuhoutuneen tai rikkoutuneen aidan korvaamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, milloin toimenpide katsotaan aloitetuksi. *Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset myös siitä, milloin aloittaminen on välttämätöntä 2 momentissa tarkoitetusta syystä.*

14 a §

Avustuksen muodot

Mitä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 13 §:ssä säädetään tuen muodoista, sovelletaan tässä laissa tarkoitettuihin tukijärjestelmiin. Kertakorvausta lukuun ottamatta edellä tarkoitettuja tuen muotoja voidaan avustuksen lisäksi käyttää myös lainamuotoiseen tukeen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset avustusmuodoista, niiden määräytymisen perusteista, vahvistamisesta, käyttökohteista ja valintamenettelystä sekä käytettävistä enimmäistukimääristä ja -osuuksista. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvityksistä, jotka tuenhakijan on esitettävä asianomaisen avustusmuodon käytön tueksi, sekä siitä, miten näiden selvitysten perusteella tuki lasketaan.

22 §

Elinkeinosuunnitelma

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää tuen kohteena olevaa porotalouden harjoittamista koskevan suunnitelman (elinkeinosuunnitelma), johon on sisällytetty

22 §

Liiketoimintasuunnitelma

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää tuen kohteena olevaa porotalouden harjoittamista koskevan suunnitelman (liiketoimintasuunnitelma), johon on sisälly-

myös luontaiselinkeinoon liittyvien elinkeinojen tiedot haettaessa tukea tilanpidon aloittamiseen. Elinkeinosuunnitelmaan on sisällyttävä 15—21 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ja tuettavaa toimenpidettä koskevat tiedot. Lisäksi suunnitelmaan on sisällyttävä toimenpiteeseen nähden tarkoituksenmukaisessa laajuudessa porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamista koskevat tavoitteet, keinot tavoitteiden saavuttamiseksi sekä arvio toiminnan kehityksestä.

Elinkeinosuunnitelmassa on esitettävä 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen täyttämiseksi suoritettavat toimenpiteet.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset elinkeinosuunnitelman sisällöstä.

26 §

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuen edellytykset

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää porotalouden harjoittajalle, joka saa hallintaansa porotaloustilan ja joka ensimmäistä kertaa ryhtyy poronhoidosta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi. Tukea voidaan myöntää myös muun luontaiselinkeinoon harjoittajalle, joka saa hallintaansa muun luontaiselinkeinoon harjoittamiseen soveltuvan tilan ja ryhtyy ensimmäistä kertaa porotalouden yhteydessä muun luontaiselinkeinoon harjoittajaksi.

Aloitustukea ei myönnetä sille, joka tukea hakiessaan on täyttänyt 40 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset aloitustuella tuettavasta toiminnasta.

34 §

Tukimuodot

Tämän lain mukainen tuki elinkeinonhar-

etty myös luontaiselinkeinoon liittyvien elinkeinojen tiedot haettaessa tukea tilanpidon aloittamiseen. *Liiketoimintasuunnitelmaan* on sisällyttävä 15—21 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ja tuettavaa toimenpidettä koskevat tiedot. Lisäksi suunnitelmaan on sisällyttävä toimenpiteeseen nähden tarkoituksenmukaisessa laajuudessa porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamista koskevat tavoitteet, keinot tavoitteiden saavuttamiseksi sekä arvio toiminnan kehityksestä. *Jos tukea haetaan vähäiseen investointiin, ei liiketoimintasuunnitelmaa tarvitse esittää*

Liiketoimintasuunnitelmassa on esitettävä 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen täyttämiseksi suoritettavat toimenpiteet.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset *liiketoimintasuunnitelman* sisällöstä sekä siitä, milloin sitä ei edellytetä.

26 §

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuen edellytykset

Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukea voidaan myöntää porotalouden harjoittajalle, joka saatuaan hallintaansa porotaloustilan ensimmäistä kertaa ryhtyy *tilalla porotaloudesta* vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi. Tukea voidaan myöntää myös muun luontaiselinkeinoon harjoittajalle, joka *saatuaan* hallintaansa muun luontaiselinkeinoon harjoittamiseen soveltuvan tilan ryhtyy *tilalla* ensimmäistä kertaa porotalouden yhteydessä muun luontaiselinkeinoon harjoittajaksi.

Aloitustukea ei myönnetä sille, joka tukea hakiessaan on täyttänyt 41 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset aloitustuella tuettavasta toiminnasta ja aloittamisen ajankohdasta.

(kumotaan)

joittajalle voidaan myöntää:

5) luottojen ehtojen muutoksena vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä;

36 §

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Luotonantaja voi myöntää valtionlainana sellaisen lainan:
1) jonka laina-aika on enintään 30 vuotta;

36 §

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Luotonantaja voi myöntää valtionlainana sellaisen lainan:
1) jonka laina-aika on enintään 25 vuotta;

37 §

Valtionlainaan sisältyvä tuki

Valtionlainaan sisältyvänä tukena voidaan myöntää korkoetuus, korkovapaus, lyhennyksen vapaavuosi ja vapautus velvollisuudesta hankkia valtionlainalla vakuus. Valtionlainan tukimuotoja voidaan yhdistää samassa valtionlainassa.

37 §

Valtionlainaan sisältyvä tuki

Valtionlainaan sisältyvänä tukena voidaan myöntää korkoetuus, korkovapaus, lyhennyksen vapaavuosi tai vapautus velvollisuudesta hankkia valtionlainalle vakuus. Valtionlainan tukimuotoja voidaan yhdistää samassa valtionlainassa.

38 §

Korkotuen myöntämisen edellytykset

Korkotukea voidaan myöntää valtion talousarviossa vuosittain vahvistetun korkotukilainojen myöntämisvaltuuden rajoissa sellaista luottoa varten, jonka:
1) laina-aika on enintään 30 vuotta;

38 §

Korkotuen myöntämisen edellytykset

Korkotukea voidaan myöntää valtion talousarviossa vuosittain vahvistetun korkotukilainojen myöntämisvaltuuden rajoissa sellaista luottoa varten, jonka:
1) laina-aika on enintään 25 vuotta;

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Muu tuettava toimenpide kuin vapaaehtoinen velkajärjestely ja tutkimus- tai selvitys-

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Muu tuettava toimenpide kuin tutkimus- tai selvityshanke on kokonaisuudessaan toteutet-

hanke on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Nuorelle porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajalle elinkeinon aloittamiseen myönnetyn tuen tuettavana toimenpiteenä pidetään tällöin tilan ja porojen hankintaa. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos se on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

tava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Nuorelle porotalouden tai luontaiselinkeinon harjoittajalle elinkeinon aloittamiseen myönnetyn tuen tuettavana toimenpiteenä pidetään tällöin tilan ja porojen hankintaa. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos se on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen käyttämisestä tavaroiden tai palveluiden hankinnasta taikka urakalla teettämisestä säädetään julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007). Tuen saajan on esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta mainitussa laissa edellytetyllä tavalla.

44 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Käytettäessä tukea tavaroiden tai palveluiden hankintaan taikka urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä maatalouden rakennetuista annetun lain 20 §:n 1, 5 ja 6 momentissa ja 40 a §:ssä säädetään.

45 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tuen saajan on säilytettävä tuettavaa toimenpidettä koskeva kirjanpitoaineisto siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Jos kysymys on Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, kirjanpitoon liittyvä aineisto on säilytettävä vähintään kolme vuotta siitä, kun Euroopan unionin komissio suorittaa ohjelman viimeisen yhteisön rahoitusosuuden maksun.

45 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tuen saajan on säilytettävä tuettavaa toimenpidettä koskeva kirjanpitoaineisto siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Jos kysymys on Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, kirjanpitoon liittyvä aineisto on säilytettävä vähintään kolme vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa ohjelman viimeisen Euroopan unionin rahoitusosuuden maksun.

48 §

Tukihakemus

Tukea on haettava kirjallisesti. Muuta kuin tutkimusrahoitusta koskeva tukihakemus on tehtävä tarkoitusta varten vahvistetulle lomakkeelle. Hakemus on allekirjoitettava. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset sekä suunnitelmat. Hakemuksessa on esitettävä myös selvitys tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen käytettävästä yksityisestä rahoituksesta.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitetun tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä selvitysten ja suunnitelmien esitystavasta.

49 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Tukihakemus on toimitettava Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla

48 §

Tukihakemus

Tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakija tunnistetaan verkkopalvelussa käyttäen vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain (617/2009) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista. Tukihakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava.

Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat.

Hakemus liitteineen tallennetaan tietojärjestelmään ja käsitellään sen jälkeen pääosin sähköisesti. Lomakkeella tehty hakemus arkistoidaan sähköisenä, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, 2 momentissa tarkoitetuista liitteistä sekä suunnitelmien ja selvitysten esitystavasta ja sähköisen hakemisen menettelyistä.

49 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. *Jos määräaika ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain.* Tukihakemus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta ja tukijaksoista voidaan antaa tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. *Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukihakemuksen vastaanottamisen ja käsittelyn teknisestä järjestämisestä, hakemusasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä sekä lomakkeella tehtyjen tukihakemusten siirtämisestä tietojärjestelmään.*

Toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla

toisin säädetä.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Neuvotteluissa on käsiteltävä seuraavia asioita:

2) varojen ohjaaminen porotalouteen ja muihin luontaiselinkeinoihin;

toisin säädetä.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Neuvotteluissa on käsiteltävä seuraavia asioita:

2) varojen ohjaaminen porotalouteen ja muihin luontaiselinkeinoihin;

53 §

Tukipäätös

Nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustukea koskeva päätös on tehtävä 18 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

(kumotaan)

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen tai asunnonrakentamistuen taikka paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen saajan on haettava avustuksen maksua kirjallisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Maksuhakemus on allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan käyttäen 48 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkopalvelua. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella, joka on allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisällyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Maksuhakemukseen on liitettävä avustuksen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

61 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen

ta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisällyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Maksuhakemukseen on liitettävä avustuksen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. *Asuntorakentamiseen myönnetyn tuen maksamisen edellytyksenä on tilinpitoasiakirjojen sijaan kuitenkin hyväksyttävien kustannusten mukaista rakentamista koskevan valmiusasteen osoittaminen.*

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä *valmiusasteen osoittamisesta* annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

61 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. *Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 57*

tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

§:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä 57 §:n 3 momentissa tarkoitetut asiakirjat. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

70 §

Valtionlainojen varojen välittäminen

Muutokset, jotka tehdään valtionlainaan tämän lain mukaisessa vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä, yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä sekä yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä, tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

70 §

Valtionlainojen varojen välittäminen

Muutokset, jotka tehdään valtionlainaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä, tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

73 §

Valtionvastuu

Vapaaehtoinen velkajärjestely tai siihen verrattava muu järjestely taikka lainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumuksella.

73 §

Valtionvastuu

Valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumuksella.

19 luku

(kumotaan)

Vapaaehtoinen velkajärjestely

77 §

(kumotaan)

Valtionlainojen ja valtion myyntihintasaamisten vapaaehtoinen velkajärjestely

Sen estämättä mitä muualla tässä laissa säädetään, voidaan pysyviin taloudellisiin vaikeuksiin joutuneen lainansaajan taloudellisen tilanteen helpottamiseksi vapaaehtoisesti järjestellä valtionlainoja ja valtion myyntihintasaamisia.

Lainansaajan voidaan katsoa joutuneen pysyviin taloudellisiin vaikeuksiin, jos hän on tullut tai on ilmeisessä vaarassa tulla maksukyvyttömäksi eikä maksukykyä voida pysyvästi palauttaa:

1) myöntämällä korkotukilainojen ja valtionlainojen lyhennysmaksuille lykkäystä tai valtionlainoille korkovapautta; taikka

2) sellaisilla varoilla, jotka ovat saatavissa hakijan yrityspääomia haitallisesti vähentämättä.

Järjesteltävät lainat ja myyntihintasaamiset voivat perustua:

1) tähän lakiin;

2) porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslakiin tai sitä vastaavaan aikaisempaan lainsäädäntöön;

3) maaseutuelinkeinojen rahoituslakiin (329/1999) tai sitä vastaavaan aikaisempaan lainsäädäntöön;

4) maatilatalouden kehittämisrahastosta annettuun lakiin (657/1966);

5) muuhun lainsäädäntöön, joka koskee maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla valtion varoista myönnettyjä Valtiokonttorin hoidettaviksi siirrettyjä lainoja.

78 §

(kumotaan)

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytykset

Edellytyksenä velkajärjestelylle on, että sen odotetaan olennaisesti parantavan lainansaajan taloudellista tilannetta, velallisen tilanteesta ja toimenpiteistä sen parantamiseksi.

si on laadittu toteutettavissa oleva suunnitelma ja velallinen osallistuu itse toimenpiteisiin.

Ellei erityisiä syitä ole, velkajärjestelyä ei voida myöntää, jos hakijalle on jo aikaisemmin myönnetty vapaaehtoinen velkajärjestely. Uutta velkajärjestelyä ei kuitenkaan myönnetä viiden vuoden kuluessa edellisen velkajärjestelyn myöntämisestä.

Valtionlainoja ja valtion myyntihintasääntöjä voidaan järjestellä vain, jos lainansaajalle korkotukilainaa tai muuta lainaa myöntäneistä velkojista merkittävimmät omalta osaltaan osallistuvat velkojen järjestelyyn toimenpiteillä, jotka merkittäväällä tavalla alentavat lainansaajan velanhoitokuluja. Muiden osallistumista järjestelyyn ei kuitenkaan edellytetä, jos sanotut luotonantajat ovat viiden edeltäneen vuoden aikana jo olennaisesti järjestelleet saamisiaan lainansaajan lainanhoitokyvyn palauttamiseksi tai kysymys on suuresta määrästä pienten lyhytaikaisten velkojen velkojia.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset vapaaehtoisen velkajärjestelyn ja siihen sisältyvän tuen myöntämisen edellytyksistä.

79 §

(kumotaan)

Elinkeinotoiminnan lopettaneen henkilön velkajärjestelyn edellytykset

Elinkeinotoimintansa lopettaneen tai lopettavan lainansaajan velkoja voidaan vapaaehtoisesti järjestellä vain, jos lainansaajan asunnon säilyttämistä ei voida muutoin turvata. Vapaaehtoinen velkajärjestely ei estä suostumasta yrityksen saneerauksesta annetun lain 97 §:ssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 78 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn.

80 §

(kumotaan)

Toimenpiteet valtionlainan ja myyntihintasaamisen velkajärjestelyssä

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä voidaan pidentää valtionlainojen ja valtion

myyntihintasaamisten takaisinmaksuaikaa, alentaa korkoa sekä myöntää lyhennysten ja korkojen suorittamisesta maksuvapautusta tai lykkäystä. Tarkemmat säännökset velkajärjestelykeinojen käyttämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Laina-aikaa voidaan erittäin painavasta syystä pidentää yli 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetyn enimmäislaina-ajan.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä sovitut velkasuhteen ehtojen muutokset koskevat myös takaajaa, muuta velasta vastuussa olevaa sekä velasta vakuuden asettanutta. Näiden asemaa ei kuitenkaan saa ilman asianomaisen suostumusta heikentää.

81 §

(kumotaan)

Korkotukilainojen vapaaehtoinen velkajärjestely

Porotalous- ja luontaiselinkeinon harjoittajille tämän lain tai muiden säädösten nojalla myönnettyjä korkotukilainoja voidaan vapaaehtoisesti järjestellä siten kuin 80 §:ssä säädetään.

Korkotukilainan koron järjestely alentaa lainansaajan maksamaa korkoa. Korkotuen määrä lasketaan velkakirjaehtojen mukaisesti korosta. Velkajärjestely voidaan suorittaa, jos lainansaaja ja lainan myöntänyt luottolaitos ovat yksimielisiä velkajärjestelyn ehdoista ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut suostumuksen korkotukilainojen järjestelyyn.

82 §

(kumotaan)

Valtiontakaus vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä voidaan velalliselle myöntää valtiontakaus lyhytaikaisten velkojen korvaamiseksi tavanomaisiin ehdoin myönnettävällä pankkilainalla. Valtiontakaus voi kattaa enintään 80 prosenttia lainan kokonaismäärästä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään takauksen myöntämisen edellytyksistä ja me-

nettelystä.

83 §

(kumotaan)

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn rajoitukset

Maksuvapautusta valtionlainan lyhennyksille ei myönnetä, jos lainan esinevakuus tai lainalle liike- tai siihen verrattavassa toiminnassa annettu takaus turvaa lyhennysten maksun. Velallisen asunnon säilyttämiseksi, yrityksen toiminnan jatkumisen turvaamiseksi tai muista erityisen painavista syistä maksuvapautus voidaan kuitenkin myöntää. Hakeamus on näissä tapauksissa saatettava Maa-seutuviraston ratkaistavaksi.

Jos lainansaaja on lopettanut elinkeinon harjoittamisen, maksuvapautus voidaan I momentissa säädetyn estämättä kuitenkin myöntää, jos:

1) lainansaaja on myynyt vakuutena olevan omaisuuden asuinrakennusta ja siihen liittyvää maa-aluetta lukuun ottamatta;

2) lainansaajan ei katsota kohtuudella selviytyvän lainan takaisinmaksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaistyöttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn vuoksi; ja

3) maksuvapautus tulee täysimääräisesti lainansaajan hyväksi parantamatta samalla muiden velkojien oikeutta saada saamisistaan maksu.

Jos lainansaajalle korkotukilainaa tai muuta luottoa myöntäneet velkojat eivät osaltaan suostu vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, valtionlainat voidaan järjestellä vain erityisestä syystä ja edellyttäen, että valtionlainojen ja muiden valtion saamisten maksamatta oleva määrä on vähintään 60 prosenttia lainansaajan kaikista veloista.

84 §

(kumotaan)

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä myönnettävä tuki

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä myönnettävänä tukena ei pidetä toimenpidettä, jonka seurauksena lainaan liittynyt tuki tulee käytetyksi nopeammin ilman, että tuen määrä

kasvaa.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä voidaan myöntää tukea enintään 20 000 euroa.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä myönnettäväksi tueksi katsotaan:

1) sellaisen valtionlainan tai valtion myyntihintasaamisen korkovapaus, lyhennyksen vapaavuosi, koron alentaminen tai olennainen koron tai lyhennyksen maksun lykkääminen, jonka vaikutukset eivät vähennä lainaan tai myyntihintasaamiseen aikaisemmin liittyntä tukea;

2) valtioneuvoston asetuksella annettava tuki;

3) sellainen korkotuki, joka ei vähennä lainaan jo aikaisemmin liittyntä korkotukea.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuesta, joka lisää aikaisemmin myönnettyä tukea, sekä sen määrän tai arvon määrittämisestä ja tuen seurannasta.

85 §

(kumotaan)

Velkajärjestelypäätös ja -sopimus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää velallisen hakemuksesta suostumisesta velkajärjestelyyn valtion puolesta sekä suostumuksen edellytyksistä.

Päätöksen tultua lainvoimaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä velallinen ja luottolaitos allekirjoittavat yhdessä valtionlainojen ja korkotukilainojen vapaaehtoisen velkajärjestelyn toteuttamista koskevan sopimuksen. Sopimus syrjäyttää lainaa koskevan velkakirjan ja tukipäätöksen ehdot. Sopimuksella ei voi syrjäyttää kuitenkaan sellaisia tukipäätöksen ehtoja, jotka perustuvat Euroopan unionin lainsäädäntöön.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyssä noudatettavasta menettelystä ja seurannasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

86 §

(kumotaan)

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päätöksellään määrätä vapaaehtoisen velka-

järjestelyn valtion osalta raukeamaan, jos:

1) *velallinen on velkajärjestelyä hakieensa tai menettelyn kestäessä salannut järjestelyyn olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai antanut niistä olennaisesti virheellisen tiedon ja velallisen menettely on ollut sopimuksen muiden osapuolten kannalta erityisen moitittavaa; tai*

2) *lainansaaja on olennaisesti laiminlyönyt sopimuksen noudattamisen ilman hyväksyttävää syytä.*

Vapaaehtoinen velkajärjestely raukeaa myös silloin, kun tuomioistuin vahvistaa lainansaajalle yrityksen saneerauksesta annetun lain tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaisen maksuohjelman. Tuomioistuimen on ohjelmaa vahvistaessaan otettava huomioon vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn sisältyneet lainat ja saatavat niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman vapaaehtoisia velkajärjestelyä.

Jos velkajärjestely on määrätty raukeamaan, sopimukseen osallisella velkojalla on oikeus vaatia maksua saatavastaan velalliselta niiden ehtojen mukaan, joita olisi ollut noudatettava ilman velkajärjestelyä. Velallisen ei kuitenkaan ole suoritettava velkojalle viivästyskorkoa velkajärjestelyn keston ajalta, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus velkajärjestelyn raukeamisen syyn vuoksi toisin päättä.

Ennen kuin vapaaehtoinen velkajärjestely määrätään raukeamaan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kuultava muita sopimusosapuolia.

89 §

Elinkeinosuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä elinkeinosuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

91 §

Seurannan tietojärjestelmä

Seurannan tietojärjestelmään voidaan tallentaa seuraavat hakijaa, tuen saajaa, tuettavaa toimenpidettä sekä tuen käyttöä koskevat tiedot:

3) elinkeinosuunnitelmaan ja rakentamista koskevaan suunnitelmaan sisältyvät tiedot;

91 §

Seurannan tietojärjestelmä

Seurannan tietojärjestelmään voidaan tallentaa seuraavat hakijaa, tuen saajaa, tuettavaa toimenpidettä sekä tuen käyttöä koskevat tiedot:

3) *liiketoimintasuunnitelmaan* ja rakentamista koskevaan suunnitelmaan sisältyvät tiedot;

92 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta taikka valtionlainan tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtiontakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Valtionlainaa koskevia tietoja on säilytettävä niin kauan kuin luottolaitoksella on valtionlainaa koskeva saaminen lainansaajalta tai, jos luotonantaja on hakenut valtionlainan hyvitystä Maaseutuvirastolta, kunnes hyvitystä koskeva hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään viisi vuotta siitä, kun Euroopan *unionin* komissio suorittaa ohjelman viimeisen yhteisön rahoitusosuuden maksun.

92 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta taikka valtionlainan tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtiontakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Valtionlainaa koskevia tietoja on säilytettävä niin kauan kuin luottolaitoksella on valtionlainaa koskeva saaminen lainansaajalta tai, jos luotonantaja on hakenut valtionlainan hyvitystä Maaseutuvirastolta, kunnes hyvitystä koskeva hakemus on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos kysymys on Euroopan unionin osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään *lisäksi* viisi vuotta siitä, kun Euroopan komissio suorittaa ohjelman viimeisen *Euroopan unionin* rahoitusosuuden maksun.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi ulkopuolinen tilintarkastaja voidaan valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). *Tarkastustehtävää suorittavaan* tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (493/1995) 40 §:ssä.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi ulkopuolinen tilintarkastaja voidaan valtuuttaa suorittamaan tarkastus. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden *tilintarkastuksesta* annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta *vastaava* tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä *hänen suorittaessaan tarkastusta*. *Vahingonkorvauksesta säädetään* vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011 9 luvun 1 §:ssä.

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, elinkeino-suunnitelmaa, harjoitettua elinkeinoa tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettun seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei voi poiketa antamastaan ennak-

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, *liiketoimintasuunnitelmaa*, harjoitettua elinkeinoa tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettun seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei voi poiketa antamastaan en-

kotiedosta, jollei hakija ole toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan on esittänyt tai on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

nakkotiedosta, jollei hakija ole toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan on esittänyt tai on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

111 §

Päätöksen maksullisuus

Tässä laissa tarkoitettu päätös on hakijalle tai tuen saajalle maksuton. Metsähallituksen päätökseen erityisestä etuudesta sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään, kuitenkin niin, että siltä osin kuin päätös koskee erityiseen etuuteen sisältyvää tukea, päätös on maksuton.

111 §

Päätöksen maksullisuus

Tässä laissa tarkoitettu päätös on hakijalle ja tuen saajalle maksuton. Metsähallituksen päätökseen erityisestä etuudesta ja 97 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ennakkotietoa koskevaan päätökseen sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään, kuitenkin niin, että siltä osin kuin päätös koskee erityiseen etuuteen sisältyvää tukea, päätös on maksuton

113 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttäminen

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista saadaan maksaa palkkioita ja korvausta vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn tarkoitettuun menettelyyn liittyvistä kustannuksista

(kumotaan)

114 §

Tekninen apu

Teknisen avun käyttämisestä tässä laissa tarkoitetun tuen toimeenpanoon sovelletaan, mitä teknisen avun käyttämisestä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain 54 §:ssä säädetään.

114 §

Tekninen apu

Teknisen avun käyttämisestä tässä laissa tarkoitetun tuen toimeenpanoon sovelletaan, mitä teknisen avun käyttämisestä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 65 §:ssä säädetään.

117 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston

117 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-

HE 81/2015 vp

asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tällä lailla kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki (45/2000).

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

kuuta 2016.

Tällä lailla kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki (45/2000).

Tätä lakia sovelletaan niihin 3 §:ssä tarkoitettuihin tukijärjestelmiin, jotka on otettu käyttöön valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa viireillä oleviin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisiin hakemuksiin, myönnettyihin tukiin sekä tehtyihin sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 2016.

Tällä lailla kumotaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 2 ja 8 §:n muuttamisesta annettu laki (32/2014).

Tämän lain 11 §:n 2 momenttia ei sovelleta, ellei Euroopan komissio ole antanut siihen suostumustaan.

2.

Laki

kolttalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kolttalain (253/1995) 5 §:n 2 momentti, 15 §:n 4 momentti, 16 §, 19 §:n 3 momentti ja 59—62 §, sellaisina kuin niistä ovat 60 §:n 1 momentti ja 61 § laissa 296/2001,

muutetaan 3 ja 8 §, 9 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 10 §, 3 luvun otsikko, 15 §:n otsikko ja 1 momentti, 17 ja 18 §, 19 §:n 1 momentti sekä 20, 40, 64 ja 65 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 § osaksi laissa 55/2000, 18 ja 20 § laissa 1474/2009, 64 § laissa 83/2014 ja 65 § laeissa 276/2004 ja 427/2007, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a ja 2 b §. 9 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 13 a ja 13 b § sekä 3 a ja 3 b luku, 18 §:n edelle uusi luvun otsikko sekä lakiin uusi 19 a ja 39 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a §

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön ja ohjelmaan

Mitä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), jäljempänä porotalouden rakennetukilaki, 5 §:ssä tai sen nojalla taikka mainitun lain 8 §:ssä säädetään, sovelletaan myönnettäessä tässä laissa tarkoitettuja tukia.

2 b §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Mitä porotalouden rakennetukilain 7 §:ssä tai sen nojalla säädetään, sovelletaan myönnettäessä tässä laissa tarkoitettuja tukia.

3 §

Yritystoiminta

Luontaiselinkeinolla tarkoitetaan tässä laissa pienimuotoista maataloutta ja erikoismaataloutta sekä kalastusta, metsästystä ja poro-

3 §

Yritystoiminta

Luontaiselinkeinolla tarkoitetaan tässä laissa *porotaloutta ja muuta* maataloutta; maataloudeksi katsotaan tällöin *muun luontaiselin-*

taloutta samoin kuin marjastusta, sienestystä ja muuta luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvien luonnonvarojen hyödyntämistä

Tämä laki koskee myös muuta pienyritys-toimintaa, joka työllistää yrittäjän ja hänen perheenjäsentensä lisäksi muita henkilöitä, alkutuotanto mukaan luettuna enintään kolmea vuosityöpaikkaa vastaavasti. Milloin yrityksen toiminnalla on erityistä merkitystä kolttien toimeentulolle, voidaan edellä sanottua suurempaakin toimintaa lainoittaa ja avustaa.

5 §

Tuettavat henkilöt ja yritykset

Erityisistä syistä voi tämän lain mukaisista toimenpiteistä päästä osalliseksi myös alaikäinen henkilö.

8 §

Eräät muun lainsäädännön mukaiset tukitoimenpiteet

Kolttaluueella toimivia paliskuntia tuetaan porotalouslain (161/90) mukaisesti. Muutoin 4 §:ssä tarkoitetuille koltille myönnetään porotalouslaissa ja luontaiselinkeinolaissa (610/84) tarkoitettuja etuuksia vastaavat edut tämän lain mukaisesti.

Tässä laissa tarkoitettua tukea ei myönnetä sellaiseen hankkeeseen, johon on myönnetty avustusta, valtionlainaa tai korkotukilainaa muun lainsäädännön nojalla.

*keinon ohella pienimuotoisesti harjoitettu ta-
vanomainen maataloustuotanto, ammatti-
mainen metsästys, marjastus ja sienestys se-
kä kalastusta ja metsätaloutta lukuun otta-
matta muu luonnon jatkuvaan tuottokykyyn
perustuvien luonnonvarojen hyödyntäminen.*

Tämä laki koskee myös muuta pienyritys-toimintaa, joka työllistää yrittäjän ja hänen perheenjäsentensä lisäksi muita henkilöitä, alkutuotanto mukaan luettuna enintään kolmea vuosityöpaikkaa vastaavasti. Milloin yrityksen toiminnalla on erityistä merkitystä kolttien toimeentulolle, voidaan edellä tar-
*koitettua suurempaankin toimintaan myöntää
avustusta, tuettua lainaa tai valtiontakausta.*

(kumotaan)

8 §

Eräät muun lainsäädännön mukaiset tukitoimenpiteet

Kolttaluueella toimivia paliskuntia tuetaan porotalouden *rakennetukilain* mukaisesti.

Edellä 5 §:ssä tarkoitetuille koltalle, joka täyttää porotalouden rakennetukilain 15 ja 17 sekä elinkeinotoiminnan osalta 21–23 §:ssä tarkoitettut edellytykset, myönnetään tuki porotaloutta ja muuta maataloutta koskevaan investointiin ja tilanpidon aloittamiseen noudattaen, mitä rakennetukilaissa säädetään.

Muuta kuin maataloutta ja kalastusta koskevaan 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yritystoimintaan tuki myönnetään noudattaen, mitä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa (28/2014) säädetään, kuitenkin niin, että tuki rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista. Toimenpiteeseen voidaan myöntää avustuksen lisäksi tässä laissa tarkoitettua tuettua lainaa ja valtiontakausta.

Kalastuksen tukemisesta säädetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa. Tätä lakia sovelletaan kuitenkin 9 §:ssä tarkoitettuihin kalastusta koskeviin oikeuksiin sekä tällaisen oikeuden perusteella rakentamiseen myönnettävään tukeen.

9 §

Eräät oikeudet

Metsähallintoviranomaisen luvalla voidaan 1 momentin 1, 2, 4 ja 7 kohdassa tarkoitettuja etuuksia erityisestä syystä antaa myös kolttiin muodostamille yhteisöille. Metsähallintoviranomainen voi myöntää 3 kohdassa tarkoitettun etuuden myös kalataloutta harjoittavalle yhteisölle sekä 6 kohdassa tarkoitettun etuuden paikalliselle paliskunnalle.

Edellä 1 momentin 3 ja 5 kohdassa tarkoitettun luvan saa myöntää vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai jäkälän keräämistä on pidettävä koltan ja hänen perheensä toimeentulon tai luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta perusteltuna.

9 §

Erityiset etuudet

Metsähallituksen luvalla voidaan 1 momentin 1, 2, 4 ja 7 kohdassa tarkoitettuja etuuksia erityisestä syystä antaa myös kolttiin muodostamille yhteisöille. Metsähallitus voi myöntää 3 kohdassa tarkoitettun etuuden myös kalataloutta harjoittavalle yhteisölle sekä 6 kohdassa tarkoitettun etuuden paikalliselle paliskunnalle. Lupa voidaan myöntää vain, jos lupa etuuden arvo huomioon ottaen voidaan myöntää Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena.

Edellä 1 momentin 3 ja 5 kohdassa tarkoitettun luvan saa myöntää vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai jäkälän keräämistä on pidettävä koltan ja hänen perheensä omassa taloudessa käytettäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden saamiseksi tarpeellisena. Porotaloutta lukuun ottamatta sama rajoitus koskee 1 momentin 4, 6 ja 7 kohdassa tarkoitettua toimintaa.

Mitä porotalouden rakennetukilain 87 §:n 2 momentissa tai 3 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään lausunnoista ja luvan siirtämisestä, sovelletaan 1 momentissa tarkoitettuihin oikeuksiin.

2 luku

Tuen rahoitus

10 §

Laina- ja avustusetuudet

Tämän lain nojalla voidaan myöntää lainaa ja avustusta seuraavasti:

1) maanostolainaa tilan, sen osuuden tai liisäalueen hankintaan, jolloin tilaksi katsotaan myös maanhankintalain (396/45), luontaiselinkeinolain, porotilalain (590/69) ja porotalouslain sekä aikaisemman kolttalainsäädännön nojalla muodostetut ja niihin verrattavat tilat;

2) investointilainaa ja -avustusta:

a) luontaiselinkeino- ja muussa pienyritys-toiminnassa tarpeellisen kiinteän ja irtaimen käyttöomaisuuden hankintaan;

b) luontaiselinkeino- ja muussa pienyritys-toiminnassa tarpeellisten tuotanto-, varasto-, majoitus- ja palvelurakennusten, 9 §:ssä tarkoitettujen rakenteiden sekä niihin kuuluvien laitteiden samoin kuin muiden vastaavien rakennelmien rakentamista, laajentamista ja parannustyötä varten sekä työympäristön parantamiseen, perinneympäristön säilyttämiseen ja ympäristönsuojelullisiin investointeihin;

c) maatalouskelpoisen maan aitauskustannuksia sekä pellon ja laitumen raivaamista ja kunnostamista varten; sekä

d) tientekoon, vedenhankintaan, viemärointiin ja sähköistämiseen;

3) asuntolainaa ja avustusta asuinrakennuksen ja siihen liittyvien talousrakennusten rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta varten sekä asuinympäristön parantamista ja niiden yhteydessä myös perinneympäristön säilyttämistä varten;

4) käyttöpääomalainaa erikoismaatalouden, ammattimaisen kalastuksen ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun pienyritystoiminnan käynnistämisen ja laajentamisen yhteydessä

2 luku

Tuen rahoitus

10 §

Investointien ja asuinolojen parantamisen tukeminen

Lukuun ottamatta 2 kohdan mukaisia tukikohteita valtionlainaa, korkotukea, valtionta-kausta ja avustusta voidaan myöntää 8 §:ssä tarkoitettujen lakien mukaisesti seuraaviin tarkoituksiin:

1) investointilainaa ja -avustusta:

a) luontaiselinkeino- ja muussa pienyritys-toiminnassa tarpeellisen kiinteän ja irtaimen käyttöomaisuuden hankintaan;

b) luontaiselinkeino- ja muussa pienyritys-toiminnassa tarpeellisten tuotanto-, varasto-, majoitus- ja palvelurakennusten, 9 §:ssä tarkoitettujen rakenteiden sekä niihin kuuluvien laitteiden samoin kuin muiden vastaavien rakennelmien rakentamista, laajentamista ja parannustyötä varten sekä työympäristön parantamiseen, perinneympäristön säilyttämiseen ja ympäristönsuojelullisiin investointeihin;

c) maatalouskelpoisen maan aitauskustannuksia sekä pellon ja laitumen raivaamista ja kunnostamista varten;

d) tientekoon, vedenhankintaan, viemärointiin ja sähköistämiseen;

2) asuntolainaa ja avustusta asuinrakennuksen ja siihen liittyvien talousrakennusten rakentamista, laajentamista ja peruskorjausta varten sekä asuinympäristön parantamista ja niiden yhteydessä myös perinneympäristön säilyttämistä varten.

sekä suhdanteiden tasaamista varten; sekä

5) käynnistysavustusta ammattimaisen ka-
lastuksen ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun
pienyrittöstoiminnan aloittamisen tai laajen-
tamisen aiheuttamiin ennakonpidätysten
alaisiin palkkoihin ja välillisiin työvoimakus-
tannuksiin sekä yrittäjän omiin palkkakus-
tannuksiin.

Lainan ja avustuksen myöntämisestä ja
myöntämisen edellytyksistä säädetään tar-
kemmin asetuksella.

Oikeutta tämän lain mukaiseen avustuk-
seen ei saa ulosmitata.

Myönnettäessä tukea tämän lain nojalla
muuhun 8 §:n mukaisesti tuettavaan inves-
tointiin, asuinolojen parantamiseen taikka 7
§:ssä tarkoitetuille yhteisöille tai 13 §:ssä
tarkoitettuihin hankkeisiin sovelletaan sen li-
säksi, mitä tässä laissa säädetään, porota-
louden rakennetukilain 9, 11–13, 15 ja
17 §:ää sekä 13 lukua.

Mitä porotalouden rakennetukilain 19–
23 §:n mukaan poronhoito- ja luontaiselin-
keinoalueella sovelletaan porotalous- ja
luontaiselinkeinotilaan, sovelletaan kolttala-
alueella vastaavalla tavalla kolttatilaan.
Avustuksen, valtionlainan, korkotuen ja val-
tiontakauksen myöntämisestä ja myöntämisen
edellytyksistä voidaan antaa tarkempia
säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain nojalla myönnettyä avustusta ei
saa ulosmitata.

13 a §

Avustuksen enimmäismäärä

Avustusta 10 §:ssä tarkoitettuihin toimen-
piteisiin voidaan myöntää enintään 60 pro-
senttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Jos samaan tarkoitukseen myönnetään sekä
avustusta että korkotukea tai valtiontakausta,
johon sisältyy tukea, avustuksen, korkotuen
ja valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrä
yhteensä ei saa ylittää 1 momentissa tarkoi-
tettua enimmäismäärää eikä avustuksen ja
korkotuen tai valtiontakauksen kohteena ole-
van lainan määrä yhteensä toimenpiteen hy-
väksyttäviä kustannuksia.

Jos samaan tarkoitukseen myönnetään sekä
avustusta että valtionlainaa, ei avustuksen ja
valtionlainan määrä yhteensä saa ylittää toi-
menpiteen hyväksyttäviä kustannuksia.

3 luku

Valtionlainan edellytykset ja ehdot

13 b §

Lainan myöntämisen edellytykset

Lainaa voidaan myöntää maatalatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää lainan enimmäismäärästä.

15 §

Lainojen ja avustusten enimmäismäärät

Lainaa voidaan myöntää enintään 85 prosenttia omaisuuden hankintahinnasta tai hyväksyttävistä kustannuksista.

15 §

Lainan enimmäismäärä

Lainaa voidaan myöntää enintään 85 prosenttia omaisuuden hankintahinnasta tai hyväksyttävistä kustannuksista *sen mukaan, kumpi niistä on alempi.*

16 §

Lainan vakuus

Lainan vakuutena tulee olla kiinteistökiinnitys. Laina voidaan kuitenkin antaa muutenkin hyväksyttävää vakuutta vastaan.

16 §

Lainan vakuus

(kumotaan)

17 §

Lainoitusta koskevia yleisiä säännöksiä

Laina-ajoista, lainan lyhennysten ja koron kannosta, maksujen suorittamisajankohdasta, lykkäyksen tai valtionlainan korkovapauden myöntämisestä, pääomamäärältään vähäisen saamisen suorittamisesta yhdellä kertaa tai muutoin säännönmukaista lyhyemmässä ajassa sekä muista lainaehtoista säädetään tarkemmin asetuksella.

17 §

Lainan muut ehdot

Lainaan sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 62 §:ssä, 63 §:n 1 ja 3—5 momentissa, 65 ja 72 säädetään luotonantajasta ja 65 §:ssä lainan siirtämisestä ja lainaehtojen muuttamisesta.

3 a luku

Korkotuen ehdot

17 a §

Korkotuen enimmäismäärä

Korkotukea voidaan myöntää enintään 40 prosenttia toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista.

Korkotukea ei makseta lainalle, jonka määrä ylittää toimenpiteen hyväksyttävät kustannukset.

17 b §

Korkotuen muut ehdot

Korkotukilainaan ja siihen liittyvään korkotukeen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 35 §:n 1 momentissa ja 38—40 §:ssä säädetään.

3 b luku

Valtiontakauksen edellytykset ja ehdot

17 c §

Valtiontakauksen kohteena olevan lainan myöntäminen

Valtiontakaus voidaan myöntää sellaista lainaa varten, jonka myöntää maatalouden rakennetuista annetun lain 16 §:n mukaisesti hyväksytty luotonantaja.

Hyväksytty luotonantaja voi myöntää valtiontakauksen kohteena olevan lainan sen jälkeen, kun valtiontakausta koskeva päätös on tehty.

17 d §

Valtiontakaus

Tuotannolliseen investointiin tai asunnon rakentamiseen myönnetylle korkotukilainalle

tai muulle hyväksytyyn luotonantajan myöntämälle lainalle voidaan myöntää valtiontakaus noudattaen, mitä säädetään valtiontakauksesta porotalouden rakennetukilain 12 ja 18 luvussa.

3 c luku

Haku- ja myöntömenettely sekä seuranta ja valvonta

18 §

Lainan ja avustuksen myöntäminen

Lainat ja avustukset myöntää hakemuksesta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. *Hakemus on tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava.*

Ennen kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää lainan tai avustuksen myöntämisestä, voidaan hakemuksesta hankkia kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen lausunto sekä tarvittaessa muitakin lausuntoja. Lausuntomenettelystä voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

18 §

Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Avustuksen, lainaan liittyvän tuen ja valtiontakauksen myöntää hakemuksesta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Tuen myöntämistä koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 47—52 §:ssä, 53 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 54 ja 55 §:ssä säädetään. Valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskevalla päätöksellä hyväksytään valtionlainan tai korkotukilainan taikka valtiontakauksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot sekä valtiontakauksen määrä ja ehdot. Jos valtionlainaa, korkotukea tai valtiontakausta koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Avustuksen maksamista koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 57 ja 58 §:ssä säädetään.

Valtionlainan allekirjoittamiseen sekä sen nostamista koskevaan hakemukseen ja lainan maksamiseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 62 §:n 1 momentissa, 63 §:ssä ja 72 §:ssä säädetään.

Korkotukea ja valtiontakaukseen liittyvää tukea koskevaan hakemukseen sekä korkotuen maksamiseen sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 59 ja 60 §:ssä, 61 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 64 ja 65 §:ssä, 66 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 71 ja 72 §:ssä säädetään.

19 §

Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset

Maa- ja metsätalousministeriö voi tarvittaessa antaa tätä lakia ja sen nojalla annettua asetusta tarkempia määräyksiä tämän lain nojalla tuettavasta rakentamisesta.

Rakennustarkastaja on velvollinen myös muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa avustamaan tämän lain täytäntöönpanossa suorittamalla etuuden hakijan kustannuksella rakennusten arviointeja, tarkastuksia ja muita toimialaansa kuuluvia tehtäviä.

19 §

Rakentamisen ohjeet ja tarkastukset

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tätä lakia ja sen nojalla annettua asetusta tarkempia säännöksiä tämän lain nojalla tuettavasta rakentamisesta.

(kumotaan)

19 a §

Tuen seuranta

Tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen ja erityisiin etuuksiin sovelletaan porotalouden rakennetukilain 21 lukua.

20 §

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus suorittaa ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitettujen avustusten, lainojen ja muiden tukien myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia.

Tuen saaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastuksia suorittavalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastuksia suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuen saajan kotieläinrakennukset, viljelmät, tuotanto- ja jalostuslaitokset, varastot, myynti- ja markkinointitilat sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä olevat olot. Tarkastus voi koskea sekä tuen saajaa

20 §

Valvonta

Tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen ja erityisiin etuuksiin sovelletaan porotalouden rakennetukilain 22 lukua.

että tuen välittäjää. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

39 a §

Korkotuen ja muun etuuden takaisinperiminen ja korkotukilainan irtisanominen

Mitä avustuksen takaisinperimisestä säädetään 39 ja 40 §:ssä, sovelletaan myös korkotukilainan korkotukeen, valtiontakaukseen sisältyvään tukeen sekä erityisenä etuutena myönnettyyn tukeen.

Jos korkotukilaina on lainvoimaisella päätöksellä päätetty periä takaisin tuen saajalta, luotonantaja saa irtisanoa korkotukilainan osaksi tai kokonaan.

40 §

Takaisinperintä- ja viivästyskorko

Maksettavaksi määrättyjen avustusten, myyntihintasaamisten ja lainojen irtisanomiskorosta sekä viivästyneille maksuerille suoritettavasta korosta ja niiden perimisestä säädetään asetuksella.

40 §

Takaisinperintä- ja viivästyskorko

Palautettavaksi tai takaisinperittäväksi määrätyn määrän korkoon ja viivästyskorkoon sovelletaan, mitä porotalouden rakennetukilain 99 ja 100 §:ssä säädetään.

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ä.

59 §

Valtionlainojen vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytykset (kumotaan)

Pysyviin taloudellisiin vaikeuksiin joutuneen lainansaajan taloudellisen tilanteen helpottamiseksi voidaan suorittaa valtionlainojen ja valtion myyntihintasaamisten vapaaehtoinen velkajärjestely, jos on perusteltua syytä odottaa velkajärjestelyn tuovan olennaisen parannuksen lainansaajan taloudelliseen tilanteeseen. Jos koltalle on myönnetty valtionlainaa tässä laissa taikka luontaiselinkeinolain tai porotalouslain nojalla mainituissa laeissa tarkoitettua elinkeinotoimintaa varten ja elinkeinotoiminta on lopetettu, velkajärjestelyyn saadaan ryhtyä vain, jos lainansaajan asunnon säilyttämistä ei voida turvata muulla tavoin. Mitä edellä säädetään, ei estä suostumuksen antamista yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/93) 97 §:ssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/93) 78 §:ssä tarkoitettussa menettelyssä.

Vapaaehtoinen velkajärjestely voi koskea tämän lain, 68 §:ssä tarkoitettujen lakien, luontaiselinkeinolain, porotalouslain, porotilalain, maaseutuelinkeinolain sekä maatilalain mukaisia valtionlainoja ja -saamisia.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä sovitut velkasuhteen ehtojen muutokset koskevat myös takaajaa ja muuta velasta vastuussa olevaa henkilöä samoin kuin kolmatta henkilöä siltä osin kuin kysymys on hänen omistamastaan lainan vakuudeksi asettamasta omaisuudesta siten kuin asetuksessa tarkemmin säädetään.

Velkajärjestelyn muista edellytyksistä säädetään tarkemmin asetuksella

60 §

(kumotaan)

Velkajärjestelyn keinot

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä valtionlainojen ja -saamisten takaisinmaksuaikaa voidaan pidentää, korkoa alentaa sekä myöntää lyhennysten ja koron suorittamisessa maksuvapautuksia ja lykkäyksiä siten kuin asetuksella säädetään. Maksuvapautusta lainan lyhennykselle ei kuitenkaan saa myöntää

siltä osin kuin lainan esinevakuus tai lainalle liike- tai siihen verrattavassa toiminnassa annettu takaus turvaa kyseisen lyhennyksen maksun. Vain erittäin painavasta syystä laina-aika voidaan vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä pidentää yli 14 §:n 1 momentissa mainitun ajan.

Jos samalle lainansaajalle korkotuki- tai muuta luottoa myöntäneet velkojat eivät osaltaan suostu velkajärjestelyyn, valtionlainojen ja -saamisten vapaaehtoiseen järjestelyyn voidaan ryhtyä vain, jos siihen on erityisiä syitä ja valtionlainojen ja saamisten osuus hakijan kaikista veloista on asetuksella säädettyä määrää suurempi.

Maksuvapautus voidaan 1 momentin toisessa virkkeessä säädetyn estämättä kuitenkin myöntää erityisen painavista syistä siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määrätään. Jos lainansaaja on lopettanut valtionlainalla tuetun elinkeinon harjoittamisen, voidaan maksuvapautus 1 momentin toisessa virkkeessä säädetyn estämättä myöntää, jos:

1) lainansaaja on myynyt vakuutena olevan omaisuuden asuinrakennusta ja siihen liittyvää maa-aluetta lukuun ottamatta;

2) lainansaajan ei katsota kohtuudella selviytyvän lainan takaisinmaksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaistyöttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn vuoksi; ja

3) maksuvapautus tulee täysimääräisesti lainansaajan hyväksi parantamatta samalla muiden velkojien oikeutta saada saamisiensa maksu.

61 §

(kumotaan)

Selvitykset ja suunnitelma

Ennen vapaaehtoista velkajärjestelyä lainansaajan taloudellisesta tilanteesta on esitettävä luotettava selvitys ja laadittava suunnitelma niistä toimenpiteistä, joiden avulla lainansaajan yritystoiminta, sikäli kuin sellaista toimintaa on valtionlainalla tuettu, ja taloudellinen tilanne saatetaan kestäväälle pohjalle. Velkajärjestelyn edellytyksenä on, että valtio, lainansaaja ja luottolaitos allekirjoittavat sopimuksen kyseiseen suunnitel-

maan sisältyvien toimenpiteiden toteuttamisesta. Sopimus syrjäyttää siihen sisältyvää lainaa koskevan velkakirjaehdon ja valtionlainasta annetun lausunnon ehdot siltä osin kuin niistä on toisin sovittu. Sopimukseen sisältyvien valtion myyntihintasaamisten sopimuksen mukaisesti erääntyneet maksut saadaan periä ilman eri päätöstä 38 §:n 2 momentissa säädetyin tavoin.

62 §

(kumotaan)

Velkajärjestelyn raukeaminen

Mikäli lainansaaja ei noudata 61 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa tai sopimusta, niiden mukainen vapaaehtoinen velkajärjestely voidaan määrätä raukeamaan asetuksella tarkemmin säädettävien tavoin ja vaikutuksien.

Jos lainansaajalle vahvistetaan yrityksen saneerauksesta annetun lain mukainen saneerausohjelma tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukainen maksuohjelma, 61 §:n mukainen vapaaehtoinen velkajärjestely raukeaa. Tuomioistuimen on ohjelmaa vahvistaessaan otettava vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn sisältyneet lainat ja saatavat huomioon ilman velkajärjestelyn vaikutusta.

64 §

64 §

Käsittelymaksun periminen

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. *Velkajärjestelyä ja muita luottojen maksuhelpotuksia sekä avustuksen ja muun tuen myöntämistä koskevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökset ovat kuitenkin maksuttomia.*

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Luottojen maksuhelpotuksia sekä avustuksen ja muun tuen myöntämistä koskevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökset ovat kuitenkin maksuttomia.

65 §

65 §

Tarkemmat säännökset, määräykset ja ohjeet

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tukimuodoista, tuen myöntämisen

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tukimuodoista, tuen myöntämisen

perusteista, tukien enimmäismääristä ja sopimukseen perustuvien tukien yleisistä ehdoista sekä siitä, miten tuki voidaan eriyttää alueittain.

Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa tätä lakia ja sen nojalla annettua asetusta tarkempia määräyksiä lainojen, avustusten ja muiden tässä laissa tarkoitettujen etuuksien myöntämisestä. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa myös kauppa- ja velkakirjakaavat, hakemus- ja päätöskaaavat sekä muut tämän lain toimeenpanoa varten tarpeelliset kaavat ja menettelytapaohjeet.

perusteista, *tukien kohdentamisesta, tukitasoista ja enimmäismääristä sekä* sopimukseen perustuvien tukien yleisistä ehdoista ja siitä, miten tuki voidaan eriyttää alueittain.

Maaseutuvirasto antaa määräykset kauppakirjakaavoista, hakemus- ja päätöskaaavoista sekä muista tämän lain toimeenpanoa varten tarpeellisista kaavoista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 2016.

Tällä lailla kumotaan kolttalain 8 §:n muuttamisesta annettu laki (992/2011).

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin muuta kuin erityisiä etuuksia koskeviin hakemuksiin, myönnettyihin tukiin, lupiin ja lainoihin, syntyneisiin valtionsaamisiin sekä sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 2 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 29/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseen myönnettävistä tuista säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa (45/2000) ja kolttalaissa (253/1995).

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseen myönnettävistä tuista säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) ja kolttalaissa (253/1995). Tätä lakia sovelletaan kuitenkin, jos henkilön eloporomäärä alittaa pääasiallisen toimeentulon antavan eloporojen määrän tai jos henkilön yksinomaan porotaloudesta saama yrittäjätulo ei ylitä tässä laissa tai sen nojalla säädetyn maataloudesta saatavan yrittäjätulon vähimmäismäärää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 2016.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin hakemuksiin sekä ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyihin tukiin ja tehtyihin sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki

maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Sovellettamisala

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen tukeen tai korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle maatalouden tuotantotoimintaan, toiminnasta luopumiseen tai maatalouden rakenteen parantamiseen taikka ympäristötukena, luonnonhaittakorvauksena tai niitä vastaavana tukena tai korvauksena. Porotalous luetaan tällöin maataloudeksi. Lakia ei sovelleta Euroopan maatalouden tukirahaston (maaloustukirahaston), Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tai hallinnointilain 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettussa yleisasetuksessa säädetyistä muista Euroopan unionin rahastoista kuin maaseuturahastosta taikka muista Euroopan unionin rahoitusvälineistä rahoitettavaan tukeen. Tätä lakia ei myöskään sovelleta alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa (8/2014) tarkoitettuihin maaseudun kehittämistä koskeviin valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin tai muihin hankkeisiin eikä maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetussa laissa (1413/2011) tarkoitettuihin hankkeisiin, jotka rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista ja jotka eivät perustu hallinnointilain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ohjelmaan, eikä sellaiseen kolta-alueen pal-

2 §

Sovellettamisala

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen tukeen tai korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle maatalouden tuotantotoimintaan, toiminnasta luopumiseen tai maatalouden rakenteen parantamiseen taikka ympäristötukena, luonnonhaittakorvauksena tai niitä vastaavana tukena tai korvauksena. Porotalous luetaan tällöin maataloudeksi. Lakia ei sovelleta Euroopan maatalouden tukirahaston (maaloustukirahaston), Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tai hallinnointilain 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettussa yleisasetuksessa säädetyistä muista Euroopan unionin rahastoista kuin maaseuturahastosta taikka muista Euroopan unionin rahoitusvälineistä rahoitettavaan tukeen. Tätä lakia ei myöskään sovelleta työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin maaseudun kehittämistä koskeviin valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin tai muihin hankkeisiin eikä maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetussa laissa (1413/2011) tarkoitettuihin hankkeisiin, jotka rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista ja jotka eivät perustu hallinnointilain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ohjelmaan,

HE 81/2015 vp

velujen kehittämiseen, josta säädetään koltta-
lain (253/1995) 13 §:ssä. (19.12.2014/1176)

eikä sellaiseen koltta-alueen palvelujen kehittä-
miseen, josta säädetään kolttalain
(253/1995) 13 §:ssä. *Muuten tätä lakia sovel-
letaan kolttalain toimeenpanoon siten, kuin
kolttalain 8 §:n 3 momentissa säädetään.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Tämän lain voimaan tullessa vireillä ole-
viin hakemuksiin sekä ennen tämän lain voi-
maantuloa myönnettyihin tukiin ja tehtyihin
sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaan
tullessa voimassa olleita säännöksiä.*